

SCIENCE FICTION FANTASY HORROR

23

50KR.

VINTER
2009/2010

HIMMELSKIBET

MAGASINET FOR FANTASTIK

Science-fantasy thriller - udkommer 1. marts 2010

HIMMELSKIBET

MAGASINET FOR FANTASTIK

Nummer 23, Vinter 2009/2010

HIMMELSKIBET udgives af foreningen Fantastik. Læs om Fantastik på www.fantastik.dk.

HIMMELSKIBET beskæftiger sig med de fantastiske genrer. Bladet bringer artikler, noveller, kunst, anmeldelser, nyheder m.v., der på den ene eller anden måde har med fantastik at gøre.

HIMMELSKIBET er et non-profit forehavende, der udelukkende bliver produceret af ulønnet arbejdskraft. Alle indlæg er © indlæggerens ophavsmænd.

Ansvarshavende redaktør:

Klaus Æ. Mogensen
Tlf. 32 55 04 60
himmelskibet@fantastik.dk

Dette nummers redaktør:

Thomas Winther

HIMMELSKIBET udkommer ca. fire gange om året. Medlemmer af foreningen Fantastik modtager bladet gratis. Institutions abonnement koster 200 kr. for fire numre. Medlemskab eller abonnement kan opnås ved at indbetale 200 kr. til konto i Amagerbanken 5230 0001514301. Husk at angive navn og adresse. Girokort til indbetaling kan rekvireres ved at sende en e-mail til forening@fantastik.dk.

Løssalgpris: 50 kr./stk.

Layout & montage:

Thomas Winther

Tryk: Frederiksberg Bogtrykkeri
ISSN-NR: 1603-5836

Deadline for #24: 15/3 2010

Annoncepriser:

Omslag, bagside: 400 kr.
Omslag, inderside: 200 kr.
Helside inde i bladet: 150 kr.
Halvside inde i bladet: 100 kr.

Forside: Manfred Christiansen
Forside grafik: Michael Bernth
Korrektur: Laila Vaabengaard,
Klaus Æ. Mogensen og Niels Gjølff

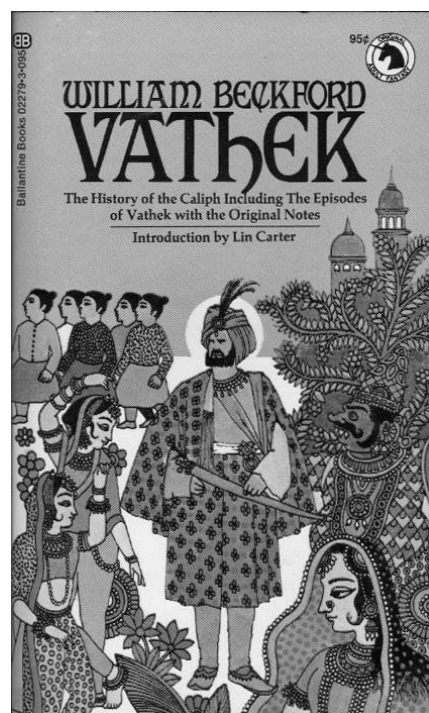
INDHOLD

Vathek (1786) En klassiker af William T. Beckford	3
artikel af Knud Larn	
Den fantastiske virkelighed	9
af Tue Sørensen	
Sex, mord og Sci-fi - velkommen til Torchwood	11
Af Helle Perrier	
Anmeldelser	13
Drømme er døråbninger	32
Novelle af Nikolaj Højberg	
Historien om det magiske (del 2)	35
Af Klaus Æ. Mogensen	
Imagicon 2	39
Conrep af Lise A	
Nyt om Fantastik	43
Ved Klaus Æ. Mogensen	
Nyt fantastik på dansk	44
af Janus Andersen	
Vanviddets rand	48
Novelle af Thomas Strømsholt	
Spiel '09 & Comic Action 2009	52
Af Thomas Winther	
Foreningen Fantastik	54
(samt kalender)	

Vathek (1786)

En klassiker af William T. Beckford (1760-1844)

Af Knud Larn

En gotisk revival i Danmark?

Det er som om vi lige nu lever i en tid hvor alt det gotiske genopdages. Om det er efterdønningerne af Steampunk, eller Potter/Twilight mediemaskinen, så har de mørkere dele af fantasy fået tag i os læsere igen. Og vi vil have mere, tænk bare Edgar Allan Poes 200-års jubilæum i 2009, hvor antologien *POE – 4 makabre hyldeste* blev udgivet. Lanceringen skete på krimimesen i Horsens, og var iscenesat til områdets mest gotiske sted (fængslet). Forfatterne Steen Langstrup, Rikke Schubart, Patrick Leis og Anne Marie Vedsøe Olesen leverede hver sin nye danske novelle inspireret af Poes uddødelige tekster. Vedsøe Olesen havde forinden udgivet en hel trilogi (se under anmeldelser) hvori Horus optræder til Wagnermusik i København, Schubart og ikke-mindst Leis har også besat vore sind med uhyggelige visioner igennem årene, bl.a. med bøger om et zombie fyldt Danmark. Ja, i Thomas Winther har vi fået en ægte Horror Fan herhjemme, centreret omkring hjemmesiden hplovecraft.dk, fanzinet *Nyarlathotep*, og Wintners filmshows ved hvert års Fantasticon. Winther gennemførte i øvrigt for nogle år tilbage en regulær pilgrimsrejse til *Lovecraftland*, Providence, USA og skrev selvkritisk om det i sit fanzine – og sandelig om ikke også Science Fiction Cirklen har genudgivet Lovecraft på dansk. I denne omgang af horrorbølgen må vi ej heller glemme Henrik Harksens mange og væsentlige initiativer: en horrorblog, en hjemmeside og en (forhåbentlig lang) serie antologier med horror noveller på dansk. Flere kunne nævnes, Mathias Clausen for eksempel, der har leveret fremragende bidrag om genren. Med alt det i gang, har jeg denne gang valgt at se tilbage på ét af de helt store protoværker i denne subgenre, nemlig William Beckfords gotiske roman, *Vathek*.

Gotisk Orientalisme

Vathek lagde sig i forlængelse af det 18. og 19. århundredes besættelse af alting orientalsk, der igen var igangsat/forstærket af Antoine Gallands 1708 oversættelse af *1001 nat*-fortællingerne. Beckford vedkender sig også selv en stor inspiration fra Voltaire som han blev ven med og i hvis stil *Vathek* tydeligvis er skrevet. Beckfords store originalitet ligger i kombinationen af orientalismen med Horace Walpoles opfindelse af det gotiske i *The Castle of Otranto* (1764). Resultatet står fast i frontrækken af tidlig gotisk fiktion, mellem Walpoles roman og Mary Shelleys *Frankenstein* (1818). Det er både en Arabisk Fortælling, pga dens rammer, personkarakteristik og skildring af orientalske kulturer, samfund, og myter, og det er en Gotisk Fortælling med dens hovedvægt på det overnaturlige, spøgelse og ånder, og den terrorromanen forsøger at indgyde sin læser.

William Thomas Beckford

*Vathek*s forfatter, William Thomas Beckford blev født i Soho, London i oktober 1760. Vi kan altså i år passende fejre 250-året for hans fødsel med at læse om ham og forhåbentlig læse nogle af hans bøger. Beckford var helt afsindig rig og gjorde sig fattig med udsøgt flid. Som kun tiårig arvede han en formue på 1 million pund i kontanter, dertil store landarealer ved Fonthill, Wiltshi-

re og adskillige meget indbringende sukkerplantager på Jamaica. Denne stenrige teenager faldt for kulturlivet og blev bl.a. undervist i musik af selveste Wolfgang Amadeus Mozart, men det var nu tegnelæreren Alexander Cozens der fik tændt hans entusiasme. Gennem et langt liv brugte han løs af formuen på at samle kunst af enhver slags, gammelt og nyt, europæisk og asiatisk, og ville have været en naturlig og væsentlig del af det bedste engelske borgerskab hvis ikke en kærlighedsaffære med en ung mand havde frosset ham ude socialt. Som 19-årig blev han forelsket i den unge William Courtenay, den 9. Jarl af Devon, og alle de slibrige detaljer om forholdet – og en hel del opdigtede historier – blev udpenslet i aviserne af Lord Loughborough, Courtenays bitre onkel og en bitter politisk modstander af Beckfords vejleder, Lord Chancellor Thurlow. For at lukke de meget vedholdende rygter om homoseksualitet, dengang en forsmædelse, blev Beckford i 1783, af familien, presset ind i ægteskab med Lady Margaret Gordon, datter af den 4. Jarl af Aboyne. Lord Loughboroughs smædekampagne fortsatte dog ufortrødent og Beckford måtte til sidst gå i eksil med sin proforma hustru. Det hører med til billedet at Margaret og William kom til at elske hinanden, men desværre fik de ikke et langt liv sammen: Margaret døde i barselsengen som 24-årig.

Beckfords eftermæle

Beckfords berømmelse i dag hviler dels på hans excentriske arkitektoniske byggerier, der er legendariske i vovemod og *grandeur* – bl.a. byggede han Englands højeste tårn, og hans imponerende kunstsamling, gigantisk i omfang og indkøbt med et sikkert øje – således købte han en Turner (*The Fifth Plague of Egypt*) i 1800, da kunstneren kun var 25 år gammel, og han købte også alle William Blakes originaltegninger til Thomas Grays *Elegy Written in a Coun-*

try Churchyard, i 1828. Værkerne fra samlingen udgør i dag kernen i en lang række museer verden over, først og fremmest National Gallery, London. Og dels på hans litterære meritter. Blandt det dusin bind han skrev – hvoraf mange udkom anonymt – står i dag særligt fire distancen over tid:

- *Memoirs of Extraordinary Painters* (1780), et satirisk værk som alle med en vis forstand på kunsthistorie kan få mange smil ud af;
- *Dreams, Waking Thoughts and Incidents* (1783), Beckfords dannelsesrejse til Italien gav materialet til bogen der den dag i dag stadig er meget læseværdig;
- *Vathek* (1786), et af den gotiske litteraturs hovedværker – mere om den senere;
- *Letters from Italy with Sketches of Spain and Portugal* (1835), et modent deskriptivt værk der fornemt vækker Syden til live.

På trods af formuen på den ene million pund, og indtægter der skønnes at have været på over 100.000 pund årligt, lykkedes det Beckford at ende med kun 80.000 pund i banken og ingen plantager da han døde. Alt var brugt i et ekstraordinært liv der også gav os et genreværk af de store, den nu 224 år gamle, skelsættende, gotiske roman, *Vathek*.

Vathek

Ifølge legenden skrev Beckford *Vathek* på sin udlandsrejse, på kun 3 døgn – i én lang skriveeksplosion uden mad og søvn. Og der er da også både drømmeagtige feberfantasier, rigtig meget mad, og springende handlingsforløb i romanen. Men de fleste kritikere er nu alligevel enige om at de tre dage er en god anekdote, ikke mere. Der er nemlig noget utroligt fermt konstrueret over romanen, der benytter en alvidende tredjeperson som fortæller. Faktisk en semi-påtrængende fortæller, der reso-

lut fører læseren derhen hvor vi skal i et på overfladen tilfældigt spil, men for den samlede fortælling alligevel genialt forløb. Effekten af dette kneb er at vi som læser ikke ved hvad der skal ske, vi må som tro undersøgte følge med Vathek, både i plot og i udskejelser. Romanen bliver således ret hurtigt til én lang fortælling uden pause – trods de formelle kapitelinddelinger.

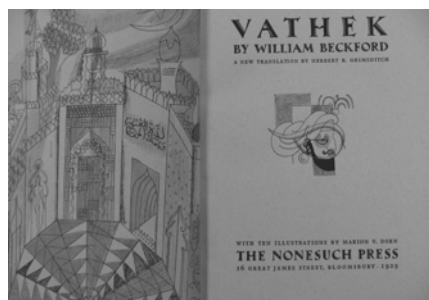
Romanen skildrer Kalif Vatheks (en fiktionel udgave af den historiske Al-Wathiq) fald fra magten, der giver afkald på islam og engagerer sig med sin mor, Carathis, i en række usædelige og dekadente aktiviteter med det formål at skaffe ham overnaturlige evner. I slutningen af romanen, i stedet for at nå frem til disse evner, ender Vathek i et helvede regeret af dæmonen Eblis, hvor han er dømt til at vandre, uendeligt og uden mål.

Vathek,
Lausanneudgaven 1787

Vathek, den niende kalif af Abassides, kommer på tronen i en tidlig alder. Han er en majestætisk figur, frygtelig i vrede (ét blik med det ene øje kan gøre grusomt ondt på den der ser ind i det), og han er dybt afhængig af kødelige lyster. Han tørster desuden konstant efter viden og inviterer ofte lærde til at tale med sig. Hvis han dog ikke kan overbevise de lærde om sine egne synspunkter, forsøger han først med bestikkelse, hvis dette heller ikke virker, sendes de lærde resolut i fængsel. For bedre at

kunne studere himmelens og verdens hemmeligheder, bygger han et imponerende tårn med 1.500 trin, en ide som Beckford i øvrigt selv gennemfører i virkeligheden på Fonthill. Lad os her ikke glemme at byen Samarah, hvor Vathek bygger sit tårn, jo er virkelig og ligger sammesteds som oldtidens Nineve. Her byggede Nimrod sit store tårn (=Babelstårnet, se 1. Mosebog, kap. 11), også et tårn der skulle afsløre verdens hemmeligheder, og som var et symbol på menneskets hovmod. Dette er den indledende portrættering af Vathek.

Vathek, nonesuch press 1929

Handlingen tager fart da en hæslig fremmed ankommer til byen. Han hævder at være en købmand fra fjerne Indien der sælger kostbare varer. Vathek køber nogle imponerende sabler af ham, indgraveret med en ukendt slags bogstaver, og indbyder den handlende til middag. Men købmanden svarer ikke på Vathek spørgsmål om hvad der står på dem, og selvom Vathek ser på ham med sit "onde øje", har det ingen effekt. Så Vathek fængsler ham. Den næste dag er den handlende på mystisk vis undsluppet og fængselsvakterne kan ikke forklare det. Vathek går i affekt og folk omkring ham begynder at kalde ham sindssyg. Hans mor, Carathis, fortæller ham, at den handlende var forudsagt i en profeti, og Vathek indrømmer overfor sin mor, at han burde have behandlet den fremmede mere respektfuldt.

Vathek ønsker nu for alt i verden at dechifrere graveringerne på hans nye sabler, og tilbyder en stor belønning til alle, der kan hjælpe ham – og straf til dem, der svigter ham. Mange

forsøger, både lærde og idioter, men til sidst kan en ældre ukendt mand oversætte: "Vi blev lavet, hvor alt er godt lavet, vi er den mindste af vidunderne, på det sted, hvor alt er fantastisk og fortjent, ved foden af den første Magt på jorden." Men allerede den næste morgen, har beskedet ændret sig: Sablerne siger nu "Ve den usle dødelige, der ønsker at vide, hvor han skulle være uvidende, og at ville gennemføre det, der overgår hans magt". Den gamle mand flygter klogelig før Vathek kan straffe ham. Men Vathek er klar over at skriften på sablerne betyder at en virkelig forandring er på vej.

Vathek udvikler snart derefter en umættelig tørst og går ofte til et sted i nærheden af et højt bjerg for at drikke fra den ene af fire fontæner dér. En dag hører han en stemme fortælle at han "ikke skal sidestille sig selv med en hund". Det var en repræsentant for den handlende, der havde solgt ham sablerne, ved navn Giaour. Giaour helbreder den frygtelige tørst med en trylledrik, og de to mænd går tilbage til Samarah. Vathek vender tilbage for igen at fordybe sig i kødets glæder og begynder at frygte at Giaour, som nu er populær ved hoffet, vil forføre en af hans koner. Nogle morgener senere læser Carathis en besked i stjernerne der spår om et stort onde som skal ramme Vathek og hans Visir Morakanabad. Hun råder ham til at spørge Giaour om hvad der var i den trylledrik der helbredte ham. Da Vathek konfronterer Giaour med sagen, griner han bare, så Vathek bliver vred og sparker ham. Giaour bliver nu forvandlet til en bold og Vathek tvinger alle i slottet til at sparke til den, selv de modvillige Carathis og Morakanabad. Snart har Vathek, og hele byen, sparket bolden til en fjern dal. Vathek hører Giaours stemme fortælle ham, at hvis han vil tilbøde Giaour og Jinns af jorden, og give afkald på islams lære, vil han bringe Vathek til "slottet af flammer" (Vathek, side 22), hvor Soliman Ben Daoud kontrollerer talismanerne der hersker over

verden.

Vathek går med på det og fortsætter med det ritual, Giaour kræver: At ofre halvtreds af byens børn. Til gengæld vil Vathek modtage nøglen til stor magt. Vathek holder en "konkurrence" blandt Samarahs adelige børn og erklærer at vinderne vil modtage "endeløs gunst." Vathek sender de børn der skal ofres ind igennem en port, som Giaour derefter får til at forsvinde. Hele Samarah gør oprør, beskylder Vathek for at have ofret deres børn til Giaour, og vil dræbe ham. Men Carathis får overtalt Morakanabad til at redde Vatheks liv, og beroliger mængden. Vathek spekulerer på hvornår hans belønning vil komme, og Carathis siger, at han skal opfylde sin ende af pagten og ofre til Jinns af jorden. Carathis hjælper ham med at forberede offeret, de klatrer op til toppen af tårnet og blander olier til at skabe en lokkende eksplosion af lys i tårnet. De omkringstående antager at tårnet er i brand, og styrter op ad trappen for at redde Vathek fra at blive brændt til døde. I stedet ofrer Carathis dem til Jinns. I ritualet erfarer Carathis at for at Vathek kan kræve sin løn, skal han gå til Istakar.

Vathek tager af sted med koner og tjenere og efterlader byen i Morakanabads og Carathis' varetægt. En uge senere bliver rejseselskabet angrebet af glubskke dyr. Soldaterne går i panik, ved et uheld sætter de alt i flammer, og Vathek og hans koner må flygte. Men de fortsætter. Ved foden af de stejle fjelde bor de islamiske dværge. De opfordrer Vathek at hvile med dem, måske i håb om at omvende ham tilbage til islam. Mens Vathek tænker over sit svar, finder han en efterladt besked fra sin mor: "Vogt jer for gamle læger og deres små budbringere. Hav ikke tillid til deres fromme bedrageri, og i stedet for at spise deres meloner, så spid dem der bringer dem. Skulle du være så dum at besøge dem, vil portalen til det underjordiske sted lukke sig for dit ansigt" (Vathek, side 53). Vathek bliver vred og udbry-

der at han har fulgt Giaour's anvisninger længe nok. Han bliver hos dværgene, møder deres Emir, kaldet Fekreddin, og møder også Emirens smukke datter, Nouronihar.

Vathek ønsker straks at gifte sig med hende, men hun er allerede lovet bort til hendes sølle og feminine fætter Gulchenrouz, som hun dog elsker og som også elsker hende. Vathek synes hun skal være sammen med en "rigtig" mand og sørger for at kidnappe Gulchenrouz. Emiren opdager den forsøgte forførelse, beder Vathek om at dræbe sig, da han har set "profetens vice-regent (=dvs. Kaliffen) overtræde gæstfrihedens love." Men Nouronihar forhindrer Vathek i at dræbe sin far og Gulchenrouz undslipper. Emiren prøver at sikre Nouronihar og Gulchenrouz ved at bedøve dem og lægge dem i en skjult dal ved en sø, hvor Vathek ikke kan finde dem. Planen lykkes midlertidigt – de to er bedøvet, bragt til dalen, og er overbeviste om ved deres opvågning, at de er døde og er kommet i skærsilden. Nouronihar bliver dog nysgerrig og vil finde ud af mere om hvor de er. Knap ude af dalen møder hun Vathek, der sørger over hendes formodede død. Begge indser de, at hendes 'død' har været en farce. Vathek beordrer derefter Nouronihar til at gifte sig med ham, hun forlader Gulchenrouz, og Emiren opgiver håbet.

I mellemtiden, i Samarah, opdager Carathis noget nyt om hendes søn ved sin stjernetydning. Hun besværger ånder fra en kirkegård til at udføre en trylleformular, der lader hende komme til syne foran Vathek, der bader med Nouronihar. Hun fortæller ham, at han spilder sin tid med Nouronihar og at han har brudt en af reglerne i Giaours kontrakt. Hun beder ham om at drukne Nouronihar, men Vathek nægter, han har til hensigt at gøre hende til sin dronning. Carathis beslutter selv at ofre Nouronihar, men før hun kan fange hende, er Nouronihar sprunget i armene på en ånd der beskytter hende. Den nat hører Carathis at

Motavakel, Vatheks bror, har planer om at lede et oprør mod Morakanabad. Vathek fortsætter på sin rejse, når Rocnabad, og nedbryder og ydmyger sine borgere dér, blot for sin egen fornøjelses skyld.

En ånd spørger profeten Muhammed om tilladelse til at forsøge at redde Vathek fra hans evige fordømmelse. Han tager form som en hyrde, der spiller fløjte, og forsøger at få mændene til at indse deres synder. Hyrden spørger Vathek direkte om han har gjort noget syndigt, han advarer Vathek om Eblis, der er hersker over et Helvede, og beder Vathek om at vende hjem, ødelægge sit tårn, fornægte Carathis, og prædike islam. Vathek stolthed vinder dog, og han svarer hyrden, at han vil fortsætte ufortrødent på sin stræben efter magt, og at han ærer sin mors værdier mere end selve livet eller Guds nåde. Vatheks tjenere smider ånden ud i ørkenen, og Nouronihar bliver enormt stolt.

Endelig når Vathek Istakar, hvor han finder flere sabler med graveringer. De siger: "Du har overtrådt vilkårene for vores pagt, og fortjener at blive sendt tilbage, men pga. din tro følgesvend, og som anerkendelse af hvad du har gjort for at komme hertil, har Eblis tilladt at portalen på dette sted kan åbne sig for dig" (*Vathek*, side 108). Giaour åbner portene med en gylde nøgle, og Vathek og Nouronihar går igennem den til et sted af det pureste guld, hvor ånder af begge køn danser inciterende. Giaour fører dem frem til Eblis, der meddeler dem, at de frit kan nyde alt hvad hans imperium besidder. Vathek anmoder om straks at blive taget til talismanerne der styrer verden. Derhenne fortæller Soliman Vathek, at han selv engang var en stor konge, men blev forført af Jinns. Han fik godt nok magten til at få alle mennesker i verden til at gøre som han vil, men på grund af dette er han er dømt til at lide i dette helvede i al evighed. Vathek beder Giaour til at løslade sig, siger at han vil give afkald på alt, hvad han blev tilbudt,

men Giaour nægter. Han minder Vathek om at nyde sin almagt mens det varer, for om et par dage vil pinslerne begynde.

Vathek og Nouronihar bliver mere og mere utilfredse med opholdet i flammeslottet. Vathek beordrer en Ifreet at hente Carathis fra slottet. Da hun ankommer, advarer han hende om, hvad der sker med dem, der betræder Eblis domæne, men Carathis tager talismaner med jordsk magt fra Soliman alligevel. Hun samler Jinns og forsøger at vælte Soliman, men Eblis dekretter: "Det er tid." Carathis, Vathek, Nouronihar, og alle de andre beboere i helvede mister "den mest dyrebare gave himlen har givet verden - Håbet" (*Vathek*, side 119). Romanen slutter med at de begynder at føle Den Evige Anger for deres forbrydelser.

Romanen kan læses online, f.eks. her: <http://en.wikisource.org/wiki/Vathek/Vathek>, og er værd at læse – også selvom man nu kender det meste af handlingen.

Vatheks eftermæle

Vathek er ikke glemt i litteraturhistorien, han optræder flere gange i diverse hentydninger og citater, for eksempel hos digteren Lord Byron, der f.eks. kombinerer Beckfords livshistorie med Vatheks fiktive i *Childe Harolds Pilgrimage* og kalder Vathek for "England's wealthiest son," og som digter direkte videre på *Vathek* i digtet *The Giaour*.

Også inden for vores verden har Beckford sat sine tydelige spor. Fantasy forfatteren Clark Ashton Smith skrev "The Third Episode of Vathek," der byggede videre på Beckfords novelle "The Story of the Princess Zulkais and the Prince Kalilah." Og ikke-mindst H P Lovecraft *himself* citerer netop *Vathek* som inspirationen til hans aldrig færdiggjorte roman *Azathoth*, ligesom flere kritikere mener at *Vathek* er modellen bag ved Lovecrafts *The Dream-Quest of Unknown Kadath*.

Dæmoniseringen af Østen – Edward Said og William Beckford

Oprindelsen til *Vathek* ser ud til at være hentet fra den *Vathek* vi møder i d'Herbelot's *Bibliot-heque Orientale* (1697), ét af de mest indflydelsesrige værker i orientalismen. Men Beckford gør sin *Vathek* meget mere grum og bipersonerne meget mere skrækindjagende og groteske. Han skildrer *Vathek* som helt udsvævende, dybt afhængig af lyst og ekstrem luksus, alt for stolt, og gennemført sadistisk. En mand der bevidst vælger det onde, både for at tilfredsstille "den sensualitet, hvor han har hengivet sig til" og for at forløse sin grænseoverskridende "nysgerrighed, så han kan gennemtrænge himmelens hemmeligheder" (*Vathek*, side 81-83). Han helliger sig, under indflydelse af hans troldkvinde af en mor, Carathis, direkte til Eblis, den Onde selv. Udskejelser følger udskejelser, og på sin rejse til de hjem-søgte ruiner af Istakar (Eblis' personlige inferno), opflammes han af en passion for den smukke Nouronihar der selv er lige beruset ved udsigten til overnaturlig magt. De bliver ført af en underordnet djævel, Giaour, til den berømte Eblis' hal og får deres rette belønning, den evige tortur af et brændende hjerte, midt iblandt rigdomme, perler, muligheder for viden og alle de andre forræderiske og tyvagtige gaver i Helvede. Det er Dantes nedstigning til Helvede, men modsat renselsesprocessen dér, eller den europæiske Fausts evindelige købslåen sig ud af fortabelsen, så er *Vatheks* for-dømmelse selvpåført og aktivt ønsket. Slutscenen med *Vathek* fanget i sit eget private helvede er ét af de største øjeblikke i den gotiske litteratur.

Mange gotiske romaner tog fra *Vathek* den dæmoniske quest, det gotiske *Skurken-er-Helten*, det gotiske billedsprog af underjordiske kamre og hemmelige rum, og endelig afbildningen af et univers, der helt og hol-

dent kontrolleres af den personificerede Onde. Men også udenfor genren står *Vathek* som et nøgleeksempel på tiden. *Vathek* indplacerer sig nemlig solidt og i særlig grad i den "standardisering af kulturelle stereotyper" som den vestlige kulturs store revser, og den kritiske orientalis-mes fader, Edward Said, angriber: Den bogstavelige dæmoni-sering af Østen.

Vatheks despoti og den totale underkastelse af sine undersåtter er fremhævet overalt. De bliver ironisk kaldt "gode Muselmænd" (*Vathek*, side 84). Ligesom *Vathek*, er hans undersåtter vellystninge: "Kaliffens undersåtter er, ligesom deres konge, store elskere af kvinder og abrikoser fra Kirmith, og de følte deres mund løbe i vand ved disse løfter" (*Vathek*, side 86). Romanen emmer af en kultur af vellyst, sensualitet, dekadence, dovenskab, og lethed. Fromhed hånes direkte. Fromme muslimer som Fekreddin med hans følge af "gamle grå skæg", dværgene med deres Koraner og dro-medarer, bliver meget sarkastisk præsenteret. Sammen med "Mullahs", "Sheiks" og "imamer" bliver de bevidst fremstillet latterlige, de bliver altid ydmyget og konstant fornærmet. Dværge-ne skildres som de mest hengivne væsner og de sandeste (=mest hjælpeløse) tilhængere af Muhammed. *Vathek* er oven i købet ironisk beskrevet som "leder af de troende." Således bliver den muslimske religion og dens tilhængere direkte latterliggjort igennem romanen. Sids generelle erklæring om det vestlige syn (i hele samfundets skrivelser og fremstillinger) af orientaltalere eller arabere som "godtroende," blottet for energi og initiativ, med meget vægt på ond smiger, intriger, snedighed og uvenlighed" (Edward Said, *Orientalism*, side 38), er ram-mende levendegjort og koncentreret i *Vathek*. Også derfor bør værket læses, uanset om man er til gotikken eller ej.

Den "forbudte" fortsættelse

Beckford skrev også en fortsættelse/udvidelse af historien om *Vathek*, tre noveller eller romanfragmenter: "Prince Alasi and the Princess Firouzkhah", "Prince Barkiarokh" og "Princess Zulkais and the Prince Kalilah". Alle fortælles de nede fra det Helvede vi ender i med *Vathek*. Tre andre sjæle som ønsker at lette deres samvittighed i den evindelige lidelse de er i, eller blot fordrive tiden, eller måske indfange os i deres onde rænke-spind, ved at fortælle om de valg og perversioner der bragte dem derned (alt fra nekrofil, sex. magt, til transvestisme og incest – for nu at nævne lidt fra det katalog af perversioner som Beckford hiver os igennem!). Også disse noveller er velskrevne, omend endnu mere håbløse og degraderede end selve *Vathek*. Der var en grund til at de ikke kom med i den oprindelige anonyme bog – og det var ikke fordi de var dårligt skrevet! De er genudgivet i *The Episodes of Vathek*.

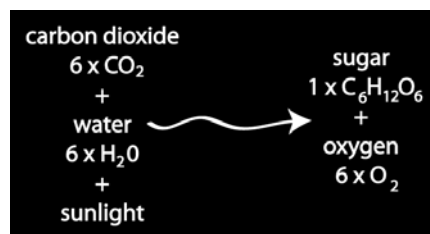
Vathek og *The Episodes of Vathek* er begge bøger som er stærkt fornærmende mod muslimer og som sagt dertil et skoleeksempel på den negative og yderst stereotype skildring af orienten. Dertil er den faktisk endnu i dag stadig temmelig dekadent set i en vestlig optik. Det er også en fremragende godt fortalt historie, som jeg synes mange flere burde læse. Vil man nu ikke ses i toget med sådanne meget slibrige sager i hånden – nogle kunne jo læse med over skulderen og gøre sig sine tanker om læserens mentale tilstand – kan den læses online, på en i øvrigt ganske udmærket horrorwebsite, her: http://www.horormasters.com/Collections/SS_Col_Beckford.htm. God læselyst!

P.S.: *Vathek* findes faktisk også i en *legendarisk* gennemillustreret udgave for den der har lyst og råd...

Den Fantastiske Virkelighed

Livets og Kontinenternes Oprindelse

Ved Tue Sørensen

Fotosyntesen

Selskabet til Naturlærens Udbredelse afholdte d. 16. november 2009 en utrolig spændende forelæsning med geologen og Grønlandsforskeren Minik Rosing. Under titlen "Jorden – et livsværk" præsenterede Rosing dele af sine teorier om fotosyntetiserende mikroorganismers tidlige indflydelse på kontinentdannelse og pladetektonik; teorier som gradvist er ved at opnå større og større international opmærksomhed. Da dette muligvis er de første skridt på vejen til en ny og betydeligt mere omfattende forståelse af både Jordens tidlige geologiske og biologiske udvikling, syntes jeg det måtte være et særdeles passende emne for Den Fantastiske Virkelighed. Det efterfølgende er i alt væsentligt et referat af Rosings forelæsning, krydret med enkelte egne observationer og kommentarer.

Den væsentligste forudsætning for liv på Jorden er tilstedeværelsen af flydende vand. Men hvor stammer Jordens oceaner fra? Og hvornår "ankom" vandet? En fremherskende teori er at vandet kommer fra meteoritter, som gennem milliarder af år har bombarderet Jorden, og gradvist deponeret vandet. Men det viser sig at det er mere logisk at vandet er kommet sammen med det materiale som Jorden blev dannet af i første omgang. At der altså var utrolig meget vand i det klippemateriale som oprindeligt støvsugede Jordens region af solsystemet for stof, under selve dannelsen af Jorden og solsystemet for 4,6 milliarder år siden. Nyere teorier og undersøgelser tyder derfor på at der var et verdenshav af flydende vand allerede 150 millioner år efter Jordens dannelse, for over 4,4 milliarder år siden.

Hvordan livet opstod, begyndte Rosing med at fortælle, er en af de ting som vi overhovedet ikke ved noget om. Selv det simpleste, en-cellede liv vi kender fra den fossile vidnesbyrd, må have haft en kompleks evolutionær forhistorie, hvor de individuelle komponenter af cellen, herunder DNA, eventuelt har udviklet sig uafhængigt af hinanden, og så på et tidspunkt er gået i symbiose med hinanden via indkapslingen i et cellemembran. Nogle af de første mikroorganismer man finder i

fossilerne er cyanobakterier. De nyeste fund tyder på at de eksisterede så tidligt som for 3,8 milliarder år siden. Cyanobakterier er i stand til fotosyntese, hvilket igen tyder på at der har været en lang evolutionær forhistorie før mikroorganismene er kommet så vidt. Livet må derfor sandsynligvis være opstået helt tilbage fra tiden lige efter verdenshavens oprindelse for 4,4 milliarder år siden. Den 3. januar 2010 kunne man desuden læse i Politiken at ny forskning tyder på at mange tidlige mikroorganismer levede af nitrat og ikke af ilt – de kunne altså sagtens være opstået inden der var kommet en iltatmosfære.

Hvis Rosings teori er korrekt, er evnen til fotosyntese sandsynligvis det allervigtigste fænomen for Jordens økologiske historie overhovedet. Fotosyntesen i bakterier og planter skaber både kemisk energi (adenosin-trifosfat; ATP) og ilt, som begge er afgørende for livets og økosystemets fortsatte udvikling. Desuden skaber fotosyntese glukose (sukker), således at en fotosyntetiserende livsform skaber sin egen føde, udelukkende ved hjælp af sollys, vand og kuldioxid: Seks vand-molekyler plus seks kuldioxid-molekyler bliver til et glukose-molekyle og (som spildprodukt) seks ilt-molekyler.

Fotosyntesen opstod mens Jordens atmosfære bestod mestendels af kuldioxid – samt givetvis en del vanddamp og svovlbrinte – men den har den heldige effekt at udlede store mængder fri ilt, hvilket bogstaveligt talt gør livet lettere for mange andre organismer. En interessant implikation er at både livet og fotosyntesen tilsyneladende kun skal bruge vand, sollys og kuldioxid (samt mindre mængder af diverse mineraler) for at opstå. Dermed burde det også kunne opstå ret nemt mange andre steder i solsystemet, omend det givetvis ville være svært for det at udvikle sig til ret meget mere, med mindre der var rigtig gode betingelser tilstede.

Tidspunktet for Jordens ilt-atmosfæres oprindelse er et kontroversielt forskningsfelt. I begyndelsen var der ingen fri ilt i atmosfæren overhovedet. Hidtidig forskning tyder på at der var opstået en lille, rudimentær ilt-

mængde i atmosfæren allerede for 2,4 milliarder år siden, helt givet som en konsekvens af de daværende mikroorganismers fotosyntetiske processer. Først i forbindelse med den såkaldte kambriske eksplosion af liv for mellem 500 og 700 millioner år siden tog processen dog fart og skabte, takket være store mængder blågrøn-alger i havene, en meget høj iltprocent i atmosfæren. I store dele af dinosaurernes tid havde atmosfæren faktisk et ilt-indhold på 35%, hvor den i dag er nede på 21%. Ilt-indholdet stiger bl.a. når store dele af Jordens biomasse ikke går i forrådnelse (men f.eks. sedimenteres på havets bund og bliver til olie og kul), mens ilt-niveauet holdes konstant når der både produceres og nedbrydes – takket være mikroorganismene – omtrent lige store mængder biomasse.

Jordskorpen består – ligesom overfladen på Venus, Månen, Mars og mange asteroider – af klippearten basalt. Jordens kontinenter består af granit, som er lettere end basalt, og derfor hæver sig op over basalten. Det rigtig kontroversielle ved Minik Rosings banebrydende teori handler om at det er mikroorganismernes livsprocesser – specielt fotosyntesens spildprodukt ilt – der gennem forvitring og oxidering har omformet en del af basalten til granit, og således står bag skabelsen af kontinenterne. Landmasserne blev skabt meget tidligt; præcise målinger opnås ved undersøgelse af indholdet af ilt-isotoper og klippemineraler i zirkon-krystaller fra en bestemt geologisk udgravning i Vestaustriolen. Granitten i det tidligste superkontinent blev ifølge målingerne skabt for mellem 3,6 og 4,4 milliarder år siden. Hvis mikroorganismer er ansvarlige for granitificeringen af basalten må de altså have været tilstede så tidligt – og levet i selve klippematerialet, for der var ikke fri ilt i atmosfæren på det tidspunkt.

Den vel nok største svaghed ved teorien, såvidt jeg kan se, er om basaltens omdannelse til granit virkelig behøver fri ilt for at foregå. Ilt er nemlig et af de almindeligste grundstoffer i solsystemet (omend det oftest findes i forbindelse med andre grundstoffer), og basaltlaget består i sig selv, lige-

som granitten, af ilt-holdige klippemineraler. Men præcis hvordan basalt omdannes til granit kan man i dag ikke sige med sikkerhed.

Desuden findes granit i op til 50 kms dybde. Hvordan skulle mikroorganismene være kommet så dybt ned i Jorden? Dette har Rosing dog en forklaring på. En videnskabsmand i 1800-tallet målte engang saltindholdet i floder og have, og konkluderede at verdenshavene, og dermed også verden, var godt og vel 100 millioner år gammel. For det er så lang tid, det ville tage for saltet fra floderne at gøre havet så salt som det er. Denne måling havde en snert af sandhed, for i dag ved man at verdenshavene i løbet af 100 millioner år synker ned i Jordens indre, og lukkes tilbage i atmosfæren i form af (afsaltet) vanddamp fra vulkaner. Der aflejres med andre ord både vand, mikroorganismer og næringssalte i meget store mængder dybt nede i Jordens indre. Det er en kontinuerlig proces som siden livets opståen har ført den givne geologiske æras levedygtige mikroorganismer dybt ned i Jordens indre, og konstant tilfører dem nyt vand og nye næringsstoffer – man begynder næsten at tro på Jules Vernes visioner om et rigt dyre- og planteliv i Jordens indre!

Det er dog "kun" (så vidt vides!) mikroorganismer vi snakker om her, men i tilstrækkelig store mængder kan de, siger Rosing, producere kemisk energi nok til at igangsætte og vedligeholde kontinenternes pladetektonik. Pladetektonikken – kontinenternes vandring – foregår bl.a. fordi der ikke er kemisk ligevægt mellem atmosfæren og geologien. Hvis der var ligevægt, ville der danne sig et kemisk balanceforhold som ville få det meste af den atmosfæriske aktivitet til at ophøre. Men livsprocesserne tilfører både geologien og atmosfæren så meget overskudsenergi at der aldrig danner sig en sådan ligevægt. Derfor er alt på Jorden i konstant forandring. Ironisk nok er den økologiske balance i geologisk henseende således slet ikke en balance, men i virkeligheden en særdeles levedygtig ubalance, som kan fortsætte med at være dynamisk fordi der netop *ikke* opstår

en kemisk ligevægt.

Solen bidrager selvfølgelig med det meste af den nødvendige energi til opretholdelsen af Jordens økologiske kredsløb. Energien fra fotosyntese skal jo først stråles ned til Jorden før den kan blive fanget af klorofyllen i planter og bakterier. Rosing rundede forelæsningsen af med nogle relaterede kommentarer til klimaproblematikken. Han fortalte f.eks. at de klimaforandringer der har været tidligere (den varmere vikingetid, den middelalderlige "lille istid", etc.) ikke har været ægte klimaforandringer, men midlertidige meteorologiske fluktuationer. Når det var varmere end normalt på den ene halvkugle, var det nemlig koldere end normalt på den anden. Men klimaforandringerne i dag er varmere over det hele og skyldes direkte en stigning i atmosfærens kuldioxid-indhold i de sidste 200 år. Han viste også et diagram hvoraf det fremgik at den varmeenergi der kommer fra Jordens indre (eksklusiv livsprocesserne) ved overfladen udgør 87 mW/m². Livsprocesserne fra Jordens biomasse skaber omkring fire gange så meget, 300 mW/m². Menneskets globale energiforbrug er 25 mW/m², som mest kommer fra fossile brændstoffer. Solen begavede os imidlertid med omkring 13.600 gange vores nuværende forbrug, nemlig 340 W/m². Rosing anså det for urealistisk at vi skulle kunne få vores energibehov dækket ved at bruge jordvarme eller biologisk produceret energi; til gengæld ville det være oplagt at fokusere mere på solenergi, for det er der mere end rigeligt af.

Jeg har hørt samme type besked fra mange videnskabsmænd, som selv om deres forskningsfelt ikke handler om miljøet, gerne vil demonstrere hvad der efter deres kvalificerede synspunkt virker som en oplagt og indlysende løsning på fremtidens energiproblemer: at vi begynder at fokusere seriøst på sol-, vind- og vandkraft. Når der er tilstrækkelig mange videnskabsmænd der siger sådan, så kan man jo tillade sig at håbe på at politikerne og industrien en dag i den ikke alt for fjerne fremtid rent faktisk vil åbne ørerne for fornuftens stemme.

Sex, mord og Sci-fi - velkommen til *Torchwood*

Af Helle Perrier

Nogle science-fiction serier er så kedelige og forudsigelige som et cremefarvet væg til væg tæppe. Lad det være sagt med det samme; det er *Torchwood* ikke.

BBC's serie *Doctor Who* er en væsentlig del af den britiske sci-fi bevidsthed – denne low-budget serie om rumvæsenet Time Lord (the Doctor), der rejser rundt i tiden og rummet og udøver retfærdighed står endda i *Guinness Book of Records* som den længstvarende science fiction serie nogensinde. Derfor var der en del hype, da Russell T. Davies – der havde stået bag opfriskningen af *Doctor Who* – annoncerede at han ville lave en ny science fiction serie, der skulle være et spin-off af *Doctor Who*.

Agenturet *Torchwood* nævnes flere gange i *Doctor Who*, og det er da også et anagram over samme, men vigtigere endnu – det er ganske enkelt en tophemmelig afdeling, der tager sig af rumvæsener på jorden og er ansvarlige for at indsamle og udnytte ikke-jordisk teknologi.

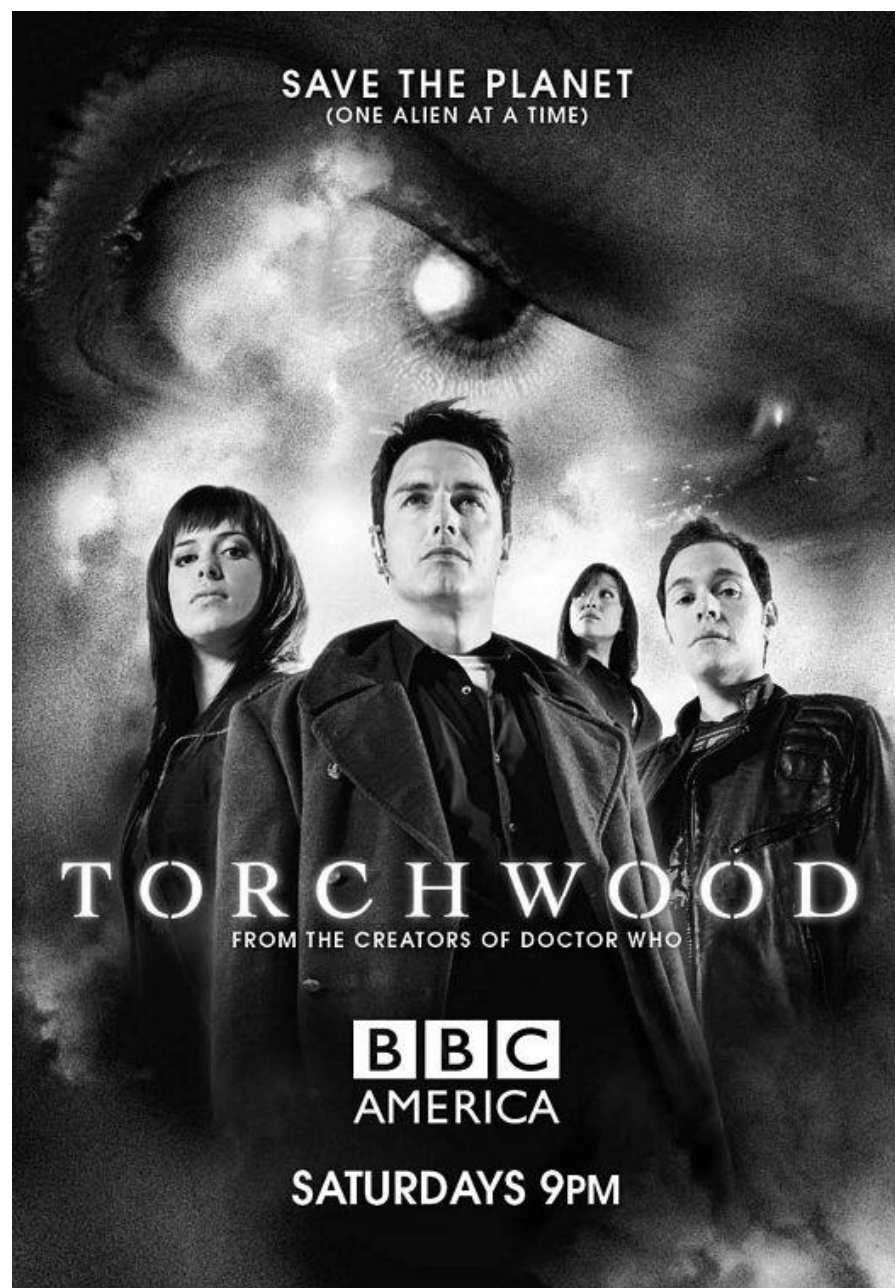
At *Doctor Who* havde en så væsentlig plads i den britiske tv-seerbevidsthed var nok en af hovedårsagerne til, at *Torchwood* umiddelbart var en succes, da den første gang tonede frem på tvskærmene i 2006.

Selv om *Torchwood* blev markedsført i kølvandet på *Doctor Who*, så er der en verden til forskel på de to serier, og der var da også mange forventningsfulde fans, der blev dybt skuffede. Men inden vi dykker dybere ned i fænomenet *Torchwood*, så lad os se lidt på, hvad det hele egentlig handler om.

Af alle steder i verden hvor man kunne forestille sig at en spændingsserie om rumvæsener kunne foregå, er det nok de færreste, der ville pege på Cardiff. Wales sender nærmere tankerne i retning af regnvej, fåreflokke og landsbysamfund end mod superhemmelige regeringsorganisationer. Men det er ikke desto mindre her, i Cardiff, at vi finder *Torchwood*. Forklaringen er simpel; midt gennem byen er der en sprække i rum og tid, og herfra kommer der alskens rumvæsener og rum- og fremtidsteknologi, som de almindelige mennesker i Cardiff, og menneskeheden som sådan, naturligvis skal beskyttes mod. Og her kommer *Torchwood* så ind i billedet.

Lederen af *Torchwood* er den karismatiske Captain Jack Harness, der står i spidsen for holdet af specialister. Captain Jack Harness er dog ikke hvem som helst – han er en tidsrejsende fra det 5100 århundrede og har tidligere optrådt i *Doctor Who*, hvor han døde, genopstod, og nu er udødelig. Han er åbenlyst biseksuel og har kæmpet og elsket sig gennem århundreder.

Owen Harper er holdets medicinske ekspert, han er også

noget af en charlatan, der gerne kaster sig over alle de kvinder, han møder.

Toshiko Sato, eller blot Tosh, er computereksperten. Hun er den stille, intellektuelle type, der i en af episoderne forelsker sig håbløst i en anden kvinde, men generelt har uheld i kærlighed.

Lanto Jones er Torchwoods administrator, han sørger for at dække over holdets arbejde og deltager af og til på missioner – han er desuden Captain Jack Harness' hemmelige forelskelse.

Sidst har vi politikvinden Gwen Cooper. Hun falder over Torchwoodgruppen under en mystisk sag og bliver inviteret med på holdet. Vi føres ind i historien gennem hendes oplevelser, og hun fungerer som bindeledet mellem os, publikum, og Torchwood. Hun har en kæreste, men forelsker sig i Jack Harness og får senere en affære med Owen Harper.

I beskrivelsen af seriens hovedpersoner er der umiddelbart en ting, der adskiller sig fra øvrige science fiction-serier – deres kærlighedsforhold. Serien er på ingen måde en romantisk serie, men den udforsker og udstiller seksualitet på en, for genren, ny måde. Forhold på kryds og tværs mellem mænd og kvinder fylder ganske vist kun en lille del af serien, men det står alligevel tydeligt frem og er med til klart at definere *Torchwood* som en serie for voksne. At det kan blive karikeret og af og til ligefrem tabeligt, er der ingen tvivl om, men det er da, om ikke andet, forfriskende at se to mænd kysse hinanden lidenskabeligt for at fejre, at de netop har reddet planeten fra undergang.

Selve indholdet i *Torchwood* er en blanding af forskellige gener. Der er lidt krimi, i retning af *CSI*, lidt action, og så en god dosis *X-files*. Af og til virker det som om serien forsøger at være for mange ting på én gang, og det kan godt frustrere, for det er trods alt science fiction indholdet, serien bør have som omdrejningspunkt.

Torchwood tager sig selv meget alvorligt, men det er der absolut ingen grund til at man som seer skal gøre. Man skal bestemt sluge nogle kameler, når man ser den, for den er på mange måder aldeles elendig og ufrivilligt morsom. Javist er den produceret med et forholdsvis stort budget for en britisk serie, og effekterne er bestemt til at holde ud, men hører man til dem, der tager genren alvorligt, er der en god chance for at man slukker efter ti minutter. Men er man i stand til at se lidt let på serien og mere sig er der bestemt underholdningsværdi at finde i *Torchwood*.

"Torchwood is a world I wouldn't mind seeing erased," skrev anmelderen i New York Times, da serien havde amerikansk premiere. En anden kaldte den for en pornografisk *X-files*, mens andre igen havde meninger, der rangerede fra moderat begejstrede til eksalterede. Vandene er derfor delte, når det gælder *Torchwood*, og der er stor forskel på holdninger til serien.

Af begivenheder i seriens første sæson kan nævnes afsnittet "Cyberwoman", hvor det afsløres at Lanto har en kæreste gemt i kælderen, en delvist cyberkonverteret kvinde ved navn Lisa. Han forsøger at få liv i hende, men hun ønsker ikke at blive menneskelig og vender sig mod dem alle, og holdet besejrer den vrede kvinde med en blanding af barbequesauce og en pterodactyl, der til daglig flyver fredeligt rundt på kontoret. I "Day One", er der en udenjordisk skabning løs, der suger menneskenes seksuelle energi ud af dem og reducerer dem til støv. En orgasmeparasit.

Ellers byder *Torchwood* på en liflig blanding af mord, vold, sex og science fiction. Den har en mørk aura og er bestemt et besøg værd, hvis man vil have en oplevelse ud over det sædvanlige. Der er indtil videre produceret tre sæsoner, hvoraf den seneste, *Children of Earth*, har fået overvældende positiv respons, og det er netop annonceret at en fjerde sæson er på vej.

Idé: Tue Sørensen. Tegning: Henrik Pasgaard

ANMELDELSER

Anmeldt i dette nummer:

- *Avatar*
- *Implied Spaces*
- *Queen of Candesce*
- *Astro Boy*
- *Moonshot*
- *Den hemmelige dal*
- *The Best Horror of the Year Vol. 1*
- *The Mammoth Book of best new horror vol.20*
- *Odyssé på Mars*
- *Proxima*
- *Mumien – og andre gysere*
- *Karavanen – og andre gysere*
- *Alt det du ønsker dig – og andre gysere*
- *Et blodigt spil*
- *Det Magnetiske Guld*
- *Mr.Y's Forbandelse*
- *Vampire Ecstasy*
- *Darkside*
- *Djævelens Kvint*
- *Tredje Ikaros*
- *Gudernes Tusmørke*
- *Tokyo Gore Police*
- *Illustreret håndbog i Mytiske væsner*
- *Fantastiske og Frygtelige Fa-beldyr*
- *Mit liv som fugl*
- *Primary Inversion*
- *Mareridtsmanden - Stephen King og Science Fiction*
- *Im Beruf*

Læs anmeldelser fra tidligere numre af *Himmelskibet* på:
www.fantastik.dk/anmeldelser

Avatar

Film, USA 2009, 162 min.

Instr.: James Cameron

Medvrk.: Sam Worthington, Sigourney Weaver, Zoe Saldana, Michelle Rodriguez, Stephen Lang, m.fl.

NB: Denne anmeldelse indeholder bittesmå spoilere!

I *Troldspejlet* kort efter *Avatars* danske premiere fik man at vide at idéen til *Avatar* kom til James Cameron i en drøm i 1995, og at han således har arbejdet på filmen i 14 år. Sigourney Weaver fortalte desuden i *The Daily Show* d. 14/12-09 at *Avatar* er den film som Cameron gerne selv ville have set da han var 14. Tydeligvis er filmen i høj grad lavet specifikt til 14-årige; faktisk i så høj grad at den virker som om den også er skrevet af en 14-årig.

Handlingen kort: Et ondt Company, der har købt sig en hær af lejesoldater og våben, har oprettet en "videnskabelig" base på planeten Pandora, hvor der findes et meget kostbart metal, "unobtainium", som, ja, er meget kostbart. Vi hører ikke noget om hvad det skal bruges til. På planeten bor der nogle tre meter høje blå humanoide naturfolk, som lever i dyb harmoni med deres eksotiske junglemiljø. Hovedåren af "unobtainium" findes tilfældigvis lige under de indfødtes kæmpemæssige livstræ, og da de indfødte (som hedder "the Na'vi"; "the natives")

ikke vil flytte sig, må det onde Company sætte sin lejhær ind og bortdrive dem.

Samtidig er en soldat ved navn Jake Sully blevet udvalgt til at få sin bevidsthed overført, via fjernstyring, til en klonet Na'vi-krop, mens hans rigtige krop ligger i en dvaletank. Som tre meter høj, blå indfødt skal han spionere for the Company, og det gør han. De indfødte beslutter uden videre forklaring at optage ham i deres stamme, selvom de normalt aldrig kunne finde på sådan noget. Jake, en lidt enfoldig men ellers loyal marinesoldat, bliver forelsket i sin indfødte skytsengel, Neytiri, og beslutter så (jeg har igen lyst til at tilføje "uden videre forklaring", for udviklingen blev ikke skildret på en for mig overbevisende måde) at skifte side og kæmpe imod Company'ets onde lejesoldater. Beslutningen kommer lidt sent; livstræet står ikke til at redde. Men ved at tæmme en farlig drage opnår Jake de andre indfødtes tillid og leder dem i et afsluttende slag til en noget usandsynlig sejr over lejesoldaterne (små flyveøgler mod krigsmaskiner); en sejr som hovedsagelig kommer i hus fordi den levende planet Pandora i bedste Disney-stil mobiliserer alle junglens dyr til at kæmpe mod de onde Company-soldater! Alle børnene jubler.

Og de voksne krummer tæer. Jeg kan godt lide at se en storfilm to gange før jeg anmelder den, men i dette tilfælde kan jeg næsten ikke bære tanken om at skulle sidde igennem den igen. Historien overrasker på intet tidspunkt, og man føler stort set intet for personerne. Bortset fra det visuelle, som naturligvis er flot, blev intet i filmens historie ordentligt udpenslet, hverken hvad angår beskrivelsen af miljøet eller figurerens motivationer. Science fiction bør i nogen grad være videnskabelig, og der bør derfor være højere krav til niveauet af plot-sammenhæng og verdensbeskrivelse end i mainstream-genrerne. Og her skuffer *Avatar* fælt. Der er snart sagt ingen scene hvor en lang

række spørgsmål ikke melder sig, og de forbliver alle ubesvarede. Det er som om der simpelt hen ikke er ofret ret meget opmærksomhed på at få historien til at fungere i dybden. Manuskriptet er håbløst klichéfyldt og detaljeløst, og så gennemsigtigt sammenskruet at Cameron burde skamme sig.

Der er blevet øst enorme mængder af anmelder-roser ud over *Avatar*; mange påstår at det er en "Oplevelse!!" nærmere end en film, at den er cinematisk banebrydende, etc., etc. Jeg kan kun sige, gu' er den ej. Bevares, den har et CGI-indhold som er både nyt og flot (og meget, meget dyrt!), og den anskueliggør at man nu kan lave hvadsomhelst på biograflærredet. Fedt nok. Men i yderste konsekvens må det stadig komme an på historien: holder den? For flere CGI-spækkede film skal der jo nok komme; der kommer adskillige hvert år. I *Avatar* virker det ærgerligt at, nu hvor man endelig kan lave hvadsomhelst med CGI, så vælger de bare endnu en gang at lave usandsynligt humanoide rumvæsner, i en simplistisk *feel-good* action-historie. Vi venter stadig på den film som for alvor vil være den nye CGI-tekniks gennembrud; en film som vil præsentere os for noget *nyt*. Jeg vil vove den påstand at *Avatar* er en type film som nok bliver en succes, men ikke vil kunne vedligeholde den succes for eftertiden. Om få år vil den være overgået af andre nyskabende CGI-film og ikke længere ses som værende specielt vellykket. Den vil derfor ikke fortjene, og ej heller opnå, klassikerstatus. Dertil er historien for tynd og personerne for flade.

Man kan således desværre med god ret hævde at Cameron med *Avatar*, længe efter fordums triumfer som *Terminator*, *Aliens* og *Abyss*, nu slutter sig til Spielberg og Lucas som gamle "washed-up" instruktører der ikke længere har ordentligt styr på den fortælletekniske gnist, men fokuserer på det teknisk flotte mens det kunstneriske nedtones til det rene ingenting. Her ser-

veres der bare overfladisk underholdning til et massepublikum, sprængfyldt med visuelt men i sidste ende visionsløst lir. Der er gode idéer tilstede, men filmen virker mest af alt som en halvdårlig filmatisering af en eller anden sci-fi/fantasy-børnebog.

Karakter: Den fortjener måske nok et 6-tal ud af 10 for den imponerende visuelle side, men jeg er så skuffet over den platte og forudsigelige historie, det effektløse skuespil og den totale mangel på seje eller klassiske replikker, at jeg ikke kan give den mere end 5: et nedslående middelmådigt Hollywood-produkt. Måske er jeg hård ved den, men det er fordi jeg synes, jeg havde ret til at have høje forventninger. SF-fans – Camerons kernepublikum – havde ret til at forvente en langt bedre sammenskruet historie. Det er fint hvis andre synes det var en fed film, men jeg kan ikke karakterisere den som andet end årtiets skuffelse.

Tue Sørensen

James Cameron grundlagde sin karriere med filmen *The Terminator*, som jeg går ud fra de fleste har set. Senere kom to af de mest vellykkede toere i filmhistorien, *Terminator 2* og *Aliens*. Efter manuskriptet til sin eks-kone Kathryn Bigelows film *Strange Days*, så vi ikke så meget til Cameron i science fiction genre – han fik af en eller anden grund udviklet en interesse for sunkne skibe og andre ting i dybet. Så det var noget man som fan af Camerons science fiction-film havde ventet spændt på, da der blev premiere på Camerons nye science fiction film *Avatar*.

Det jeg husker, fra da jeg så *Aliens* i biografen, var den intense handling, plottet der hele tiden skubbede handlingen frem i ekspresfart. Jeg havde aldrig set noget lignende. *Avatar* starter lidt langsomt, men leverer også intens handling og spænding, når den først kommer i gang. Det hele kredser om soldaten Jake Sully, og hvordan han forvandler sig fra en benhård soldat

til naturen og de indfødtes forsvare. Set før og mange gange før, men sådan er det i mange af Camerons film – personerne er letgenkendelige og nærmest klicheer, men vi forstår fuldstændig hvad de er for nogle, så vi ikke spilder tid på at dvæle ved det, frem for at følge handlingen. På det punkt er *Avatar* nok svagere end de bedste af Camerons film – lidt for meget kliche, og alligevel lidt for meget dvælen ved personerne. Men skuespillerne, især Sam Worthington – den rigtige helt fra seneste *Terminator*-film formår at få det hele til at glide ned.

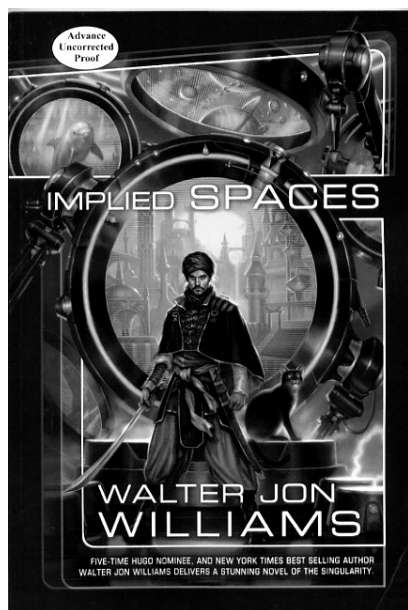
Plottet i filmen er ganske letforståeligt: Udover hvad jeg har antydnet ovenfor, skal man vide at det foregår på en uspecificeret planet langt ude i fremtiden, hvor de onde kapitalistiske jordboere vil frarøve de indfødte deres naturressourcer, ligeledes uspecificerede i form af stoffet unobtainium. Delene i plottet spiller ganske fint sammen, mens de fysiske love på planeten nok hører mest hjemme i fantasy-genren, på trods af den formelle science fiction som genre. Derved adskiller Cameron sig dog ikke fra flertallet af Hollywoods science fiction, men måske en smule fra sine egne tidligere værker. Det være sagt, så havde jeg en lidt dårlig smag i munden over filmen.

Det er noget med budskabet i den. Hvis man tolker en film som en anvisning på hvordan man bør opføre sig, kan man konkludere at det gælder om finde ud af hvem der har ejendomsretten, i dette tilfælde de indfødte, og derefter kaste alle moralske hæmninger overbord i kampen for at ejendomsretten tilfalder den der har ret til den, inklusiv at foranstalte et større blodbad. Der er tale om romantisering af en revolutionær ideologi eller en slags selvtægtfilm. Den eneste grund til at det fungerer, er at de onde i filmen bliver fremstillet som så absolut onde, at man slet ingen sympati har for dem. Hvilket så fik mig til at fatte en eller anden sympati for dem alligevel, uanset at det var

ret klart at det ville gå dem ilde. Hvor vidt en film så skal tolkes som en anvisning på hvordan man skal opføre sig, kan man diskutere, men når der ikke er andet i filmen end action og så et ret tydeligt budskab, synes jeg det er relevant.

Fik jeg sagt at filmen teknisk set er et mesterværk? Det kan man ikke benægte. Bare den fremmede planets flora og fauna er alle pengene værd. Hvis der kommer en toer, som Cameron som nævnt er mester i, kan man håbe at den vil vise den anden side af historien. Vi får godt nok antydning hvorfor vores indianeraliens er så glade for deres unobtainium i undergrunden, men jeg kunne godt tænke mig at vide hvorfor menneskene er så ivrige efter at få fat i det.

Flemming Rasch

Implied Spaces

Roman af Walter Jon Williams
Night Shade Books 2008
375s, \$7.99

Walter Jon Williams er en alsidig herre, der har gjort det inden for cyberpunk, katastroferomaner, metropolitan fantasy og space opera (blandt andet trilogien *Dread Empires Fall*, der tidligere har været anmeldt her i bladet). I *Implied Spaces* skaber han en helt ny undergenre, som forfatteren S.M. Stirling i en anmeldelse af bogen kalder 'Sword &

Singularity'.

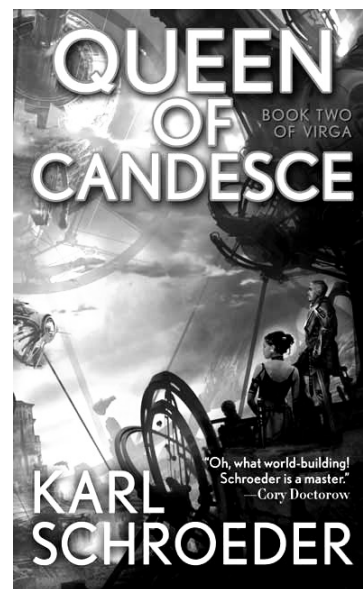
Til at begynde med ligner det heroisk fantasy. Vi følger den poetiske og lærde kriger Aristide vandre gennem et støvet ørkenlandskab i selskab med en talende kat og med et magisk sværd i bæltet. Han møder orker og jættter og kæmper mod præster fra en grum sekt. Det viser sig dog hurtigt at hele denne verden er et kunstigt skabt miniunivers og at de grumme præster er en del af et komplot, der skal slavebinde ikke bare én verden, men hele menneskeheden. Aristide er heller en tilfældig vandringsmand, han er en flere tusind år gammel mand fra en højteknologisk fremtid, hvor ingen dør permanent og hvor menneskeheden magter at skabe kunstige universer efter forgodtbefindende – altså en verden på randen af den teknologiske singularitet.

På overfladen er *Implied Spaces* en røverhistorie om helten Aristide der slås mod en mægtig fjende, der søger at hjernevaske menneskeheden i dens mange afskygninger, men der gemmer sig dybere mening under overfladen. Centralt er det eksistentielle spørgsmål: når mennesket er i stand til at gøre alt, hvad skal det så bruge denne magt til? Hvad er formålet med det hele? Titlen hentyder til en anden interessant, filosofisk idé: Når man skaber et bygningsværk til et specifikt formål, hvad enten det er en katedral eller et helt univers, opstår der utilsigtede områder – *implied spaces* – mellem de planlagte områder, der er nødvendige for at få det hele til at hænge sammen. Aristide, som kalder sig *a scholar of the implied spaces*, holder af at opsøge disse steder for at se hvordan livsformer tilpasser sig dem på en måde der er mindre planlagt end i de mere designede områder.

Plottet i romanen har en masse *twists and turns*, og duellen på snilde og våben mellem Aristide og den ukendte fjende på tværs af mange universer kan lede tanken hen på Roger Zelaznys *Amber*-bøger. Underholdningsværdien er høj, selvom vis-

se plotelementer godt kan forudses af en årvågen læser. Der er ingen mangel på *gosh-wow*-elementer, fx når de to parter i krigen begynder at kaste babyuniverser efter hinanden – det minde jeg ikke at have set før! Det hele virker bundet i solid viden, men Williams bruger ikke unødigt plads på at forklare det i detaljer. Hvis jeg skal kritisere bogen for noget, så er det at Williams' fremtidsverden ikke virker helt så fremmedartet som jeg ville forvente af en verden på randen af singulariteten – men det kan være et bevidst greb for ikke at distrahere for meget fra historien. Alt i alt følte jeg mig dog godt underholdt på en intelligent måde, og det er ikke så ringe endda.

Klaus Æ. Mogensen

Queen of Candesce

Roman af Karl Schroeder
Tor Books 2007
332s, \$7.99

Queen of Candesce er andet bind i *Virga*-serien, der begyndte med *Sun of Suns* (anmeldt i nr. 20). Vi er tilbage i den kunstige verden Virga, en planetstor boble af luft oplyst og opvarmet af den kunstige sol Candesce i midten og et antal mindre sole længere ude, hvorom der kredser hjulformede byer, hvor menneskene bor. Virga er bevidst holdt på et lavt teknologisk niveau, omtrent som i Victoria-tidens England, fordi

grundlæggerne mente at for meget teknologi hæmmer menneskets mulighed for selvstændig succes.

Hovedpersonen i dette bind er den iskolde adelskvinde Venera Fanning, som var bifigur i første bind. Historien starter med at hun strander på det gigantiske, oldgamle hjul Spyre, der er låst fast i århundredgamle stridigheder mellem familier, der specialiserer sig i hver sin eksportvare, fra medicin til kirsebær, og holder et skarpt greb om hemmeligheden bag produktionen. Venera bliver hurtigt involveret i intrigerne, men hendes egen agenda er at slippe væk fra Spyre – ingen let sag – og finde nyt om sin ægte mand, admiral Chaison Fanning, der som beskrevet i bind 1 forsvandt under et luftskibsslag. Desuden skal hun beskytte det dyrebareste objekt i hele Virga: nøglen til Candesce og dermed til magten over Virga.

Spyre er delt i to: en ydre ring, hvor familierne har deres godser, og en indre ring, domineret af et stort marked omkring hvilket familierne har palæer. Den ydre ring har igennem århundrederne mistet en del rotationshastighed, så 'tyngdekraften' er meget lav, og dertil er den i konstant fare for at falde fra hinanden på grund af for dårlig vedligeholdelse. I det hele taget er Spyre kendetegnet ved forfald og fordums storhed, men de stolte og hovmodige indbyggere er ikke tilbøjelige til at indrømme at de bor i en døende verden. Man bringes let til at tænke på Venedig.

Venera allierer sig med den midaldrende, udstødte boheme Garth Diamandis, og sammen strikker de en plan sammen, der skal give Venera den fornødne magt til at undslippe Spyre og Garth muligheden for at blive genforenet med sin ungdoms elskede. Den iltre Venera viser sig at være den gnist, der skal til for at antænde krudttønden Spyre, og få ting er uforandret efter hun er færdig.

Queen of Candesce er meget anderledes end *Sun of Suns*. Den første roman bringer hovedper-

sonen – og dermed læseren – vidt omkring i Virga, men her foregår langt størstedelen af historien ét enkelt sted, om end et ganske stort og kompliceret sted. Den måde, hvorpå Venera kommer ind i Spyre, gennemskuer hvordan magten fungerer, og vender det til sin fordel, alt sammen beskrevet med en blanding af humor og spænding, minder en del om L. Sprague de Camps gamle fantasy- og science fiction-romaner – slet ikke noget dårligt forbillede. Samtidig er der tale om gedigen 'hård' science fiction, hvor alle detaljer er gennemarbejdede og funderet i kendt videnskab, og bag den kulørte handling ligger en gennemgående diskussion om forholdet mellem mennesker og teknologi. Alt i alt er der tale om en yderst vellykket roman, og jeg ser frem til at læse fremtidige bind i serien – hvoraf der allerede er kommet to, *Pirate Sun* og *The Sunless Countries*.

Klaus Æ. Mogensén

Astro Boy

Computeranimeret tegnefilm, USA/Japan/Hong Kong 2009, 94 min.

Instr.: David Bowers

Medvrk. (stemmer): Freddie Highmore, Nicolas Cage, Kristen Bell, Donald Sutherland, m.fl.

Den banebrydende japanske tegner Osamu Tezuka (f. 1928, d. 1989) anses generelt for at være manga-stilens pionér, lidt ligesom Jack Kirby var det for amerikanske superhelte-tegneserier i begyndelsen af 1960'erne. Tezukas hovedværk var tegneserien *Astro Boy*, som begyndte at udkomme i 1952, efterfulgt af en tegnefilm-serie i 1963. Den stort anlagte nye computer-animerede *Astro Boy*-film har været undervejs i adskillige år og har været længe ventet af fans. Den var dog ingen stor succes i de amerikanske biografer. Fans'ene af tegneserien er, som det så ofte sker, opdelt i to lejre; dem som synes filmen ikke er tro nok mod

forlægget, og dem som synes at filmen faktisk er en forbedring. Jeg har ikke selv læst tegneserien, men jeg vil tro at der er en del sandhed i begge synspunkter.

Historien foregår i fremtiden. En højteknologisk by, Metro City, har forladt overfladens forurening og elendighed og svæver i ensom majestæt blandt skyerne. Geniet Dr. Tenma har skabt en robot-industri som har gjort livet i byen let og ubesværet for borgerne. Alle har robot-tjenere som adlyder Asimovs robotlove, og bortset lige fra en paranoid og krigsliderlig præsident er alt luksus og idyl. Nede på jordoverfladen er det hele nærmest blevet til en gigantisk losseplads, bl.a. fordi Metro City smider alt sit gamle, ubrugelige junk (inkl. mere eller mindre udtjente robotter) derned. Vi har altså en klar opdeling af verden i en rig del og en fattig del, hvor den fattige del er ved at gå til i den rige dels affald og overforbrug.

Dr. Tenma har en søn, Toby, som i en ulykke med en ny krigsrobot bliver opløst til atomer. I sin sorg skaber Dr. Tenma en robotudgave af sin søn, komplet med Tobys hukommelse, samt en masse robotiske super-evner. Da robotten dog ikke minder tilstrækkelig meget om den originale Toby, bliver den udstødt og ender nede på jordoverfladen, hvor den møder både en gruppe forældreløse børn og en

hel del kasserede men stadig funktionelle robotter. Det er dem der giver Toby-robotten dens nye navn: Astro.

Filmens egentlige tema, selv om det behandles lige lovlig komisk og overfladisk, er slaveri og menneskerettigheder. Astro Boy, som den futuristiske udgave af Pinocchio han jo er, er en robot med rigtige følelser, og i forlængelse deraf er det helt givet meningen at de øvrige robotter, som har hver deres personlighed, skal opfattes på samme måde. På jordoverfladen kommer Astro Boy som noget af det første i kontakt med den leninistiske (!) Robot Revolutionary Front, som kæmper (komisk og ineffektivt) for frihed og ligestilling for robotter. Derigennem kommer man til at se Metro Citys robotøkonomi som en meget tydelig slaveøkonomi.

Filmen har store mængder action (og naturligvis adskillige elementer som jeg ikke har plads til at nævne her), kampe mod kæmperobotter og naturligvis et opgør både med den krigsgale præsident og hele problematikken med den rige og den fattige verden. Den er flot animeret (i en mere vestlig end anime-agtig stil) og er på intet tidspunkt kedelig, men heller ikke videre uforudsigelig. Den har ikke helt substans, kant og skarphed nok i historien til at være rigtig god; de fleste elementer er lige lidt for milde og tamme. Detaljerigdommen er f.eks. heller ikke i samme klasse som Miyazakis gyldne standard. Men den er bestemt halvanden times bekendtskab værd, og jeg giver den et ekstra point for dens klare progressive stillingtagen til verdenssituationen.

Karakter: 7 ud af 10.

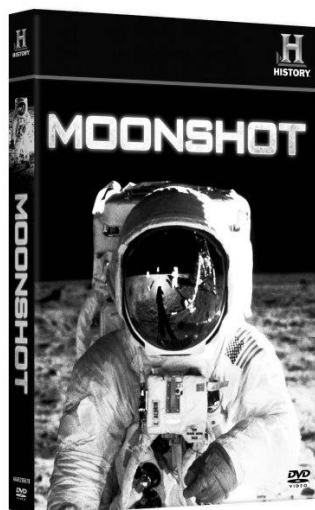
Tue Sørensen

Moonshot

Tv-film, USA 2009, 90 min.

Instr.: Richard Dale

Medvrk.: Daniel Lapaine, James Marsters, Andrew Lincoln, m.fl.

Moonshot er en film i samme genre som den vellykkede *Apollo 13* (1995); denne gang handler det om tiden op til den første månelanding – Apollo 11. Det er en tv-film som blev sendt på amerikansk fjernsyn på selve 40-årsdagen for månelandingen: d. 20. juli 2009 (og kom på DVD samme efterår). Den første bemandede rejse til månen må siges at være en af de absolut største milepæle i menneskehedens historie; besynderligt nok findes der alligevel ingen ordentlig film-udgave om denne skelsættende begivenhed. Inklusive den her anmeldte, findes der blot tre tv-udgaver, hvoraf de to første er hhv. en sjælden 1996-film (*Apollo 11*) som kun findes på et amerikansk VHS-bånd som nu er et dyrt samleobjekt, og den Tom Hanks-producerede tv-serie *From The Earth To The Moon* fra 1998 (heldigvis tilgængelig på DVD; den er lavet i kølvandet på *Apollo 13*), som i 10 time lange episoder skildrer omstændighederne omkring hele Apollo 11-rumprogrammet.

Denne 2009-film ligner næsten en drama-dokumentar og indeholder mange flashbacks og grynede scener, som giver indtryk af at være ægte optagelser fra '60erne. Såvidt jeg kan se er det dog allsammen moderne studie-optagede indspilninger, bortset fra enkelte klip med Nixon til allersidst. Filmen er meget realistisk i sit *look*, men uden dyre *special effects*. F.eks. skildres rumprogrammets udvikling fra 1962-68, men man ser næsten

ingen raketopsendelser (heller ikke Apollo 11 selv); rumscenerne udspiller sig typisk først efter opsendelserne. Det fungerer dog OK. De altoverskyggende hovedpersoner i fortællingen er Neil Armstrong (Daniel Lapaine) og "Buzz" Aldrin (James Marsters), og de skildres på meget nært hold (begge er i dag 79 år gamle). Både Lapaine – overraskende nok en australsk skuespiller – og Marsters (ja, det er ham der spiller Spike i *Buff*y tv-serien) gør et bemærkelsesværdigt godt stykke arbejde. Armstrong er jo en person som værner om sit privatliv og på mange måder virker kedelig, og sådan portrætteres han også her (måske fordi man ved så lidt om ham at de ikke havde andet valg). Men selvom han er liden-skabsløs og i høj grad mangler en kulørt personlighed, så er han også formfuldendt professionel og koncentreret. Han er den perfekte astronaut og leder; han kan sit stof på fingerspidserne og tager alting – også kriser og nødsituationer – med stoisk ro, overblik og omtanke. Aldrin ville ifølge denne film gerne have været den første mand til at gå ud på månen – den klassiske procedure var nemlig at missionslederen, altså Armstrong, skulle blive i modulet – mens Armstrong var lidt ligeglad. Overkommandoen bestemte at det var bedst at overlade opgaven til den mindre følelsesladede Armstrong. De to astronauter sidder og venter på afgang, da en officer kommer ind og ganske enkelt siger, "Neil is going out first", og går igen.

Handlingen i filmen er elementær og realistisk, og i de første tre fjerdedele måske en smule kedelig, hvis man ikke gør sig umage for at lægge mærke til skuespillets kvalitet. Men sidste fjerdedel, om selve månerejsen, er rigtig spændende. Man føler virkelig de to astronauters sus i mellemgulvet da de er landet på månen. Og eftersom Armstrong manuelt førte landingsmodulet til landing på en egnet plet (de overskød det planlagte landingssted), kunne Michael Collins

oppe i kredsløbsmodulet ikke umiddelbart se hvor de var landet. Så han måtte omkredse månen flere gange og kigge nye steder hver gang før det efter adskillige timer endelig lykkedes at spotte modulet – for at kunne koordinere en sammenkobling skulle han jo vide hvor de var. Da Eagle-modulet så skulle skydes op fra månens overflade, var den essentielle kontakt på instrumentpanelet brækket af! Det lykkedes kun Aldrin og Armstrong at lette fra månen ved at stikke en kuglepen ind i stikket og betjene kontakten, så raketterne kunne antændes.

Filmen viser også returlandingen på Jorden og lidt af efterspillet, men i en fragmenteret form, delvist fortalt via voice-over. Men generelt er det en film af væsentlig interesse for folk der godt kan lide rumfartshistorie. Hvis man går til filmen med den rette indstilling er der en god håndfuld stærkt følelsesladede scener (som f.eks. da Aldrin ringer til sin far for at fortælle at han er blevet udvalgt til den første månelandingsmission: "Dad, I have some news. Are you sitting down?"), inkl. nogle af Nixons citater til slut. Hvor ærgerligt at der ikke er sket ret meget indenfor bemandet rumfart siden månelandingerne. Man fristes næsten til at give Erwin Neutzsky-Wulff ret når han siger at rumalderen udgjordes af årene 1957-1973.

Karakter: 8 ud af 10.

Tue Sørensen

Den hemmelige dal – under overfladen 3

Antologi

Redaktør: Carl-Eddy Skovgaard
Med bl.a. A Silvestri, Thomas Strømsholt, Patrick Leis og H.H. Løyché
Science Fiction Cirklen 2009
294 sider, kr. 289 kr.

Når det gælder dansk science fiction-litteratur kan man ikke komme udenom Science Fiction Cirklen. Foreningen, der blandt andet har det prisværdige formål

at udbrede kendskabet til genren, samt at formidle kontakt mellem ligesindede, er en institution indenfor dansk science fiction. For de litterært interesserede udgiver SFC desuden bøger, både fag- og skønlitteratur, ikke mindst tager de hånd om en del af den efterhånden store mængde af danske sci-fi forfattere. Når det gælder science fiction litteratur er der mange der automatisk vender blikket mod udlandet, men der er bestemt god grund til at lægge mærke til vores hjemlige forfattere.

I 2007 udgav SFC novellesamlingen *Lige under overfladen*. Den efterfulgtes af endnu en samling det følgende år, og her igen i 2009 præsenteres 21 noveller i samlingen *Den hemmelige dal – lige under overfladen 3*. Kendte og ukendte danske forfattere har haft chance for at deltage, og ud af dem er der så valgt en række historier. Umiddelbart et prisværdigt projekt, som bestemt er værd at støtte, men en investering i novellesamlingen vil absolut ikke være velgørenhed, for man får i den grad noget for pengene. Novellesamlinger er normalt ikke den bogform, der sælges mest af, men i og med at der i *Den hemmelige dal* præsenteres så mange forfattere, er det en uforlignelig måde, hvorpå man kan komme godt og grundigt rundt om genren. Såvel tematisk som genremæssigt spænder

samlingen vidt og vi får blandt andet både decideret science fiction, space opera og magisk realisme.

Det vil både være uoverskueligt og formålsløst at komme ind på samtlige noveller, men enkelte er dog værd at fremhæve.

"Cargo Cult" er en kort lille sag på kun tre sider skrevet af Brian P. Ørnbøl. Han formår at kombinere et flydende, lyrisk sprog med en dyster fremtidsvision, og det er både enkelt, smukt og en lille perle i samlingen.

Novellesamlingens længste fortælling er "Alien Ghost Ballet" af Lars Ahn Pedersen. Her har Jorden fået besøg af en race fra en anden planet. Spøgelserne kaldes de, da de bedst kan beskrives som nogle udefinerbare, flimrende skabninger. Hovedpersonen skal rejse til deres planet, for at lære dem at danse ballet, nærmere betegnet Svanesøen. Hvor skørt det end lyder, så formår Lars Ahn Petersen at formidle en fantastisk historie, der er såvel velskrevet som kreativt skruet sammen. I novellesamlingens introduktion gør redaktør, Carl-Eddy Skovgaard rede for at "Alien Ghost Ballet" teknisk set er en hel del længere end kravet for at deltage, men at han bare måtte have denne novelle med – og det kan man bestemt ikke fortænke ham i.

I novellen, der også har lagt navn til hele samlingen tager Klaus Æ. Mogensen os med tilbage til en barndom og et fund i en grusgrav, og med sans for spænding og komposition fortæller han en enkelt, men kompleks historie og sammenvæver fortid, nutid og fremtid.

Novellesamlingens spændvidde betyder naturligvis, at det ikke er det hele, der vil appellere til en. Men det er først og fremmest en styrke, både at give så mange forfattere chance for at vise hvad de kan, men også så håndgribeligt at demonstrere hvor bred en genre science fiction kan og bør være. Generelt kan man sige at

niveauet i *Den hemmelige dal* er højt, og at alle noveller er såvel fantasifulde som velskrevne. At der gemmer sig en stor talentmasse under overfladen i den danske sci-fi-litteratur kan der ikke være tvivl om.

Helle Perrier

The Best Horror of the Year Vol. 1

Antologi

Redaktør Ellen Datlow
Night Shade Books 2009,
321 sider

The Mammoth Book of best new horror vol.20

Antologi

Redaktør: Stephen Jones
Robinson 2009, 541 sider

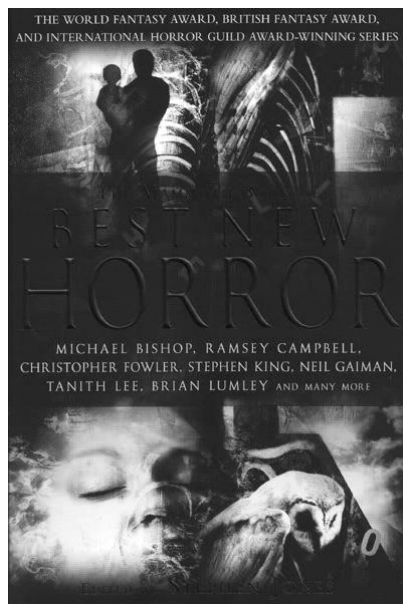
De sidste 20 år har feltet af antologier for årets bedste gysernoveller været domineret af serierne *The Best New Horror* og *The Year's Best Fantasy and Horror*.

Det ændrede sig brat da sidstnævnte blev nedlagt i begyndelsen af 2009, men den erfarne amerikanske redaktør Ellen Datlow, som stod for horror-delen, lod sig ikke slå ud af det. I

stedet lancerede hun en ny serie, *The Best Horror of the Year*, så hendes ligeså erfarne britiske kollega, Stephen Jones, ikke behøvede at fejre 20 års jubilæum med *The Best New Horror* alene.

Med balancen genoprettet er tiden så kommet til at svare på spørgsmålet om, hvem der har ramt mest plet, når det gælder om at udpege de bedste gysernoveller fra 2008.

Yndere af genren kan dog trygt anskaffe sig begge bøger, for de to redaktører har på forunderlig vis præsteret ikke at vælge de samme historier. Både Datlow og Jones påpeger ellers i deres indledninger, at det er yderst sjældent, at deres årsbedste antologier er uden sammenfald, selv om det pudsigt nok også forekom i 2007.

En enkelt forfatter, Steve Duffy, er dog med hos begge, men med to forskellige – og ganske glimrende – noveller.

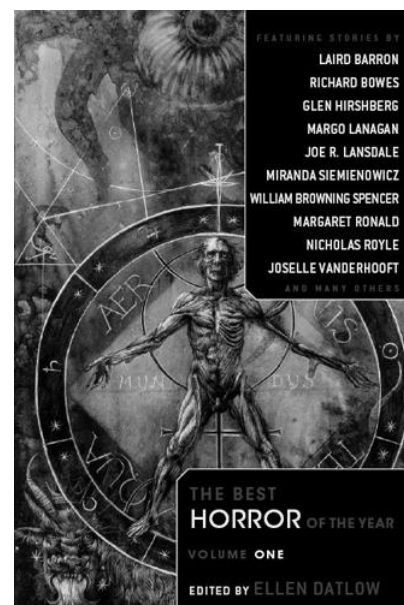
Endvidere nævner Datlow til slut en række historier, som var hendes "boblere," og blandt dem findes fem, som dukker op hos Jones.

Men i det store hele er der ikke den store forskel på de to antologier. Begge redaktører har udvalgt 21 stykker fiktion (to af Datlows valg er dog digte), og de har begge været vidt omkring for at finde dem. Hvad angår kvaliteten af fortællingerne, står de også ret lige. 2008 bød måske ikke på nogle kommende klassikere, men begge samlinger er fyldt med solide noveller. Flere af dem er endda fremragende, og kun få kan betegnes som deciderede fejlskud.

Lidt forenklet kan man sige, at Datlows *The Best Horror of the Year* er mere eksperimenterende og indeholder flere ukendte navne (13 af de 21 forfattere har hun aldrig haft med i en årsbedste samling før), mens Jones' *The Best New Horror* er mere traditionel og byder på giganter som Stephen King, Neil Gaiman, Ramsey Campbell og Brian Lumley.

Derfor er det lidt ironisk, at to af de mest effektive historier hos Datlow også er blandt de mere traditionelle. Hun indleder med E. Michael Lewis' gåsehudsfrækkaldende "Cargo" om en lufttransport fyldt med ligene fra Jo-

nestown-massakren, hvor besætningen pludselig hører børneløde fra lasten, og som afslutning serverer hun Simon Bestwicks "The Narrows" om en gruppe overlevende efter et atomangreb, der søger tilflugt i nogle underjordiske tunneller, blot for at konstatere at de er beboet i forvejen af mystiske væsener. Anbefales kan også Margo Lanagans mareridtsagtige udgave af Hans og Grete, "The Goosle," Euan Harveys paranoia-for-forældre-fortælling "Harry and the Monkey" og Daniel LeMoals "Beach Head" om en flok strandede smuglere, som bliver straffet på bizar vis af en dæmonisk dreng.

Blandt de mere kendte navne fra Datlows antologi kan nævnes Glen Hirshberg, Laird Barron og Joe R. Lansdale, som alle er repræsenteret med udmærkede, men ikke overvældende historier.

Jones er måske mindre overraskende i sit valg af forfattere, men til gengæld leverer de varen. For første gang nogensinde har han en novelle af Stephen King med, og "The New York Times At Special Bargain Rates" viser, at han stadig har noget at byde på inden for den korte form. Den er i øvrigt også blandt Datlows boblere.

Neil Gaiman svigter heller ikke med "Feminine Endings," hvis slutning er af den slags, hvor man kigger sig over skul-

deren bagefter.

Uhyggelig kan man ikke kalde Ian R. MacLeods "The Camping Wainwrights," men det er en forrygende, tragikomisk beskrivelse af en campingferie fra helvede, og Pinckney Benedict imponerer med sin omvendte varulve-historie "The Beginnings Of Sorrow," hvor en hund langsomt forvandler sig til en mand og overtager sin herres plads – til stor bekymring for hans kone.

Albert E. Cowdrey står for det længste bidrag med "The Overseer" – et atmosfærefyldt drama om tiden i sydstatene efter den amerikanske borgerkrig, og så fortjener Michael Bishop ros for sin ondskabsfulde brug af "La Macarena" i "The Pile."

I sidste ende må det være et temperament-spørgsmål, om man foretrækker Jones' eller Datlows bud på de bedste, korte gys fra 2008. Jones holder sig lidt til det sikre og byder på en masse gamle kendinge, mens man hos Datlow måske mere får en fornemmelse af, hvor genren er på vej hen.

Men køber man begge, må man siges at være godt dækket ind.

Lars Ahn Pedersen

Odyssé på Mars

Novellesamling af Stanley G. Weinbaum

Oversat af Niels Dalgaard

Science Fiction Cirklen 2008

296 sider, 289 kr.

Trediverne og fyrerne var gode år for pulp, ikke bare for kriminalhistorier, men også for science fiction efter at Amazing Stories begyndte at udkomme fra 1926. Forfatterne der skrev til bladene fik ikke nogen fyrstelig betaling og historierne blev ofte spyttet ud. Stanley G. Weinbaum fik sin første novelle trykt i 1934; sytten måneder senere døde han af kræft, men da havde han skrevet en imponerende række af noveller. Med *Odyssé på Mars* bliver vi præsenteret for ti af disse historier.

Weinbaums noveller tager os

på rejse til mange af solsystemets planter og måner. Vi besøger Mars' støvede ørkener, Venus med dens evige nat- og dagside og Jupiters måner. Overalt findes der liv. Det er meget sjovt at læse om hvad man vidste og ikke vidste i trediverne. Man kunne måle planternes størrelse og kredsløb, konstatere at nogle af planeterne og månerne havde bunden rotation, men man kunne vist kun i nogen grad måle atmosfærernes sammensætning. F.eks. kan man læse i et dansk konversationsleksikon fra 1924 om Venus at, "Spektralanalytiske Undersøgelser viser, at V. har en Atmosfære, der ikke i nævneværdig Grad kan afvige fra Jordens." Weinbaum er altså meget tro mod det han kunne vide; og det han ikke vidste, gav ham heldigvis mulighed for at drømme.

Det er ikke mindst i mødet med de mærkelige væsner, at novellerne lever. Weinbaum udforsker det fremmede med åbenhed og forundring, og han prøver at forestille sig hvordan livet vil udvikle sig under meget anderledes forhold. 'Heldigvis' kan man trække vejret de fleste steder – det er ikke kun i tv-serier at man har haft brug for lette løsninger som tyngdekraft og en bekvem atmosfære der kan indåndes – men væsnerne er alligevel ofte meget anderledes. Der er mere stereotype pulpede væ-

sener, som de aggressive og modbydelige vilde 'aber' fra Venus' natside, og de ligeledes snedigt ondskabsfulde lilleputter fra Jupiters tredje måne, Io; små sataner der mest af alt ligner lemurer. Andre væsner er mere bizarre, f.eks. siliciumvæsenet fra Mars, hvis alder måske er op til en halv million år gammel, og som er skæbnebestemt til tålmodigt i al evighed at bygge små pyramider i én sirlig række. Nogle af væsnerne beskrives med en vis melankoli, for de er bundet af deres levevis og dømt til langsom undergang. I flere af novellerne skal vores hovedpersoner gennemskue væsnernes aparte levevis, for at redde deres eget skind eller for at bruge væsnerne til at klare problemerne, så historierne kan få en lykkelig slutning.

Hvor de fremmede beskrives med nysgerrighed og uden alt for mange klicheer, er beskrivelserne af kvindekønnet nok mere bundet af pulp-genrens konventioner. Kvinderne kan godt være både veluddannede og handlekraftige og besiddende et heftigt temperament – men i sidste ende er det mandens opgave at beskytte og beundre hende. Altså bortset fra Den Røde Peri, piratkvinden fra Pluto, der optræder i én af novellerne. Hun narrer i sidste ende vores hovedperson, da han vil 'redde' hende fra hendes vilde liv og binde hende i et 'normalt' ægteskab.

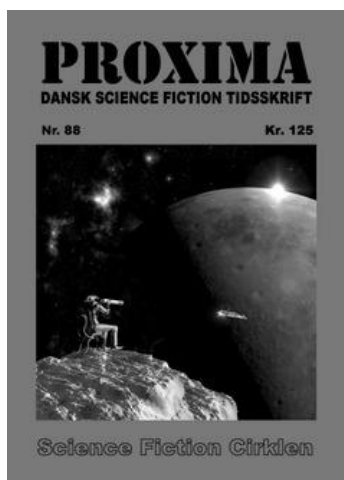
Bagerst i bogen finder du et lille afsnit, der fortæller om Weinbaum. Det er godt med lidt baggrund om forfatteren der sætter ham ind i en større sammenhæng. Dialogerne er sine steder lidt træge, men om det skyldes oversættelsen, eller om oversættereren har været trofast mod sit forlæg, skal jeg ikke kunne sige. *Odyssé på Mars* er nok mest for dig der er nysgerrig efter pulp – men du vil også finde meget inspiration, hvis du skulle have lyst til at spille noget pulp rollespil. Mødet med Weinbaums verdener er bestemt ikke kedelig.

Bjarne Sinkjær

Proxima – Dansk science fiction tidsskrift

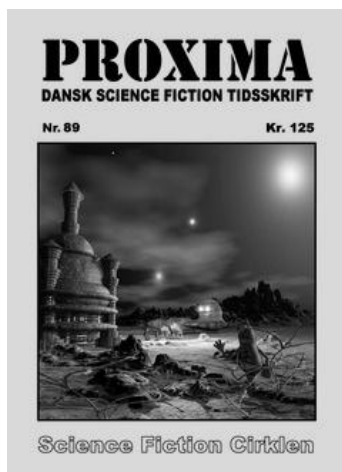
Nr. 88, 89, 90 & ekstranummer
Redaktør Niels Dalgaard
Science Fiction Cirklen,
2008-2009

Tidsskriftet *Proxima* fejrede i efteråret 35 års jubilæum (tillykke med det), og gennem de 35 år har Science Fiction Cirklen bidraget til udbredelsen af kendskabet til science fiction i Danmark. Hvert nummer er på næsten 150 sider. Tætskrevne og dedikeret med stor entusiasme til science fiction. Hvert nummer rummer et antal artikler, enten forfattet af foreningens egne medlemmer eller oversat fra andre tidsskrifter, og de omhandler forskellige temaer inden for science fiction-litteraturen. Foruden artiklerne er der et par noveller, der ikke har været tidligere udgivet, samt en bred vifte af anmeldelser af science fiction-litteratur eller af bøger om science fiction-litteratur.

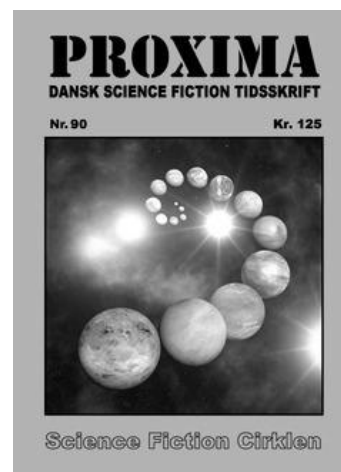
Nr. 88 (efterår 2008) indeholder tre artikler. To af foreningens egne medlemmer, henholdsvis om 'future history' og om tidsrejser, og en artikel fra tidsskriftet *Science Fiction Studies* om sex i science fiction under den nye bølge. Særligt den første og sidste artikel er interessante, da de kommer vidt omkring og forfatterne til de to artikler er velbelæste. Er man interesseret i, hvorledes fremtidig historie ser ud og anvendes litterært, eller i hvorledes forfattere har kæmpet med forlag og redaktører om sex og

unoder i deres historier er disse to artikler klart anbefalelsesværdige. Den sidste artikel om tidsrejser er en gennemgang af den tidsrejsendes motiver for at rejse i tid, og trods at artiklen kommer vidt om, og årsagerne er mange, får den aldrig rigtigt løftet sig op over selve observationen af de mange forskellige former og får sagt noget interessant, og artiklen forbliver mestendels et kuriosum. De to noveller, henholdsvis "Tilpasning" af Stanley Weinbaum og "Mit besøg i Utopia" af Elizabeth Corbett, er interessante, mestendels af historiske årsager. Weinbaums er fra 1935, og det er interessant at læse en så 'gammel' science fiction-historie, da det sætter moderne historier i relief, hvorfor Corbetts historie bliver så langt mere interessant, da det er første gang siden 1869, at den udgives!

Nr. 89 (forår 2009) indeholder fire artikler, heraf er en bibliografi over dansk science fiction i 2006. Af de tilbageværende tre artikler er de to af dem igen bidrag af foreningens egne medlemmer, og de handler denne gang om en gennemgang af danske science fiction-udgivelser i 2008, hvor Knud Larn tager temperaturen på publikationerne, og den er desværre noget svingende. Det er interessant at få en status over de danske udgivelser, og det giver samtidig et indblik i, hvor omfangsrig *Proximas* anmeldelser af danske udgivelser er, da de fleste af de omtalte værker er anmeldt samme

år af andre anmeldere andetsteds i *Proxima*. Den anden artikel er en detaljeret gennemgang af *The Cambridge Companion to Science Fiction*, og den giver et godt indblik i science fiction-litteraturens historie, og med artikelforfatterens indsigtsfulde kommentarer, er det en lærerig artikel. Den sidste artikel handler om 'Store dumme genstande' og er bragt i oversættelse fra tidsskriftet *Extrapolation*, hvor den gennemgår en række gigantiske, kunstigt frembragte genstande i litteraturen såsom Ringverden og Rama. Artiklen er interessant, men for denne anmelder syntes mængden af fortællinger, som den byggede på, at være for lille til, at artiklen rigtigt fik nogen substans.

Nr. 90 (efterår 2009) rummer tre artikler og en enkelt novelle, som næsten samler sig omkring et tema, der kan kaldes britisk science fiction. To af artiklerne er produceret af SFCs medlemmer selv. Den første er et interview med Charles Stross om dennes forfatterskab – omend det er uklart i hvilken sammenhæng interviewet er foretaget, f.eks. er der et "publikum", som deltager i interviewet med spørgsmål. Den anden artikel er en samtale bl.a. med Charles Stross og Gwyneth Jones om britisk science fiction – og som sammen stiller interviewet med Stross i et større perspektiv – blandt er det fristende at antage, at det førnævnte interview med Charles Stross er foretaget ved samme arrangement, som samtalen om britisk science fiction,

nemlig "ved en festival for fantastisk litteratur i København i efteråret 2009". Samtalen giver et godt indblik i forholdene omkring britisk science fiction-litteratur, både med at få historier udgivet og hvad man skriver om, og hvorfor det er så meget lettere i velfærdsstater. Den tredje artikel handler om gruppe forfattere kategoriseret som 'vilde humanister' og er oversat fra *The New York Review of Science Fiction*". En særdeles interessant artikel, der gennemgår en række nyere udgivelser, hvis vægtning er de humanistiske videnskaber fremfor de naturvidenskabelige; lidt frækt formuleret, så er det ikke klassisk ingeniør-science fiction. Novellen er denne gang af Charles Stross.

Ekstranummer (oktober 2009), udgivet i forbindelse med 35 års jubilæet. Dette nummer er blandt andet intenderet som en introduktion for nye læsere og medlemmer. Niels Dalgaard, bladets redaktør, gennemgår foreningens historie, og der er en række artikler og anmeldelser, der alle er genoptryk fra tidligere numre af Proxima. De første artikler er oversigter over science fiction-litteratur, og de sidste er dyberegående analyser af dele af science fiction-litteraturen. Tilsvarende er anmeldelserne udvalgt fra tidligere numre. Særligt er Niels Dalgaards gennemgang af Proximas og Science Fiction Cirkelns historie interessant. De første mange år af foreningens historie er sobert gennemgået, men tonen skifter

omkring tidspunktet for danselsen af foreningen Fantastik, men det er åbenbart et ømt punkt (se f.eks. også Dalgaards bemærkning til samme i anmeldelsen af *Græsprinsessen* og *andre historier* i Proxima 90), som stadig smerter.

Tidsskrifterne er på sin vis anonyme. Der er f.eks. ingen leder eller lignende klumme, og hvor hver artikel indledes med en kort beskrivelse, der anbringer artiklen i en større sammenhæng, er det vanskeligt at afgøre, om det er artikelforfatteren eller redaktøren, der taler, og til trods for at navnet SFC gennemsyrrer Proxima, er det ikke lige til at regne ud, at tidsskriftet kun vil beskæftige sig med science fiction-litteratur, og der er erved ingen film, tegneserier eller andre medier blandt artiklerne eller anmeldelserne. Til gengæld er tilgangen til litteraturen seriøs og vidende.

Anmeldelserne er spændende læsning, og det er gennem dem, at bladets identitet virkeligt kommer frem. Et tilbagevendende tema i anmeldelserne er, hvorfor en given tekst er science fiction i et sådant omfang, at den skal anmeldes. Det medfører, at noveller i antologier enten anmærkes som ikke værende science fiction, eller slet ikke omtales. Trods for at Proxima kun anmelder den skrevne side af science fiction, kommer den vidt omkring, og anmeldelserne er således opdelt efter sprog (dansk, engelsk, norsk, tysk m.fl.) eller om det værker, der omhandler science fiction-litteraturen. Der er ydermere en tendens til, at anmelderne kommer ud i en længere digression i en given anmeldelse, f.eks. om genre Space Opera eller om tidsskrifternes nuværende situation, som gør anmeldelsen til et helt lille essay, hvilket gør dem ekstra interessante. De mange forskellige anmeldere har hver deres stemme, men man lærer hurtigt at genkende stemmerne fra de meget flittige og generelt meget vidende anmeldere. Blandt dem finder vi også ken-

dinge fra *Himmelskibet*, såsom Flemming Rasch og Rasmus Wichman, hvor sidstnævnte med vanlig omhu lader sin anmeldelse munde ud i en rant. Alt i alt er det et solidt tidsskrift, der gør en dyd ud af at formidle science fiction-litteratur på dansk, og må det gøre det mange år fremover.

Morten Greis Petersen

Mumien

– og andre gysere

Novellesamling af

Nis Rasmussen

Forlaget Cadeau 2006, 200 sider

Karavanen

– og andre gysere

Novellesamling af

Nis Rasmussen

Forlaget Cadeau 2006, 196 sider

Alt det du ønsker dig

– og andre gysere

Novellesamling af

Helle Lenschow

Forlaget Cadeau 2007, 104 sider

Der er mange tilgange til at fortælle en gyserhistorie. Det er ikke nødvendigvis overnaturlige elementer der skal til for at skræmme. I novellesamlingen *Mumien og andre gysere* er der således en blanding af historier med overnaturlige elementer, og historier med naturlige skræmmende elementer, som fugle-edderkopper og slanger i soveposer. Bogen indeholder dog også gysere med de fantastiske elementer. Der er en række spøgelseshistorier i samlingen. I "Pigen med de sørgmodige øjne" optræder et spøgelse der hjælper de levende med ikke at skulle opleve samme skæbne som hende, mens der i novellen "Graven" bestemt ikke er venlige spøgelser på spil. I den følger vi et par venner der på Halloween går ind på en kirkegård for at se om der virkelig er spøgelser til, hvilket de må sande, meget håndfaste spøgelser.

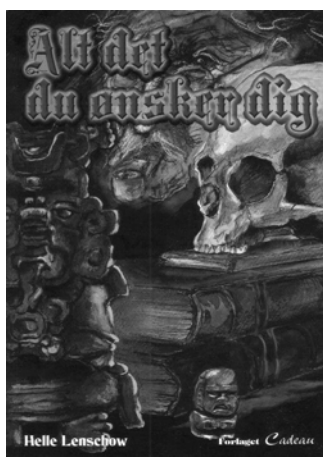

Samlingen er skrevet til større børn og unge (bibliotekerne har sat den i kategorien "Fra 12 år") og tager udgangspunkt i de dagligdags fobier som vi kan gå rundt med. Det er krybdyrene, umenneskelighed, kirkegårde ved midnat og sygdomme. Der er flere af de små korte noveller der egentligt fungerer udmærket, uden der er noget specielt nyt i dem.

Nogenlunde samtidig med *Mumien* udkom også novellsamlingen *Karavanen - og andre gysere*. Denne indeholder knap så mange historier som *Mumien*, men til gengæld er de noget længere. I den møder vi bl.a. en spøgelseskaravane og en levende dukke. Også i denne samling er der en novelle der tager udgangspunkt i de fobier folk kan have, denne gang, mørke kældre.

Forlaget Cadeau har udgivet flere gyserbøger for børn og unge, bl.a. en serie på nogle og 20 bind med små korte gyserhistorier. Af novellesamlinger udgav de i 2007 også Helle Lenschows *Alt det du ønsker dig*. Denne har også børn og unge som målgruppe, men til forskel fra de foregående så er der ikke sparet på blodet og indvoldene i denne. I titelnovellen får en ung dreng arbejde i en af de butikker der indeholder alt hvad man kan forestille sig, herunder bl.a. nogle okkulte bøger. Da hans hund for nyligt er blevet kørt ihjel håber han at kunne finde hjælp i disse bøger til at få den tilbage. Bøgerne giver dog ingen hjælp, men

det gør en ønskemaskine der står i butikken derimod. Den kræver dog et lille blodoffer for at opfylde ønsker, plus den selv fortolker hvordan ønskerne skal forstås, og man behøver nok næppe have læst Stephen King *Dyrekeirkegården* eller M.R. James "Abehånden" for at gætte hvordan det går når man ønsker noget dødt tilbage. Ligeledes finder en af drengens venner ud af at man skal passe på med at ønske sig alle sine bekymringer og problemer bort, hvilket er et omfattende ønske med en let løsning...

I novellen "Dagbogen" finder en dame ud af at man skal passe på med at lægge sig ud med sigøjnere. Hun får en forbandelse kastet på sig, og siden da er der blodige fodspor der følger hende overalt, og de indhenter hende lige så stille. Af bogens yderligere 3 noveller vil jeg også lige nævne "Sidste Semester", i hvilken en fest på et kollegium får en ubuden gæst, der har sat sig for at ingen skal overleve festen. En god afsluttende novelle til en bog der er fyldt med død.

Emnerne og ideerne i bogen er ikke nye eller originale, men ganske godt skrevet, og der er flere af novellerne der sagtens kunne bruges til en målgruppe ud over børn og unge gruppen.

Thomas Winther

Et blodigt spil

**Roman af Camilla Wandahl
Illustreret af Patrick Leis
Forum 2010, 130 sider**

Camilla Wandahl har tidligere haft noveller med i Himmelskibet, oftest i forbindelse med de gange hun har vundet Fantastiks eller Fantasticons skrivekonkurrence (2005, 2008 og 2009). Senest har hun bl.a. fået udgivet ungdomsbogen *Hjerte i vente*, mens *Et blodigt spil* er hendes første roman inden for de Fantastiske genrer. Bogen er en del af forlaget Forums letlæste serie Zoom Ind Gys og er rettet til de 8-11 årige.

Dagen starter med at Lasse gennemlever sit værste mareridt. Han har endelig taget sig sammen til at spørge Vivi om de skal komme sammen, og hun svarer nej. Han er derfor lidt utryg, da hans kammerat Mark foreslår at de om aftenen skal spille *Døds-spillet* og at Vivi og Stina skal være med. Spillet er et rollespil som skal finde sted om natten i kirken. Her skal de først finde et "våben" hver, og derefter "dræbe" hinanden, ved at markere et slag på hinanden. Spillet er beskrevet i en gammel bog som Mark har fundet på sin storebrors værelse, en bog der beskriver et ritual, der skal udføres både ved spillets begyndelse og afslutning. Det er jo næsten givet at bogens beskrivelser er mere end blot et spil, og at de unge bliver fanget i et farligt spil.

Bogen er let og hurtigt læst, men godt og spændende skrevet. Handlingen er godt og rigt illustreret af Patrick Leis, hvilket er med til at understrege stemningen i historien.

En skam min nevø kun er 1½ år, så der går mange år inden jeg vil kunne give bogen til ham og dermed introducere ham til det gode gys.

Thomas Winther

Det Magnetiske Guld

- Finn og Oles sandfærdige beretninger bind 1

Roman af H.O. Østergaard
Tryffitten 2006, 432 sider

Børnelærdom siger at hvis man graver længe nok, kommer man ned til kineserne. Mange børn har sikkert også udstyret sig med spader og skovle og er begyndt at grave. For Finn og Ole er der nogen der har gravet det første stykke, da de efter at have betragtet en vejarbejder beslutter sig for at grave videre på hans hul. Ud over spader har de udstyret sig med madpakker og spejderuniform og går i gang. Efter at have gravet et stykke støder de på en børsteorm, et stort ormevæsen som leder dem på vej ind i jordens huler og tunneller. De når aldrig til Kina, men støder på Tryffitterne, en race der bor inden i jorden.

Senere støder de på et lille rumvæsen, som kan berette at jorden er i fare for at blive ramt af en meteorit, men ved hjælp af det Magnetiske Guld vil jorden kunne reddes, så nu går jagten ind på det. Jagten starter med en tur med Pygmæernes flyveskab til Afrika, men der er også nogle banditter efter dem.

Finn og Oles eventyr finder sted i halvtredserne, dengang der var sporvogne, og man ikke skulle købe en billet, men man skulle indløse gyldig rejsehjemmel.

Bogen starter godt og fantasifuldt ud, men taber hurtigt tempo, og det fantasifulde bliver ikke ved med at være spændende. Den bliver heller ikke rigtig på noget tidspunkt "farlig". Man vænner sig hurtigt til at der hele tiden kommer nogen og hjælper dem.

Det lader til at forfatteren gerne vil lære de læsende børn om samfundet, men da historien aldrig rigtig blev relevant for mig, var dette ikke noget der for mig lykkedes specielt godt.

Historien fortælles som en oplæsning, hvor en flok mødes og læser et kapitel om dagen af nogle gamle kladdehæfter. Det beskrives som om de er utroligt spændte på hvad der fremad sker i historien, omvendt læser de kun et kapitel om dagen. Samtidig er de bange for at PET lytter med, da hæfterne skulle indeholde store hemmeligheder. Denne del virker påklistret på historien og afsnit som jeg til sidst sprang over, da det trods alt var mere spændende at finde ud af hvad der skete i Finn og Oles historie.

Bogen skal dog nok kunne gøre sig som højt-læsningsbog for børn, men oplæseren skal nok indstille sig på at skulle forklare begreber som hønseringe, slangebøsser og mælkeflasker. Alt i alt en god røverhistorie der dog burde være blevet strammet op i tempo, målgruppen taget i betragtning.

Bind 2 i serien er udkommet med titlen *Jagten på Mayabogen*, og der skulle være yderligere bind på vej

Thomas Winther

Mr. Y's Forbandelse

Roman af Scarlett Thomas
Forlaget Tiderne Skifter 2008, 545 sider.

Ariel forsker i forfatteren Tho-

mas Lumas. Der er dog en af hans bøger hun aldrig har læst, en bog som der i det hele taget er meget få der har set, en bog med titlen "Mr.Y's Forbandelse". Det er dog ikke kun bogens titel der omhandler en forbandelse, men efter sigende skulle der være meget få der har overlevet at læse den.

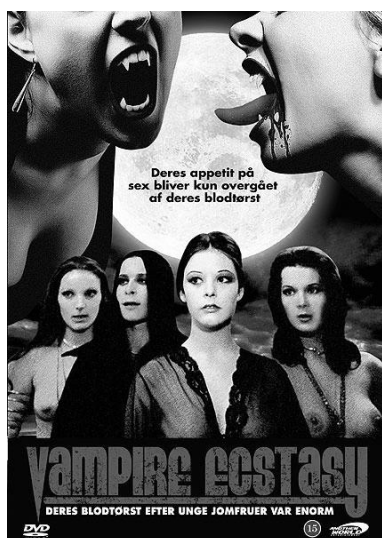
Kort tid efter at Ariels vejleder forsvinder sporløst, finder hun ved et tilfælde et eksemplar af bogen *Mr.Y's Forbandelse* hos et antikvariat. Fuld af spænding kaster hun sig ud i at læse bogen, som er en historie om en mand, der får fat i en opskrift på en mikstur, der giver adgang til Troposfæren, hvilket er en mulighed for at springe ud og ind af andres bevidstheder. Den side i bogen hvor opskriften skulle have stået, er dog rykket ud, til Ariels store fortrydelse. Siden dukker dog op igen, da hun rydder op i sin forsvundne vejleders papirer. Ikke nok med at dette giver en forbindelse imellem bogen og vejlederens forsvinden, så er der også andre folk der begynder at vise interesse for bogen, og begynder at jage den og hende.

Dette kunne godt være optakten til en godt action-spækket historie, hvilket det dog ikke er. Bogen beskriver i lange passager diskussioner af teologisk, humanistisk og naturvidenskabelig karakter. Samtidig med dette handler den også om Ariel, der forsøger at finde sig selv og få gjort op med den bagage hun

slæber rundt på, og måske forsøge at gøre sig klar til at indlede et kærlighedsforhold, til forskel fra de affærer hun tidligere har haft.

Bogen starter rigtig godt og spændende ud og er rigtig godt skrevet. Afsnittene hvor Ariel ved at benytte Troposfæren springer rundt imellem folks bevidstheder i forsøget på at finde sin vejleder er godt beskrevet og medrivende. Desværre bliver bogen dog alt for lang, og de mange små filosofiske og videnskabelige tanker og diskussioner der finder sted, holder hurtigt op med at være interessante. Det kan dog også tænkes at min ringe baggrund og interesse for filosofi gør at jeg er for langt fra bogens målgruppe, min interesse er jo nok mere ved fortællinger om forbudte bøger.

Thomas Winther

Vampire Ecstasy

Film, Tyskland, 103 min.

Org titel: *Der Fluch der Schwarzen Schwestern* (1973)

Instruktør: Joseph Sarno

Medvirkende: Maria Forså, Nadia Henkova, Anke Syring

Distribution: Another world entertainment 2009

Omslaget på denne film lover både i billeder og tekst et vist indhold af nøgenhed. Åbnings-scenen består da også af en flok halvnøgne kvinder der dansende kæler for hinanden.

Vampyrmyten har siden Bram Stokers *Dracula* (og sikkert også før) været forbundet med sex, hvilket en lang række vampyrfilm også har taget op. Another World Entertainment har udgivet en række af disse film, som her *Vampire Ecstasy*.

Tre unge kvinder ankommer til et slot. Det siges at være uklart hvem af dem der egentlig er efterkommer af den baronesse der oprindeligt beboede slottet, for 300 år siden. Baronessen blev brændt på bålet som heks, men hvis de 3 kvinder bor på slottet et år, vil de arve det. Udover disse tre kvinder kommer der på samme dag et bror-søster søskendepar til slottet, hvoraf hun forsker i overtro og tidligere har skrevet om den lokale vampyrmyte.

Slottets bestyrerinde viser sig at nedstamme fra den oprindelige baronesses tjenerinde, og hun ønsker at genrejse baronessen i en af de unge kvinder. Hver nat er der blandt slottets kvinder et ritual som indebærer nøgenhed, bongotrommer og fallos-stearinlys, og en stor del af filmen er fra disse ritualer. Filmen er således mere en sexploitation end en vampyrfilm, da der i filmen er mere snak om vampyrer, end de rent faktisk optræder i filmen. Plottet er således noget tyndt og let gennemskueligt, men når man ser på hvad filmen lover: unge nøgne kvinder, så leverer den det i stor stil.

Thomas Winther

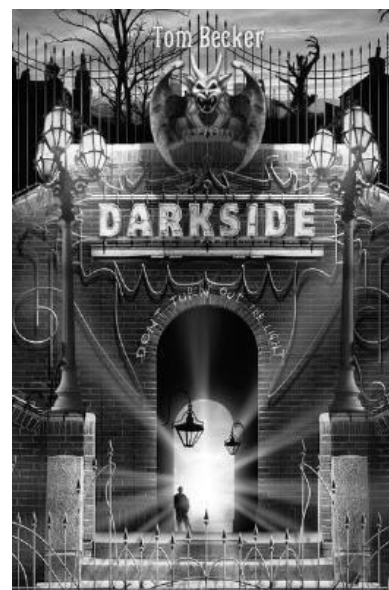
Darkside

Roman af Tom Becker

Flachs 2009, 272 sider.

På en skoleudflugt forsvinder drengen Ricky, midt på den åbne Trafalgar Square, sporløst. Et andet sted i London går den 14 årige Jonathan Starling rundt og passer sig selv, mere end han passer sin skole. Han bor sammen med sin far, men er oftest alene da faderen ofte er indlagt for sine sindslidelser. Under en af faderens indlæggelser roder Jonathan i faderens ting, og finder en lang række bøger og

dokumenter om et sted kaldet Darkside, hvilket skulle være en skyggeside af London, og da Jonathan en dag forsøges bortført, flygter han dertil. Darkside er et ondt sted ledet af Jack the Rippers slægtninge. Det viser sig at der er flere i Darkside der vil have fat på Jonathan, bl.a. vampyren Vendeta. Jonathan får dog hjælp af en varulve-detektiv som faderen engang reddede. Det ender med at Jonathan ikke bare skal sørge for at holde sig selv i live, men også redde Ricky og sin far.

Bogen er første bind i en serie, men er en afsluttet historie, der dog lægger op til mere.

Jonathan finder bl.a. spor efter sin mor, som han aldrig har mødt, og som han har fået at vide er død. Generelt er der kun stemningsbeskrivelser af Darkside, ikke særligt meget konkret, hvilket gør at forfatteren ikke har udelukket noget i forhold til de kommende bøger.

Bogen er henvendt til 10-12 årige, men holder sig ikke tilbage for blod og død, og jeg vil derfor tro at målgruppen vil finde den både spændende og uhyggelig.

For mig var bogen hurtig læst, uden at efterlade sig noget synderligt indtryk, men jeg var godt underholdt.

Når det handler om dystre parallelsider af London, vil jeg dog foretrække Neil Gaimans "Neverwhere".

Thomas Winther

Seth-trilogien

Roman serie af Anne-Marie Vedsø Olesen

Djævelens Kvint

Gyldendal 2002, 370 sider

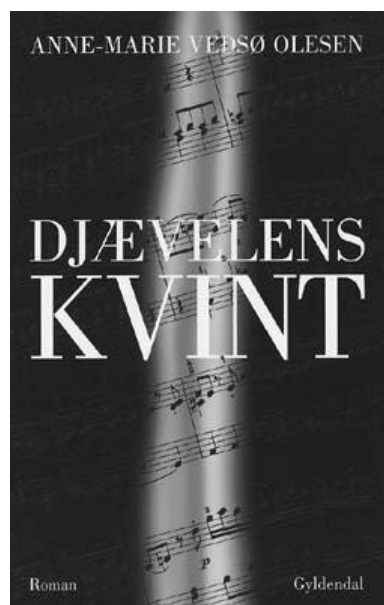
Tredje Ikaros

Gyldendal 2004, 252 sider

Gudernes Tusmørke

Gyldendal 2007, 254 sider

Anne-Marie Vedsø Olesen var i 2005 gæst på Fantasticon hvor hun præsenterede sin serie om den ægyptiske kaosgud Seth. Dengang var kun de to første bind udkommet; *Djævelens kvint* og *Tredje Ikaros*. Et par år senere udkom tredje og sidste bind i serien; *Gudernes tusmørke*.

Djævelens Kvint

Nattevagten går sin natlige runde på museet, hvor alt ånder fred, indtil han når til den ægyptiske udstilling. Næste morgen findes han død, og ved ham ligger en smadret Osiris, mens montren til Seth-statuen er smadret. Noget er der dog sket med Seth-statuen, den ægyptiske kaosgud er blevet vakt til live inden i den, og via sine kræfter skaber han sig en ny krop, således han kan drage ud og opleve verden som den er nu. Det første han gjorde, da han

blev vagt til live, var at ødelægge Osiris-statuen, således den glød af hans bror og fjende, der var blevet vagt til live i den, blev destrueret. Han ville også have ødelagt gnisten af sin søster Isis, men hun når at overføre sin essens til den unge kurator Héloise, som er så smuk at Seth ikke kan få sig til at dræbe hende. I stedet drager Seth ud for at udforske verden og de forlystelser den indeholder. Héloise derimod bliver mere og mere overtaget af Isis og hendes sorg over sin døde bror og ægtemand.

Denne forandring hos Héloise bliver bemærket af hendes ven og måske kommende kæreste Gabriel, som dog er travlt optaget af at udforske en netop nyfundet arie til Mozarts tryllefløjten, en arie der er meget speciel for Mozart, men som han alligevel er overbevist om er skrevet af mesteren selv. Ud over at teksten er en gåde i sig selv der peger i retningen af Frimurerne, så indeholder den også en speciel komposition kaldet djævelens kvint, en yderst effektiv komposition, som man tidligere betragtede som værende djævelens musik. Gabriel ønsker at gøre denne kvint til emne for sit speciale, han skal dog først skaffe en verificeret udgave af den.

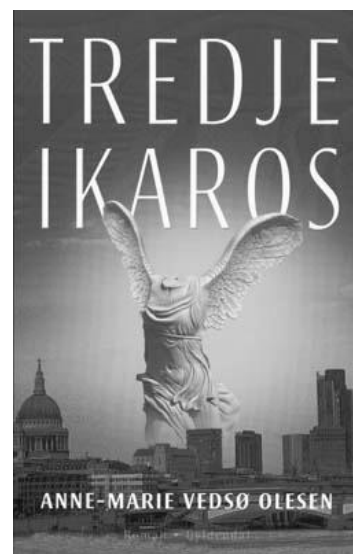
Da Héloise forsvinder i Ægypten, drager Gabriel afsted for at finde hende, men finder også sammenhængen imellem Seth og Djævelens Kvint.

Bogen indeholder masser af ægyptisk mystik, hemmelige selskaber og ældgamle ritualer. Bogen virker til at bygge på omfattende research, og selv for folk uden den store kendskab til de ægyptiske myter (som jeg selv), bliver grebet af denne indførelse i myten om Isis og Seth.

Tredje Ikaros

Seth har mødt og forelsket sig i den unge kunster Victoria. Hun er en ung kvinde, hvis sind tiltaler Seth, da hun ikke lader sig påtvinge de normer som Seth også bekæmper. Hun er ved at skabe et Ikaros-maleri, men et hvor Ikaros ikke bliver straffet

for at søge det guddommelige. (Ifølge myten smelter Ikaros' vinger, da han flyver for tæt på solen). Ikarosmyten er flere gange blevet gengivet, bl.a. af den hollandske maler Brueghel. Han malede to næsten identiske udgaver af Ikaros' fald. På begge ses kun benene af den druknede Ikaros, mens en bonde og en hyrde upåvirket lever deres dagligdag. En af forskellene på malerierne er at der på det ene også er afbilledet Ikaros' far, der flyvende ser forfærdet ned på sin søns død.

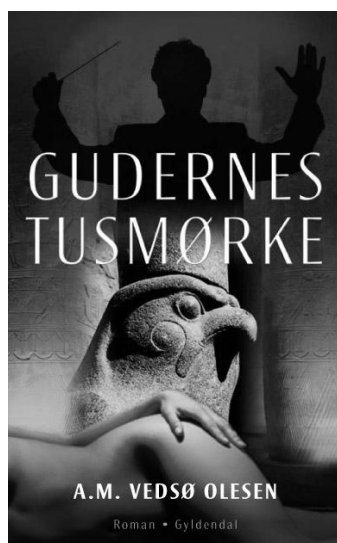

Seth bliver tilbudt at kunne købe en hidtidigt ukendt tredje udgave af maleriet, hvilket han vil slå til på, da han vil forære maleriet til Victoria. Han er dog ikke den eneste der er interesseret i maleriet, også det hemmelige selskab Trismegistoen er interesseret, da dette er et væsentligt stykke kunsthistorie. Selskabet er ellers travlt optaget af det barn som Héloise netop har født. Barnet er udset til at skulle være en genfødt Horus, Seths banemand. Det er dog ikke kun igennem hendes barn at Héloise og Seths skæbner er forbundet, da det viser sig at Victoria er Héloises søster.

Gudernes Tusmørke

Der er nu gået 17 år siden Seth vendte tilbage til jorden. Horus er nu blevet 16 år og har igen hele sit liv blandet sig hver gang Seths kræfter har fået frit spil. Den tid nærmer sig som

Horus og Trismegistoen har forberedt sig på, den tid hvor Seth skal bekæmpes og sendes tilbage. Seth selv tænker ikke synderligt over denne forestående kamp, men har travlt med at nyde livet på sit slot ved Rhinen. Han er blevet fascineret af dirigenten Martin Seeber og har inviteret denne til at bo hos sig, et ophold Martin bruger til at udleve sine seksuelle drømme og fantasier med den skønne Sophie, som er en af den flok Seth-kultister der har slået sig ned hos Seth. Seth nyder at se Martin give slip på sine normer og principper, men han kan dog ikke helt vinde ham over, da Martin konstant har dårlig samvittighed over sin utroskab. Samtidig giver Sophies underkastelse til Martin hende problemer. Seth står derfor både overfor kampen mod Horus, men også over kampen for at få menneskene omkring sig til at hengive sig helt til hans lystlære.

Vedsø Olsen er ofte blevet betegnet som den danske Anne Rice, en sammenligning som egentligt er meget passende. Som Anne Rice gør med sine vampyrer og hekse, så fører Vedsø Olesen sine guder ind i den moderne verden, mens der samtidig skues bagud i historien for et berette om hvordan de kom dertil hvor de er i dag. Bøgerne er levende og spændende skrevet, og den detalje at afsnittene om Seth er skrevet i jeg-person, mens afsnit om andre er skrevet i tredje person, gør at man kommer tæt på

Seth, hans tanker og baggrund for hans handlinger.

I alle bindene spiller kunst en stor rolle, og det berettes at ingen kunst kan mennesker udøve magi, en magi som kan have indflydelse på selv de ældste og guddommelige skabninger. Dette gør også at magien bliver konkret, da den er i form af et maleri eller et musikstykke. Bøgerne er således ikke kun en indførelse i nogle ægyptiske myter, men også en indgang til nogle kunstværker.

Det eneste der kan ærgre mig ved disse bøger, er at jeg havde dem til at stå så længe på hylden inden jeg fik dem læst.

Thomas Winther

Tokyo Gore Police

Film, Japan, 110 min

Org titel: Tôkyo zankoku keisatsu (2008)

Inst.: Yoshihiro Nishimura

Medvirkende: Eihi Shiina

Distribution: Another world entertainment 2009

I en dystopisk fremtid i Tokyo hærger en ny type forbrydere og mordere – Ingeniørerne. Det er mennesker der er blevet genetisk ændret ved at der er blevet gemt en nøgle i deres krop. Dette gør at hvis de kommer til skade, regenererer de hurtigt, men i en mere farlig udgave. Det at få hakket en arm af, gør at der vokser et sværd eller en motorsav ud i stedet, eller hvis underkroppen bliver skudt af, så vokser der et krokodillegab ud i

stedet. Dette er blot nogle få eksempler på de lemmer der bliver hakket, skudt eller bidt af, i denne yderst blodige film, blodigt i et sådan overdrevet omfang, at det er fantastisk. Næsten uanset størrelsen på såret, så er det en fontæne der står ud, for slet ikke at tale om de kaskader der kommer når et hoved hakkes af. Filmen er således overdrevet på alle de rigtige måder, da det gøres underholdende og fantasifyldt.

Hovedpersonen Ruka arbejder for politiet med at finde og nedkæmpe Ingeniørerne. Hendes far var også politibetjent, men blev dræbt i tjenesten, og politichefen påtog sig at tage sig af Ruka. Hun er effektiv, men en dag, da hun arbejder undercover, kommer hun i kontakt med den oprindelige Ingeniør, der fortæller hende at hendes far blev dræbt fordi han stod i spidsen for dem, der ikke ønskede at politiet blev privatiseret. Hun sætter sig derfor for at finde manden der bestilte mordet.

Der er således tilpas historie og plot til at tage filmen fra den ene fantasifyldte kamp til den næste, og variationen gør at det aldrig bliver kedeligt, også ved at Ingeniørerne hele tiden udvikler sig på nye måder. Man skal dog være til overdrevet splat for at denne film er noget, men er man det, så er man helt sikkert godt underholdt.

Thomas Winther

Illustreret håndbog i Mytiske væsner

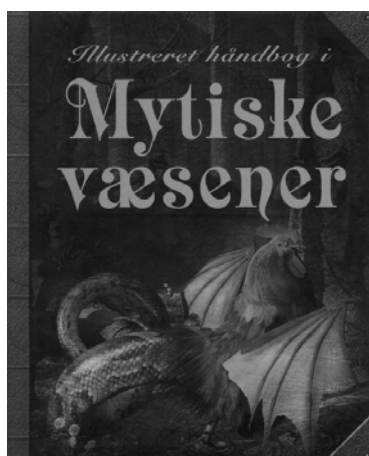
Af Anita Ganeri og David West
Illustreret af David West
Flachs 2009, 48 sider

Fantastiske og Frygtelige Fabeldyr

Af Belinda Weber
Flachs 2009, 64 sider

Forlaget Flachs har udgivet en lang række illustrerede fagbøger til børn og unge, der via store

farveillustrationer og kort tekst forklarer om forskellige emner. To af de nyeste af disse udgivelser er *Illustreret håndbog i Mytiske Væsner* og *Fantastiske og Frygtelige Fabeldyr*. Med sådanne to samtidige udgivelser er det nærliggende at sammenligne dem.

Illustreret håndbog i Mytiske Væsner

Bogen er inddelt i afsnit som "Drager, slanger og orme", "Kiemærer" og "Kæmpevæsner", hvor hvert af afsnittene indledes med helsides billeder, der for de fleste kunne være fantasy-illustrationer. "Drager, slanger og orme" er selvfølgelig indledt med et billede af en ridder der skal bekæmpe en drage, som vogter på en ung kvinde, mens Ridderen i afsnittet om flyvende væsner sidder på en kæmpeørn. Disse illustrationer viser meget godt hvem denne bog er rettet imod, den fantasy-interesserede læser. Der er dog en række mindre billeder, malerier og fotos der ellers understreger gennemgangen af de enkelte væsner, og ikke mindst den mytiske baggrund for væsnerne. De enkelte beskrivelser er korte og overfladiske, bl.a. står der kun om Vampyrer: "I gamle og nye legender er vampyrer levende lig, der angriber mennesker ved at bide dem med deres hugtænder og suge deres blod. De er kun aktive om natten. Når dagslyset nærmer sig, må de vende tilbage i sikkerhed i deres kister. De siges at kunne tage skikkelse af både menneske og flagermus". Der er således ikke nogen informationer om hvornår myterne

opstod, eller hvor de stammer fra (ved en illustration er Dracula dog lige nævnt). Fokus for denne bog er dog heller ikke det store opslagsværk, men netop som titlen siger, en illustreret håndbog. Der er således masser af illustrationer, og selvom hvert væsen er beskrevet kort, så er der masser af væsner der bliver dækket (lidt over 100 ifølge stikordsregistret), hvilket er fint for bogens ca 50 sider. Illustrationerne er af svingende kvalitet, lidt for mange af dem er for tydeligt computeranimerede billeder, men der er også en del gengivelser af malerier og andre illustrationer. Teksten er henvendt til børn og unge, hvilket også gør det fint at hvert afsnit ikke er særligt langt. Generelt en flot udgivelse.

Fantastiske og Frygtelige Fabeldyr

Denne bog er også gennem illustreret, men i højere grad med tegninger, og ikke computer-illustrationer. Beskrivelserne i denne er også korte, men bogen har nogle flere oplysninger om hvilke myter væsnerne stammer fra, og under Vampyr-beskrivelsen får man således også at vide at mange af myterne stammer fra østeuropa, men at der findes vampyr-myter i hele verden.

Et klart plus ved denne bog er at den også har medtaget beskrivelser af f.eks. Narhvalen hvis horn blev solgt som enhjørningehorn, men også fotos af Bigfoot og Loch Ness-uhuret. Ved at medtage fotos og beskrivelser som disse, understreges myternes magt, da flere af myterne

ikke er helt døde endnu rundt om i verden. Bogen har også et afsnit kaldet "Virkelige Monstre", hvor en lang række dyr som kæmpeblæksprutten, flagermusen og forskellige øgler kort beskrives, igen noget der er med til at gøre monstrene virkelige. Mange af bogens myter stammer fra folkløse, men da der også er en del folkløse omkring virkelige dyr, er det godt at der også er to sider med forklaringer om nutidens folkløse i forhold til dyr som katte, ugle og skildpadder.

Beskrivelserne er bedst i *Fantastiske og Frygtelige Fabeldyr*, også da de bedst fortæller om oprindelsen (men dog stadig kort) for væsnerne, mens *Illustreret håndbog i Mytiske Væsner* ikke gør sig meget i det. Til gengæld så gør *Illustreret håndbog i Mytiske Væsner* sig godt i forhold til illustrationerne og har generelt et bedre layout. Valget imellem de to kommer derfor an på hvad man lægger vægt på, et valg jeg heldigvis ikke behøver tage, da jeg nu har dem begge til at stå på hylden.

Thomas Winther

Mit liv som fugl

Roman af Per Vadmand
Attika 2009, 199 sider

Michael Helmer er en midaldrende universitetslektor som lever et ganske stilfærdigt og udmærket liv, indtil han en dag møder en drage i sin nabos kælder.

der. Han involveres derefter i et længere plot som involverer troldmænd og -kvinder, superhelte, djævl og meget andet. Der mangler ikke fantasi i denne bog, og sproget i den flyder ganske virtuost med en god humoristisk tone. Man undres konstant over hvad der egentlig foregår, ligesom Helmer gør det, men hvis man læser bogen til ende, for at finde en rimelig forklaring der dækker alt der er sket, bliver man nok skuffet. Der er ikke tale om episk fantasy, men om en slags røverhistorie, hvor meningen mere er at lave nogle sjove situationer, karakter og scener, end at lave en snedigt plottet og sammenhængende historie med karakterer man kan identificere sig med og føle med. Som sådan fungerer den ganske fint, men en der som mig er glad for gode plots, kunne godt have tænkt sig at der var gjort lidt mere ud af det. En mindre sprogligt begavet forfatter end Vadmand kunne være sluppet ret skidt fra bogen her, men heldigvis formår Vadmand at fortælle historien så man ikke føler sig skuffet over dens mangler. Forsiden af bogen er lavet af Peter Snejbjerg, som med held har illustreret en hel del af de underlige væsner Michael Helmer møder i løbet af historien.

Flemming Rasch

Primary Inversion

Roman af Catherine Asaro
Tor Books, 1995.

Inversion er den metode man bruger til at overvinde lyshastighedsbegrænsningen på rumrejser i Catherine Asaros "Skolian Empire"-serie. Her, i det første bind i serien, og Asaros debutroman, følger vi elitepiloten Soz, med den militære titel Primary, gennem en af de afgørende perioder i hendes, og dermed imperiets, liv. Vi er genremæssigt ovre i den ende af science fiction der sædvanligvis betegnes space opera. Her er store riger i rummet omspændende tusindvis af solsystemer, befolket overvejen-

de med mennesker eller menneskelignende væsener i krig med hinanden. Og heltene er små enmands-hære med overmenneskelige evner. Men alligevel adskiller Asaros rumsaga sig fra traditionel space opera på nogle afgørende punkter: Teknologien bag er gennemtænkt til en grad der nærmer sig den "hårde" science fiction, men de historier der udspiller sig, handler lige så meget om personernes privatliv som om galaktisk politik og superteknologi.

Primary Inversion er delt i tre afsnit. I det første følger vi Soz og hendes kampgruppe på i alt fire piloter, først på orlov på en planet som tilhører den neutrale alliance af planeter som ikke er involveret i krigen mellem Skolian Empire og Trader Empire. Det viser sig at en gruppe fjender også er på besøg på denne planet. De kan naturligvis ikke starte en kamp mod dem på en neutral planet, men Soz beslutter sig for at udspionere dem, selv om det også er noget imod reglerne. Hun opdager derved både en meget stor og velbevaret hemmelighed, som hun af forskellige grunde holder for sig selv, samt det faktum at fjenden er i gang med at angribe en planet som for nyligt blev optaget i Skolian Empire og ikke har fået opbygget noget særligt godt forsvaret. Soz og hendes gruppe får straks startet deres rumskibe op og ankommer til planeten midt under angrebet. Herefter følger en temmelig spændende rumkamp, hvis udfald jeg ikke vil afsløre, men for Soz ender den

med at hun må tilbringe en del tid på hospitalet.

I andet afsnit har lederen af Skolian Empire Kurj, som er Soz' halvbror, taget hende ud af aktiv tjeneste og givet hende et job som underviser på den planet hvor man uddanner elitepiloterne. Her forsøger hun også at få styr på sit liv, med større eller mindre succes. Tidligere har hun haft en oplevelse som gør at hun har et intenst had mod de "Aristoer" som hersker over det fjendtlige Trader Empire. Andre ting spøger også i hendes fortid, hvoraf en del bliver oprullet i dette afsnit, som i modsætning til første afsnit ikke er ret actionpræget. Politik og privatliv mødes i tredje afsnit, hvor Soz i hemmelighed kaldes til hovedplaneten af Kurj. Her samles trådene i historien så, da Soz skal tage en meget vigtig beslutning for både hende selv og Skolian Empire.

I det meste science fiction er grundhistorien at en helt eller antihelt der skal redde sig ud af nogle store problemer for både ham selv og andre. Det indebærer som oftest brug af teknologi og ofte har løsningen på problemet noget med denne teknologi at gøre. I *Primary Inversion* er det derimod hovedpersonens forsøg på at få styr på sit liv, der er grundhistorien. Nogle vil måske hævde at det så slet ikke er science fiction, men blot en anden type roman i science fiction-kulisser. Det er sandt for så vidt som at man kunne lave en tilsvarende historie uden science fiction-elementerne, men i *Primary Inversion* er science fiction-elementerne alligevel så vel gennemtænkte og sammenhængende at man med lige så stor ret kunne spørge hvorfor man dog skulle skifte det ud, når det fungerer så godt? Nogen dybere tanker over hvordan menneskets fremtid vil være, er her ikke, men der er hvad der skal til i en space opera, ikke mindst i den første del, hvor jeg især vil fremhæve rumskibskampene. "Skolian Empire"-serien spænder over et større tidsrum, og en del af personerne i *Primary In-*

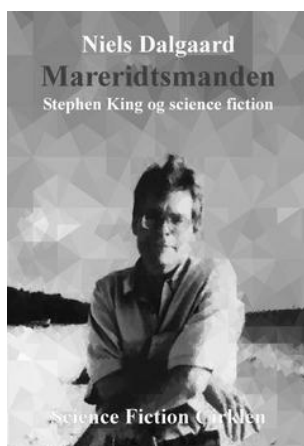
version vil man møde både som yngre og som ældre end de er her, i de bøger der blev skrevet senere.

Flemming Rasch

Mareridtsmanden - Stephen King og Science Fiction

**Bog af Niels Dalgaard
Science Fiction Cirklen 2009
203 sider**

Før jeg går i gang, så er det nok lige på sin plads at gøre rede for, hvor jeg står i forhold til Stephen King. Jeg hører til dem, der har set langt de fleste King filmatiseringer og har med fornøjelse læst en stor del af det King, der er blevet oversat til dansk. Jeg vil sågar gå så vidt som til at sige, at jeg hører til dem, der mener at King er fuldt berettiget til at modtage Nobel-prisen i litteratur. Selvom han af mange kritikere opfattes som en populistisk forfatter af genre- og trivial-litteratur, så mener jeg absolut at King også kan skrive kvalitetslitteratur på højde med de bedste. Få har som ham skildret forfatterens eksistentielle problemer og kampen mod det tomme hvide papir – bogstaveligt talt.

Vores lokale danske science fiction-ekspert og kollega fra Science Fiction Cirklen (SFC) – Niels Dalgaard – har begået en ny bog i en serie, hvor kendte forfatters forhold til science fiction analyseres. Første bog, som jeg ikke har læst, beskæfti-

gede sig med Svend Åge Madsen, men det fremgår af denne, at Niels Dalgaard nærmest mener at Svend Åge Madsen er en bedre forfatter af i hvert fald science fiction end King. Der er jeg nok ikke helt enig...

Som det sikkert er en del bekendt, så har Niels Dalgaard for nylig pløjet sig igennem King's gigant epos *Det Mørke Tårn* og relaterede værker i forbindelse med diverse artikler og foredrag som han har holdt på de seneste con'er. Det er formentlig i denne forbindelse, at nærværende bog er blevet til, men Niels har ikke desto mindre stillet sig selv nogle begrænsninger ved kun at forholde sig til science fiction-delen af værkerne, hvilket der også redegøres for i en længere introduktion. King selv har et ret flydende forhold til genredefinitioner, hvilket gør denne diskussion ret vigtig når man kender SFC's somme tider lidt rigide forhold til genredefinitioner.

King skriver i langt overvejende grad 3 slags tekster:

1) "At være Forfatter", 2) "opvækst/overgange" og 3) "generisk fantastisk – mest horror" – fantastiske elementer optræder hyppigt også i de 2 første tilfælde, men her er det mere oplagt, at se de fantastiske elementer som metaforer eller symboler end noget, der er konkret i historiens virkelighed. At horror-historier ofte er noget, der skrives for at fortælle noget (typisk) ubehageligt om det at være menneske på en forvrænget måde, er så en anden sag, men det har normalt et konkret udtryk, hvilket gør en forskel.

I herværende bog er det altså ikke King som eksponent for genre-litteratur indenfor fantastisk der fokuseres på, men udelukkende King set som snævert defineret science fiction-forfatter og hans inspirationskilder. Det synes jeg personligt er lidt trist, for som Niels Dalgaard selv skriver, så mangler der en ordentlig dansk King-biografi, der analyserer teksterne ud fra den kontekst de er skrevet i og hvilke litterære kvaliteter der faktisk er. Man kan jo så håbe på, at Niels

Dalgaard selv udvider denne bog til en rigtig King-analyse, hvor sammenhængene mellem de forskellige bøger står mere klart.

Opfordringen er hermed givet videre...

Det vi får her er mere en gennemgang af de forskellige temaer som King har brugt i de romaner og noveller som primært er science fiction og hvad King selv er blevet inspireret af. Det starter med det vi kan kalde folk med særlige evner, dvs de klassiske ESP (Ekstra Sensory Perception) historier, så er der postapokalypser, ruminvasioner, virkeligheden med en drejning og et særskilt afsnit om *Det Mørke Tårn* sagaen (her undrer det mig at *Don Quixote* ikke også nævnes som inspiration).

Det skal dog siges at Niels Dalgaard finder mange sjove og interessante paralleller og inspirationskilder, som en mindre vidende person indenfor dette felt nok ikke ville have fundet. Alligevel kunne jeg godt savne lidt begejstring en gang imellem – det er lidt som om bogen er skrevet fordi man vidste, at der er et marked for denne bog og ikke så meget lysten der driver værket. Det er såmænd også i orden, og man bliver absolut klogere på mange af de gennemgåede historier, hvor der er forbløffende mange over følgende skitse: noget unormalt trænger ind og har en effekt på et afgrænset samfund, men alt vender tilbage til udgangspunktet efter en del dramatik, hvor enkelte karakterer måske har lært noget om sig selv og andre er døde. Det kan man så tænke over, imens det går op for en, at det er i detaljerne, at den gode fortælling ligger og ikke på det overordnede plan.

Jeg håber, denne bog sælger godt nok til, at Niels Dalgaard eller andre vil skrive en rigtig King-bog og hvis der kommer et oplag til af denne, så vil jeg også lige opfordre til en enkelt korrekturlæsning til (specielt afsnittet om *Firestarter* kunne trænge).

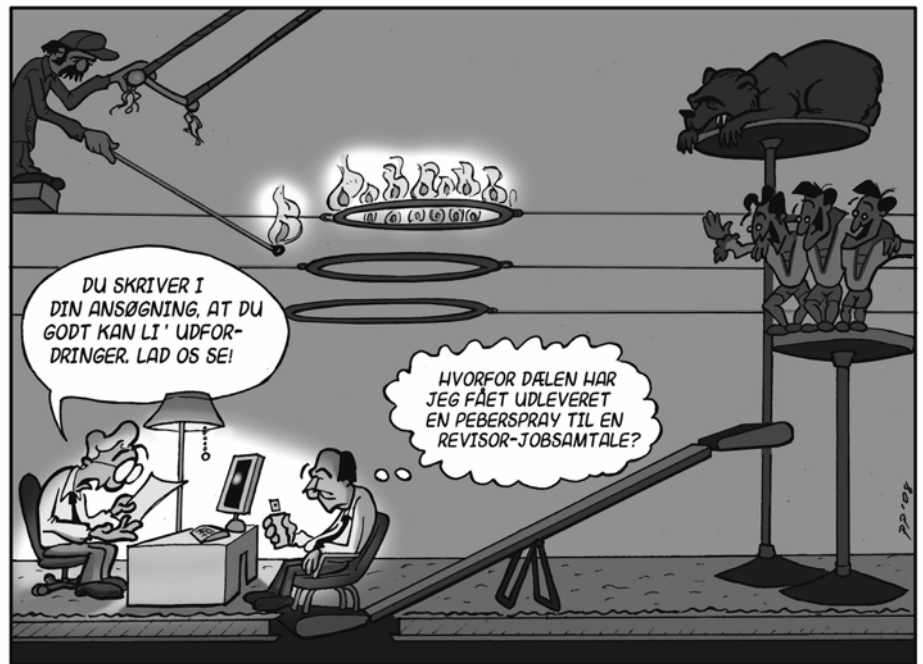
Niels Gjerløff

Im Beruf

Tegneserie af Peter Pedersen
Egmont Serieforlag 2009

Kort efter deadline modtog vi et anmeldereksemplar af Peter Pedersens *Im Beruf*, en udgivelse med striben af samme navn som er kendt fra *Urban*, *Amagerbladet* og *Basserne*. Der var ikke tid til at anmelde den, men da der var ledig plads, fik vi lov af tegneren til at bringe et par af striberne (hvilket også præsenterer bogen bedre end hvad jeg måtte skrive). Jeg har valgt nogen der både understreger stilen i bogen, og er i relation til vores genrer, samt en med af de hvor en stakkel revisor søger et arbejde han måske ikke helt passer til. Til sidst skal de da lige siges at bogen underholdt mig ganske glimrende.

Thomas Winther

NEW YORK VAR EN SKUFFELSE. HELDIGVIS GIK DET BEDRE FOR GODZILLA SOM ARKITEKTSTUDERENDE I KØBENHAVN

GAMMELT SKOTSK NØGENBADER TRICK

DRØMME ER DØRÅBNINGER

Af Nikolaj Højberg

Nikolaj Højberg, f. 1973 har bidraget med noveller i flere antologier – en liste over kan findes på hans hjemmeside www.ildsjaelen.dk, hvor man også kan læse et par nye noveller.

"Dræb dem! Find et sværd og hug hovedet af dem!"

Daniel betragtede bedstefar på den anden side af spisebordet med et overbærende blik. Den gamle mands løsning på alle problemer var at slå ihjel. Muslimer skulle skydes. Skattefuskere hænges. Socialister dypes i kogende olie. Alle, der ikke var præcis som ham skulle foræres en tidlig død på statens regning. Modige ord fra en mand, der aldrig havde skudt andet end gråænder.

"Nu kan det jo være, at Daniel ikke har lyst til at slå ihjel," blandede bedstemor sig og skænkede frisk kaffe op til sin mand og barnebarn. Bedstefar prustede og så op på sin kone som fattede hun mindre end en nyfødt griseunge. Daniel undrede sig over, hvordan hans bedsteforældre stadig kunne være gift. Sådan som ordprojektilerne fløj derhjemme, skulle hans far ikke kikke sådan der på mor mere end én gang før hun sparkede ham ud af huset.

"Jo, det har jeg," sagde Daniel og spædede sin kaffe op med en tredjedel mælk. "Men jeg kan ikke."

"Hvorfor i alt verden kan du ikke det?" spruttede bedstefar, så det gibbede i hans knoglede krop. "Det er dine drømme, så du kan gøre i dem, lige hvad der passer dig."

"Hvis jeg kunne det, så var mine drømme jo ikke mareridt, vel?"

Bedstefar fnøs og greb Jyllands Posten.

"Man kan, hvad man vil," sagde han og slog op på sportssiderne så de smældede.

Daniel tænkte over bedstefars ord resten af dagen. De var lige så besnærende som umulige. For det første: Hvor fandt han et sværd? Alle hans mareridt udspillede sig i den samme gamle skov. Mørkeskoven. Her lå ingen sværd og flød på jorden. For det andet: Hvis nu det på en eller anden måde lykkedes ham at få fingre i et sværd, hvordan tog han så livet af Varulven med det? Heksen kunne han godt forestille sig at klare, hun var et menneske, men hendes varulv. Den var

magisk. Og magiske væsener krævede ...

... magiske våben at slå ihjel. Så jeg skal bare finde et magisk sværd.

Daniel sukkede og sparkede til en kartoffel, solen havde gjort grøn. Rodfrugten hoppede og dansede hen over gårdspladsen, ramte traktorens baghjul og faldt til hvile i en kokasse. Han skulle aldrig have fortalt om sine mareridt. Nu gik hele ferien med bedstefars gode løsninger (*skyd dem!*) og bedstemors bekymring for, om han fik sovet ordentlig. Som om det var et problem at havde mareridt. Fem minutters flugt fra Heksen og hendes varulv, fulgt af en brat opvågning. Det var altså ikke noget der tærede på kræfterne.

Sådan da.

Da sommersolen gled ned under horisonten, og stjernerne overtog himmelen, besluttede Daniel at følge bedstefars råd. Den gamle mand havde jo ret: Det var hans drømme. Han kunne gøre i dem hvad han ville. Han kunne vinde mesterskabet i fodbold, købe en PS3 med seksten spil til, finde et magisk sværd.

Da bedstefar og bedstemor satte sig foran fjernsynet for at se dagens nyheder bænkedes Daniels sig ved spisebordet og tegnede Mørkeskoven. Han gjorde sig stor umage og brugte lang tid på at få alle egetræernes detaljer med. Da han havde tegnet en hel mur, viskede han tre af dem ud og tegnede et kapel i lysningen. Henover den ituslåede dør skrev han *Ridder Martin*. I mørket bag døren tegnede han et sværd omgivet af et blåt lys og med violette flammer slikkede langs klingen. Magisk som bare pokker.

Ved midnat red mareridtet hærgende gennem hans drømme, ganske som det havde gjort hver eneste nat i snart et halvt år. Daniel gjorde alt for at huske sin tegning, og da han havde løbet et par hundrede meter, åbnede Mørkeskoven op i en lysning og dér lå kapellet.

Næste morgen gik Daniel direkte hen til bedstefar og gav ham et knus så voldsomt, at han

spildte en kop kaffe ud over køkkenbordet.

"Hvorfor gør du det der?" spurgte den gamle mand og uglede hans hår.

"Fordi det virkede at finde et sværd. Jeg huggede hovedet af Heksen, og Varulven forsvandt."

"Det er det jeg siger. Skyd dine problemer."

Næste nat sov Daniel uden mareridt, og han vågnede først, da solen varmede hans ansigt. Tænkt sig, at man kunne føle sig så veludhvilet! Han var lige ved at græde, men anstrengte sig for at lade være. Bedstemor ville bare tro, at han var ked af det, og det ville få bedstefar til at udslynge dødsønsker til højre og venstre.

Resten af ferien, samtlige fjorden dage, sov han som en sten.

"Landmandslivet er godt for knægten," hørte han bedstefar sige over telefonen til far. Det måtte han give den gamle mand ret i. Aldrig i sit liv havde han sovet så godt, og haft så dejlig en følelse i kroppen. Han besluttede sig derfor for at blive landmand, hvilket gav bedstefar våde øjne.

Den sidste dag før hans skulle tilbage til Roskilde og lægge ører til far og mors ordprojektiler hjalp han med at høste majs. Om aftenen fik de suppe, forloren hare og trefarvet is. Bedstemor læste sidste kapitel i *Ronja Røverdatter* og kyssede ham godnat. Straks hun slukkede lyset sov han.

Og fandt sig løbende gennem Mørkeskoven.

"Nej!" gispede han. En gammel eg greb efter ham med krogede grene, og han dukkede sig for ikke at blive revet omkuld. Træet skreg og dundrede en gren ned i jorden foran ham så muld fløj i alle retninger. Daniel sprang hen over den og undgik med nød og næppe de små kviste på dens overside. Egen råbte med tordenrøst:

"Bloooooood!"

Øjeblikkelig svarede resten af skoven med lyden af løbsk tordenvejre.

"Bloooooood!"

Daniel klynkede og dukkede sig for det næste egetræs svirpende grene. Kvistene klikkede

som sakse, og han mærkede dem flænse hans jakke.

Langt borte skreg varulven. Et dyrisk skrig, der øjeblikkelig gjorde egne tavse.

"Det ... er ... løgn," gispede Daniel.

Jeg slog hende ihjel! Hun er død. Varulven forsvandt sammen med hende!

Vinden hviskede i trækronerne og kastede omkring med Varulvens hyl. Den kom nærmere, ganske som den plejede. Daniel satte farten op. Da han strøg gennem lysningen, han havde skabt med sin tegning, så hans sig over skulderen. To skinnende øjne dansede mellem træerne. Varulven var tættere på, end den havde været i måneder. Den krabbede op af et egetræ, greb fat i en gren og kastede sig ud i lysningen.

Daniel gispede og snublede ind mellem træerne på lysningens anden side. Varulven havde aldrig været så hurtig før!

"Bloooooood!" hviskede egetræerne. "Bloooooood!"

Med et knald af pludselige vingeslag dykkede en kragekoloni ud af trætoppene. Daniel dukkede sig og beskyttede hovedet med armene. Snavsede vinger daskede ham over det hele. Et skarpt næb rev ild op af hans underarm. Han slog ud efter næbet og ramte en bug. Kragen flaktede tilbage til trækronerne, fulgt af resten af kolonien.

Daniel rystede. Mareridtet havde ændret sig. Varulven var for hurtig, egetræerne for mange, og kragerne plejede kun at glo.

Jeg skulle aldrig have slået Heksen ihjel!

Træerne tyndede ud og blev mindre. Efter et par hundrede meter var de ikke andet end sommergamle spirer. Dette viste, at ikke alt havde ændret sig. Et par hundrede meter og Mørkeskoven hørte op. Så ville han finde sig på Det Lange Løb, skråningen ned til Huset.

Varulven hylede, og Daniels nakkehår rejste sig. Den var lige bag ham! Ti meter, måske kun fem. Han pressede yderligere fart ud af sine ben og var tæt på at skrike. De føltes som hvid-

glødende voksbjælker. Faldt han, kom han aldrig op at stå, de ville ikke kunne bære ham. Og så ville Varulven være over ham. Gåsehuden på hans ben virkede som kølende balsam, og han sprintede forbi de sidste egetræer og ud på Det Lange Løb.

Varulven hylede atter. Han havde lagt afstand til den, måske tyve meter. Foden af Det Lange Løb lå indhyllet i tåge og skjulte Huset. Hans hjerte sank; det hele var forkert. Der plejede aldrig at være tåge i hans mareridt.

Med ét gik det op for ham, at tågen stammede fra stedet, hvor han havde dræbt Heksen. Yderligere et halvt hundrede meter viste at han havde ret. Tågen snoede sig op af jorden fra den aske-dækkede cirkel, hvor hun var brudt i brand. Midt på den grå flade lå Ridder Martins sværd. Spidsen var smeltet og de violette flammer slukket af Heksens sorte blod.

Daniel passerede. Tågen blev tættere og sigtbarheden skrumpede ind til tyve meter. Med umulig hastighed gled månen op over horisonten. Den dækkede en fjerdedel af himmelen og gav tågen et knogleblegt skær.

Den Lange Løb fladede ud og blev afløst af en ujævn mark. Halvtreds meter mere, så var han i sikkerhed! Men efter halvtreds meter havde han ikke set så meget som skyggen af Huset.

Varulven lo, og månen blev rød. Dens lys forvandlede tågen til blod. Daniel kæmpede mod gråden og forsatte på sine hvidglødende ben.

"Snart falder du," klukkede Varulven. "Snart æder jeg dig."

Frem af tågen voksede en skygge. Få skridt og skyggen viste sig at være et uendelig højt rækværk. Midt i rækværket var en låge og i lågen sad et håndtag. Daniel kastede sig ned på håndtaget, og lågen svingede op i en bue. Han snublede igennem og landede tungt på maven. Gispende rullede han om på ryggen. Mindre end fem meter borte sprang Varulven frem mod ham. Øjnene flammede, og den lo sin gale latter.

"Forsvind!" skreg Daniel og sparkede ud efter lågen. Han

ramte, og lågen faldt i med et smæld. Varulven kastede sig mod den, men den var låst. Varulven fæstede sine røde øjne på ham, og pressede sin spidse snude ind mellem tremmerne.

"Ahhahaha," lo den.

Daniel skubbede sig baglæns, klynkede over smerten i sine ben. Han kantede sig op at stå og svajede fra side til side. Varulven lo igen og rumlede:

"Løb, min ven, løb. Men næsten gang du falder ..."

Den snappede efter ham, og mens lyden af dens smækkende tænder stadig gav ekko, greb den fat i rækværkets stænger og hev sig hurtig i vejret. På få øjeblikke forsvandt den i tågen.

Daniel snurrede omkring og tvang sine ben i gang. Det var en næsten umulig opgave, samtlige muskler skreg af syrer og truede med at gå i krampe. Varulven kaglede af latter højt over ham.

Granitskærver knasede under hans sko. Tågen tyndede ud og afslørede studsede granhække på begge sider. Han løb på en sti, hvilket var fuldstændig forkert, der havde aldrig været en sti i hans mareridt før. Der havde heller aldrig været et stakit. Og hvor var Huset? Han have brug for det, det skulle have ligget for foden af Det Lange Løb!

Højt, højt oppe lo Varulven. Hækkene visnede og rækker af forvitrede gravsten stak op af den sort muld som skæve tænder. Mos groede ned over dem og fyldte navne og årstal ud.

"Løøb," råbte varulven. "Og lad være med at fald til jeg er lige bag dig!"

En snes meter foran Daniel bulede jorden op som et muldvarpeskud. Større og større blev det, så revnede det med en raslen og en bleg hånd gravede sig fri. En arm skød i vejret fulgt af et råddent ansigt med mælkehvide øjne. Maddiker myldrede ud af munden og faldt til jorden som levende sne.

Zombien forsøgte at hive sig op af jorden. Daniel styrtede forbi. Dens sødlige stank fik det til at sortne. Varulven lo. Den var kommet ned fra rækværket! Daniel pressede farten i vejret, stønnede og pressede lidt mere. Han

havde aldrig løbet hurtigere, men alt syntes at gå langsommere og langsommere.

Overalt voksede gigantiske muldvarpeskud frem af jorden og revnede deres rådne indhold ud i det fri. Nogle af zombierne jamrede, andre mumlede usammenhængen. Alle rakte deres trævlede arme frem for at omfavne. Daniel forsøgte at holde vejret men kunne ikke. Hans ben krævede ilt, krævede mere end hans lunge kunne skaffe. Tårer dryppede fra hans hage. Varulven spruttede af latter få meter bag ham og hylede et rystende skrig.

Selv om Daniel sprintede og zombierne slæbte sig af sted, kom de nærmede. De nærmeste var ikke mere end tre meter borte!

Pludselig blev Månen hvid. Lyset tvang tågen fra hinanden og hundrede meter foran sig så Daniel ... Huset!

Zombierne myldrede frem. De greb med deres stinkende hænder, men Daniel zigzaggede i slalom mellem dem. Han mærkede Varulvens fugtige ånde mod sin nakke. På begge sider af døren stod zombier som glemte skildvagter. Daniel smed sig ind under deres ligplettede arme. Døren svingede op. Straks han gled i gennem, smækkede den med et brag. Egeplankerne sitrede, da Varulven kastede sig mod den. De havde holdt til dens angreb hundrede af gange før. Den havde ikke en chance.

Daniel kom på benene, så sig omkring og ...

Vågnede med et skrig. Han sad i en seng, svedig og øm i hele kroppen. Febrilsk fandt han en lampe ved siden af sengen og tændte den. Lyset blændede ham og gjorde panikken værre. Han snappede efter vejret for at kalde på far, men så vænnede hans øjne sig så meget til lyset, at han genkendte værelset omkring sig. Han var hos bedstefar og bedstemor. Ved siden af sengen stod kufferten han havde pakket inden han lagde sig til at sove. Panikken forlod ham og alt faldt på plads: Han havde haft mareridt, fuldstændig som han plejede.

"Øv!" sagde Daniel og lænede

sig tilbage i puderne. Han sitrede som efter Røver og Soldater. Sved haglede af ham. Hvorfor kom mareridtet tilbage? Han havde jo slået Heksen ihjel! Og hvorfor havde mareridtet ændret sig og endda til det værre?

Der havde været noget i Huset! Han satte sig op med et sæt. Der havde været noget i Huset, det var ikke længere sikkert.

Det skramlede i klædeskabet overfor sengen. Trædøren åbnede sig på klem. Daniels hjerte krøb sammen, og han trak knæene op til hagen. En fugtig lugt bredte sig i værelset. Lugten af våd pels. To røde øjne lyste i sprækken. Daniel åbnede munden og kaldte på bedstefar, men hans tunge var tavs. Han kunne knap trække vejret.

Klædeskabsdøren sprang op, og Varulven hoppede ud. Den landede tungt i fodenden af sengen, hvilket fik sengebenene til at splintres. Daniel klynkede og skubbede sig op mod væggen.

"Ahhahaha," lo Varulven og kravlede frem mod ham.

"Du ... du er ikke virkelig," sagde Daniel og trak dynen op om hagen.

"Jaså," rumlede Varulven og viste tænderne i et grin. Kødtrævler dinglede mellem dem, og rådden ånde prustede Daniel i ansigtet. Varulven lænede sig frem indtil kun en håndsbredde adskilte deres ansigter.

"Jeg er meget virkelig," sagde den og flænsede Daniels kind med en klo. Daniel skreg. I den anden ende af huset bragede en dør mod væggen. Bedstefar var på vej. Varulven borede klørerne ind i musklerne mellem Daniels ribben og løftede ham i vejret. Mellem sine smerteskrig lykkedes det ham at stamme:

"Hvordan, hvordan, hvordan ..."

"Drømme er døråbningen," sagde Varulven og flåede hans brystkasse i stykker. "Drømme er døråbninger."

Historien om det magiske (del 2)

Af Klaus Æ. Mogensen

Dette er andel del af en artikel i to dele om fantasy-genrens historie. Første del dækkede fantasy før Ringenes herre; her kigger jeg på hvad der skete bagefter.

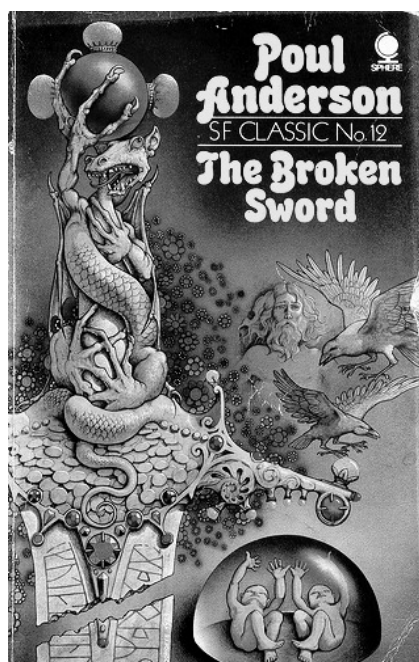

I 1946 udkom romanen *Titus Groan* af Mervyn Peake (1911-1968). Det blev første bind af det, der nu er kendt som Gormenghast-trilogien, selvom tredje bind, *Titus Alone* (1959), strengt taget er en fortsættelse på tobindsværket bestående af *Titus Alone* og *Gormenghast* (1950). BBC's miniserie (med bl.a. Christopher Lee) dækker da også kun disse to bind. Bøgerne kan ses som et bindeled mellem moderne fantasy og tidligere tiders gotiske fortællinger. Her er ingen magi, elverfolk eller episk kamp mod mørke fyrster, kun det gigantiske og forfaldne slot Gormenghast (ifølge forfatteren på størrelse med Greater London), befolket af et galleri af mindre eller (især) mere groteske personer. Der er ikke noget stramt plot i bogen, blot en masse sammenhængende begivenheder og intriger, der fører frem til en stadigt større tragedie med kun en smule lyspunkt mod slutningen. Et centralt element er traditioner, der har mistet deres oprindelige betydning og nu blot er snærende bånd, der optager en masse menneskers tid og liv uden noget større formål. Hovedpersonen i andet bind, *Titus Groan*, arving til slottet, gør oprør mod de fængslende traditioner, og i tredje bind følger man hans oplevelser hinsides slottet. Det var Peakes mening at

serien skulle fortsætte og skildre hele Titus' liv, men svær sygdom satte en stopper for serien. Trilogien er ikke så letlæst som det meste moderne fantasy, men har vundet anerkendelse i litterære kredse og har været en vigtig indflydelse på senere forfattere som Michael Moorcock, Mary Gentle og China Mieville.

J.R.R. Tolkiens *The Lord of the Rings* (Ringenes herre) blev udgivet i tre bind i årene 1954-55. Romanen fik en vis popularitet fra begyndelsen, og modtog International Fantasy Award i 1957, men det var først i 1960'erne, efter at den kom i paperback, at den blev et kulturelt fænomen, blandt andet i hippiebevægelsen. *Ringenes herre* fik stor betydning for udviklingen af fantasy-genren, men det var først fra slutningen af 1970'erne at bogmarkedet blev oversvømmet med direkte efterligninger. Det er næppe nødvendigt at fortælle om den position, trilogien har fået i dag, så jeg vil her koncentrere mig mere om hvad der ellers skete inden for genren i årene efter *Ringenes herre*.

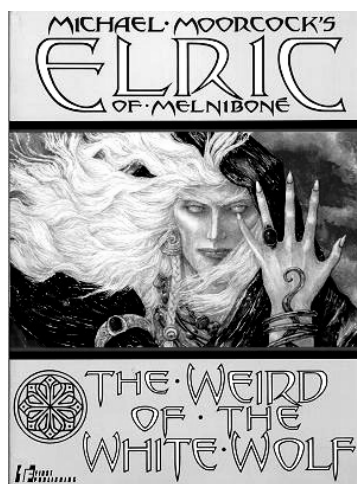
Generelt medtager jeg ikke børnebøger i denne oversigt over genrens historie, dels fordi jeg ikke læser så mange af dem, og dels fordi de sjældent har en originalitet der retfærdiggør en position som kerneværker. Jeg vil gøre en undtagelse for to serier, der faktisk hæver sig over mængden og som også kan læses med udbytte af voksne. Først, og måske mest uomgængelig, er C.S. Lewis' *Narnia*-bøger om nogle børn der kommer til det magiske land Narnia, hvor de bliver blandet ind i en kamp mellem det gode og det onde samtidig med at de bliver stillet over for en række moralske valg. Den første og mest kendte *Narnia*-bog, *The Lion, the Witch and the Wardrobe*, udkom 1950 og blev i årene op til 1956 efterfulgt af yderligere seks bind. Bøgerne afspejler Lewis' stærke kristne tro, og de religiøse elementer, især i de senere bøger, kan godt blive for meget for mange læsere. Lewis var en nær ven af Tolkien, men der er ikke

de store ligheder på de to forfatteres værker, eftersom Tolkien trak mere på nordisk end på kristen mytologi og fordi tro spiller en meget lille rolle i hans værker (der er ingen organiseret religion i Tolkiens Midgård)

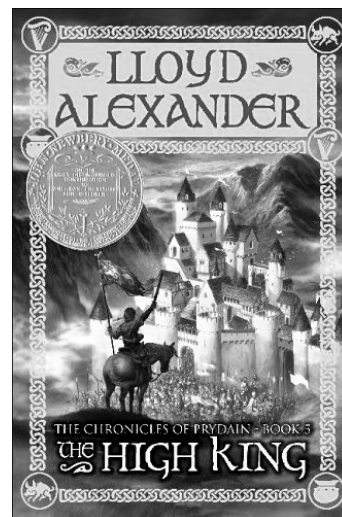
I 1954, samme år som de to første bind i *The Lord of the Rings*, udkom en anden væsentlig fantasy-roman, der trak på mange af kilder, men som ufortjent blev overset og først langt senere har fået den anerkendelse, den fortjente. Det drejer sig om Poul Andersons *The Broken Sword*, som foregår i en fantasy-udgave af 1100-tallets England hvor de nordiske guder, trolde og elverfolk er trængt af den kristne tros fremmarch. Hovedpersonen Skaflac er et menneske opdraget af elverfolk som byttede ham ud som spæd med skiftingen Valgard. Skaflac kommer i besiddelse af det gensmedede sværd Tyrfling, som har tilhørt Loke, men sværdets forbandelse – det skal drikke blod, når det er blevet trukket – fører meget tragedie med sig. I det hele taget er *The Broken Sword* en tragedie fortalt i en stil der læner sig op ad de islandske sager, men sproget er mere moderne (trods arkaismer) og bogen er ikke tung at læse. Oprindeligt kom bogen kun i ét oplag, men fik nogen opmærksomhed da Ballantine i 1971 genudgav den i en udgave, der var gennemrevideret af forfatteren. I 2000 udgav Gollancz den i sin oprindelige form i serien *Fantasy Masterworks*. Flere kritikere, blandt andet forfatteren Michael Moorcock, anser *The Broken Sword* for at være en langt bedre bog end *Ringenes herre*, men jeg vil mene at de to værker er for forskellige til at man kan drage en sådan sammenligning. Selv om Poul Anderson (1926-2001) er bedst kendt for sin science fiction, skrev han siden også en del mere fantasy, blandt andet *Three Hearts and Three Lions* (1961), der handler om et medlem af den danske modstandsbevægelse, der bliver transporteret til et eventyrland, og serien *The King of Ys* (1986-88), en slags

Atlantis-myte med rødder i romersk historie, skrevet sammen med datteren Karen Anderson.

Indflydelsen fra Poul Andersons *The Broken Sword* kan ses i Michael Moorcocks (f. 1939) saga om Elric af Melniboné, der begyndte med kortromanen *The Dreaming City* (1961) og blev fulgt af et større antal noveller og romaner, hvor den mest kendte nok er *Stormbringer* (1965; et *fix-up* af flere kortere tekster). Elric er af en elveragtig race og er konge over det ældgamle land Melniboné, der i årtusinder har været den dominerende magt i en ellers barbarisk verden beboet af mennesker og mere mærkelige væsener. Han er en drømmer, der gerne vil gøre det godt for sit folk og leve i fred med menneskene i *the Young Kingdoms*, men han bliver fanget i et spil mellem kaosguder og ordensguder, og hans liv bliver én lang række af tragedier. Elric er nok fantasygenrens bedste eksempel på en tragisk helt. Historierne om ham er spændende og kulørte, men de bedste af dem har også klare litterære værdier. Et centralt element i historierne er det sjælepisende sværd *Stormbringer*, der klart er inspireret af Tyrfling fra *The Broken Sword*, og selv har været inspiration til sjælestenen i Jim Starlins tegneserie *Warlock*. Elric-historierne er også det første sted man ser konflikten mellem Orden og Kaos (*Law and Chaos*), som er blevet en centralt element i blandt andet *Dungeons & Dragons*. Moorcock skabte i

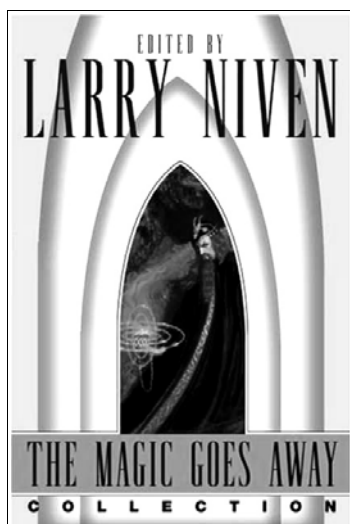
1970'erne flere fantasy-serier, blandt andet *The Chronicles of Corum* og *The History of the Runestaff*, der er skåret over samme læst som Elric og som fletter ind i hinanden i en større multivers-cyklus kaldet *The Eternal Champion*. Den underlæggende idé her er at alle Moorcocks helte er reinkarnationer af den samme evige helt. Selv Moorcocks syrede science fiction-helt Jerry Cornelius er en afskygning af denne figur. Der er lavet mange tegneserier, nogle skrevet af Moorcock selv, baseret på Elric og andre af figurer. Et væsentligt værk uden for serierne er romanen *Gloriana* (1978), hvis titelfigur er en fantasy-udgave af Elizabeth den Første af England.

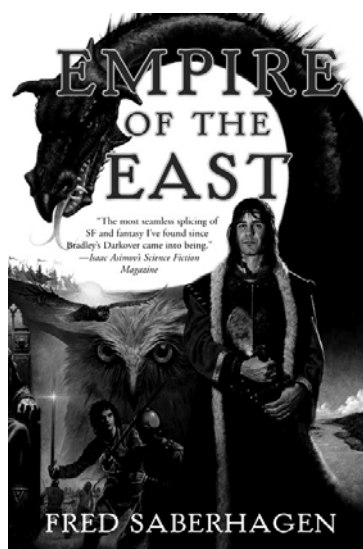
Den anden børnebogsserie, jeg vil nævne, er Lloyd Alexanders (1924-2007) *The Chronicles of Prydain* (1964-68), også kendt som *Taran-bøgerne*. Prydain er et lille rige baseret på Wales og befolket med skikkelser hentet fra den walisiske sagnkreds *Mabinogion*. Gennem bøgerne følger man den unge helt Taran vokse fra en naiv og ilter dreng til en voksen mand, der lærer at tage vare på sig selv og andre. Historierne udspiller sig på baggrund af en konflikt med den onde fyrste Arawn Deathlord, der søger magt over Prydain blandt andet ved hjælp af en hær af udøde krigere. Det prisbelønnede sidste bind, *The High King* (1968), dækker det endelige opgør med Arawn og lader ikke *Ringenes herre* noget efter i

episk drama. Af børnebøger at være er der ganske meget skræk, død og ødelæggelse i *The Chronicles of Prydain* – det er nok ikke den bedste godnat-læsning – men der er også en del humor og stille visdom. Disneys tegnefilm *The Black Cauldron* (1985) er løseligt baseret på de to første bøger i serien. Den blev ingen stor succes, måske fordi filmen var mere voldelig og dystre end man var vant til at se fra Disney

I 1960'erne og især 70'erne USA forsøgte flere etablerede amerikanske science fiction-forfattere sig med fantasy, blandt andet Gordon Dickson., Philip José Farmer, Robert Heinlein, Larry Niven, Fred Saberhagen og Clifford D. Simak. Dengang var genregrænserne ikke så hårdt adskilt som i dag, og mange af fantasy-historierne har elementer af science fiction, enten i form af tids- og dimensionsrejser eller blot ved at have en rationalistisk tilgang til de magiske elementer, og de er ofte af humoristisk karakter. En af de mere vellykkede enkeltværker er Gordon Dicksons *The Dragon and the George* (1976), hvor en moderne mand får transporteret sin bevidsthed ind i en fantasy-verden – i kroppen på en drage, hvad der gør ham til skydeskive for en hel hær af ædle riddere og gør det svært for ham at få den pige, han elsker. Gordon Dickson (1923-2001) skrev i perioden 1990-2000 hele otte fortsættelser, men den oprindelige roman står udmærket alene.

Larry Niven (f. 1938) skrev i perioden 1969-1984 en håndfuld noveller og en roman (*The Magic Goes Away*, 1978) om troldmanden The Warlock i en fjern fortid hvor magien er ved at forsvinde. Den grundlæggende idé er at al magi bruger en slags brændstof, kaldet mana, som ikke bliver fornyet, og at troldmændene derfor, gennem at ødsle med deres magi, selv skaber deres egen undergang. Historierne er overvejende humoristiske, men har et tragisk islæt i beskrivelsen af hvordan det magisk må vige for det mere kedelige og jordnære. De kan også læses som en kritik af samtidens ukritiske forbrug af olie og andre ikke-vedvarende energikilder.

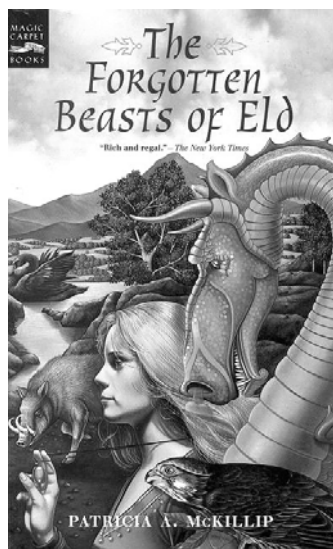

Fred Saberhagen (1930-2007) var en forfatter der bevægede sig frit mellem genrerne horror, science fiction og fantasy og har skrevet klassiske serier inden for alle disse genrer. Hans hovedværk inden for fantasy er *Empire of the East*, der oprindeligt udkom som en trilogi i årene 1968-73, men siden 1979 kun er udgivet i en revideret etbindsudgave som *Empire of the East*. Det er et eksempel på fantasy med stærke science fiction-elementer, idet den foregår i et fremtidigt Nordamerika hvor teknologi har måttet vige pladsen for magi. De gamle øststater er nu et despotisk kejserrige regeret af en udødelig dæmon, og en håndfuld oprørere prøver at forhindre at

de frie lande på vestkysten bliver underlagt dette imperium. Værket er spændende og velskrevet og har flere unikke ideer. 1983-1994 skrev Saberhagen en række populære romaner med fællestitlen *The Book of Swords* sat i samme univers, men omkring 1000 år senere. Disse bøger har stor underholdningsværdi, men ikke de samme litterære kvaliteter som *Empire of the East*.

Katherine Kurtz (f. 1944) var er af de få kvindelige forfattere, der beskæftigede sig med fantasy i starten af 1970'erne. Størstedelen af hendes bøger tilhører hendes *Deryni*-serie, som foregår i landet Gwynedd, der er en fantasy-udgave af middelalderens England. Skjult blandt almindelige mennesker lever nogle få overlevende af en race kaldet Deryni, som har magiske/psioniske evner. Derynierne er forfulgt af den katolske kirke, men hovedpersonerne søger at opnå anerkendelse som værende ligeværdige med mennesker, blandt andet ved at hjælpe kongefamilien i Gwynedd – der besidder Deryni-lignende evner. Der er en del intriger og drabelige slag i serien, der godt kan ses som delvis inspiration til George R.R. Martins populære serie *Song of Ice and Fire*. Den oprindelige *The Chronicles of the Deryni* udkom 1970-73 og er siden blevet fulgt af en prequel-trilogi *The Legends of Camber of Culdi* (måske det bedste indlæg i serien) og tre trilogi-fortsættelser.

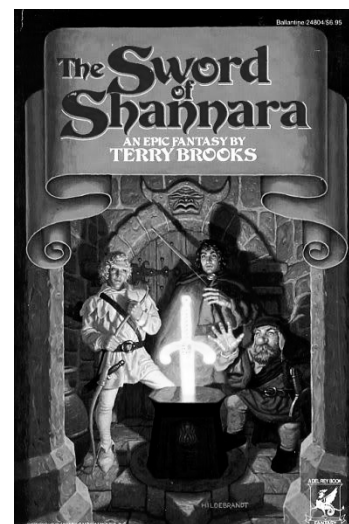
En anden vigtig kvindelig amerikansk fantasy-forfatter fra 1970'erne er Patricia McKillip (f. 1948). Hun er især kendt for sit lyriske sprog og drømmende, stemningsfulde fortællinger. Blandt hendes hovedværker er den tidlige roman *Forgotten Beasts of Eld* (1974), som vandt både World Fantasy Award og Mythopoeic Fantasy Award og den noget oversete *Riddlemaster-trilogi*: *The Riddle-Master of Hed* (1976), *The Heir of Sea and Fire* (1977) og *Harpist in the Wind* (1979, vinder af Locus Award). Denne trilogi har et mere episk plot end McKillips øvrige romaner og kan ikke sige sig fri for en vis inspiration fra *Ringenes herre* (hvad McKillip da også erkender), men i løbet af romanerne får hun opbygget en detaljeret og original verden der er truet af. Hovedpersonen Morgon er fyrste af det lille ørige Hed, men en række profetier og gåder sender ham ud på en lang rejse for at finde sandheden om han selv og om en mystiske og u håndgribelig fjende, der truer den kendte verden. Det er svært at referere trilogien ordentligt, men den hører til mine absolutte favoritter inden for genren. McKillip har senere vundet priser for bl.a. *Ombria in Shadow* (2003, vinder af World Fantasy Award).

Størst blandt periodens amerikanske fantasy-forfattere er uden tvivl Roger Zelazny (1937-1995). Selvom han vandt flere priser for sin science fiction

(blandt andet 6 Hugo-priser) er hans uomtvistelige hovedværk *The Chronicles of Amber*. Serien blev oprindeligt bragt som magasinføljeton, men udkom som fem bind i årene 1970-78, begyndende med *Nine Princes in Amber*. Zelazny vedkender Philip José Farmers science fantasy-serie *World of Tiers* som en væsentlig inspirationskilde, men *Amber* har en høj grad af originalitet og er bedre skrevet og mere sammenhængende end Farmers bøger. *Amber* er navnet på den eneste sande verden, som alle andre verdener i multiverset er blege afskygninger af. *Amber* bliver regeret af en familie u dødelige, der ligger i evig magtkamp mellem dem. Hovedpersonen er gavtyven Corwin fra USA, der har mistet erindringen om sin oprindelse, men finder ud af at han er fra *Amber* da en af hans brødre (men hvem?) prøver at myrde ham. Corwin er et overmenneske, men ingen superhelt, og hans motiver er langt hen ad vejen egoistiske. Han kommer rundt til en mængde verdener med variable naturlove, inklusive *Ambers* negative modstykke *The Courts of Chaos*, mens han finder spor til et større komplot mod *Amber*. Problemet er han ikke ved hvilke af sine mange brødre og søstre, han kan stole på. Som han selv siger på et tidspunkt: "I trusted him like a brother, which is to say not at all". Serien er en storslået blanding af *swashbuckling* action, sindrig intrige og kulørte lokaliteter og regnes for et af fantasy-genrens absolutte hovedværker. Zelazny skrev 1985-91 en fortsættelse på yderligere fem bind, men selvom den er spændende og velskrevet, mangler den noget af den første series charme og originalitet.

Det er vigtigt at bemærke at indtil slutningen af 1970'erne var fantasy-genren, trods enkelte værkers succes, ikke voldsomt populær og blev nærmest betragtet som en undergenre af den dengang langt mere populære science fiction-genre. To værker, der udkom næsten samtidig i 1977, lavede om på dette. Begge

værker var stærkt inspireret af *Ringenes herre*. Først kom Terry Brooks' (f. 1944) *The Sword of Shannara*, hvor stort set hver eneste person og scene har en klar parallel i *Ringenes herre*, dernæst den noget mere originale *Lord Foul's Bane* (første bind af trilogien *The Chronicles of Thomas Covenant the Unbeliever*) af Stephen R. Donaldson (f. 1947). Bøgerne ramte en udtalt sult hos læserne efter 'mere a la *Ringenes herre*' og blev store kommercielle succeser og affødte også begge adskillige fortsættelser. Det blev starten på en tid hvor enhver tilstrækkelig tyk fantasy-trilogi var sikret store salgstal, især hvis den ikke var alt for original (dvs., den måtte gerne ligne Tolkien).

Her vil jeg slutte min gennemgang af fantasy-genrens historie – ikke fordi der ikke er mere at fortælle, men fordi der bliver for meget at fortælle. Siden slutningen af 1970'erne er det væltet frem med fantasy bøger af god og dårlig kvalitet, ofte i lange serier, men de vigtigste af dem vil formentlig være bekendte for moderne fantasy-læsere. Min intention med denne artikel har primært været at sætte den moderne (post-1977) fantasy ind i en historisk ramme og gøre læsere opmærksom på vigtige, ældre værker, som ellers let har kunnet forsvinde i mængderne af nyere fantasy. Lad mig igen anbefale Gollancz' genoptryks-serie *Fantasy Masterworks*, der også indeholder gode bøger af lidt nyere dato.

Imagicon 2

16/10-18/10 2009,
Stockholm

af Lise Andreassen

SWECON 2009

NoFF

Fotos af Lise Andreassen og
Liftarn

Lise er født i 1967 og opvokset
i Naskov, men bor nu i Valby.

Hun er uddannet datalog, og
arbejder som programmør. Hun
har altid læst og skrevet meget,
men er først fornylig rigtig
sprunget ud som forfatter, af både
faglitteratur og fiktion.
www.ommadawn.dk

Liz Williams

Når man ser på hvad Jorden faktisk har været igennem af klimacændringer, så er det vi gør ved den et ganske lille blip; hvis man ser på vulkanudbrud, så er de meget værre end noget vi kan gøre ved ozon-laget. Det er ikke det samme som at vi skal blive ved med at gøre hvad vi gør, fordi så ender det katastrofalt for os og for enhver art, der uheldigvis deler planet med os, men vi kan ikke skade Jorden specielt meget – det er en planet.

Vestiges of Empire, Interzone,
maj 2002 – interview

Den primære æresgæst ved Imagicon 2 var Liz Williams. Som forberedelse til at møde hende i virkeligheden havde jeg både læst nogle af hendes noveller og et interview. På selve con'en var hun også med i adskillige paneler, deriblandt et **interview** og en **tale**. I det følgende trækker jeg på alle disse kilder.

Liz Williams voksede op med, at hun sideløbende med sit almindelige job skrev bøger. Således har hun taget sin eksamen i videns-teori (epistemologi, en gren af filosofi), og arbejder i dag i en butik (hvor hun sælger forsyninger til hekse), samtidig med hun har haft et traditionelt forfatter-forløb: skrive noveller, få afslag, blive bedre og endelig få sine ting trykt. Omend hun er uddannet strengt videnskabeligt, er hun også "pagan", hvilket er en veldefineret religion. Hun beskriver det selv således, at hvor New Age folk tror på fred, kærlighed og lys, har en "pagan" et

mere realistisk og nuanceret forhold til naturen.

Blandt hendes noveller og romaner er der både 100% SF, 95% SF ("Ikiryoh" opererer med begrebet godt/ondt, men er ellers straight SF) og spøgelse, huldrer og andet godt. Hun kan ikke lide kategorier, og hun kan ikke lide at blive kategoriseret. Dog kalder hun selv sin fiktion for "gothic fiction" overordnet. Stilen/sproget er altid meget vigtig(t). Der er også emner, der dukker op med jævne mellemrum: spændingen mellem relativ(isme) og absolut(isme), det mislykkede ønske om at tro på noget, og kolonisering.

Historierne bliver i dag skrevet i pauserne – dvs. når der ikke lige er nogen i butikken. En typisk fremgangsmåde er at starte med kortet over den verden, der skal skildres i tekst. Der skal også gøres en del research, og her bekender LW sig ikke til "write what you know" – snarere "lær noget nyt, og skriv så om det". Mange historier er startet med det kendskab hun har fået til verden ved at bo mange forskellige steder. Hun har også et par andre tips til forfattere. Budskabet skal ikke være for tydeligt. Og det er vigtigt at skelne mellem "story", altså den følelsesmæssige involvering, og så plottet, logikken, det der gør, at vi logisk tror på historien.

Som eksempel på disse teknikker talte hun om serien, der skildrer detective Chen, i Singapore-III. Singapore-III er tænkt som et franchise, hvor en ny by får lov at bruge noget af Singapores byplan, byens navn osv. I praksis er byen desuden baseret på Hongkong, som hun har besøgt. Således har hun bl.a. hørt om virkelighedens feng shui-krige, hvor fx den ene bank afværger dårlig feng shui fra en anden bank med spejle, den anden bank svarer igen med sine egne spejle, og før man ser sig om er hele byen klistret til med spejle, bilisterne kører galt, og borgmesteren må gribe ind. Al den kendskab hun her har fået til virkeligheden, bliver brugt i fiktionen.

At skrive det fremmede

Skal man kæmpe mod det fantastiske, ligesom mange bøger beretter: helten nakker spøgelse. Eller skal man acceptere det, leve med det, se det som et kryd-deri i tilværelsen? Som min bedstemor gjorde.

Graham Joyce

Hvis man tager til con i Sverige, må man også leve med, at der kan være ca. 7 andre, fremmede nationaliteter repræsenteret, heriblandt både svenskere der kan dansk, svenskere der ikke kan dansk, og svenskere der tror de kan dansk. Man føler sig meget fremmed. Men, spøg til side.

Hvis man skriver i de fantastiske genrer, må man også tage stilling til hvordan man skal skrive om det fremmede, uanset om det nu er landet Transylvanien, personen Dracula eller sproget der tales fremmede steder af fremmede personer. Dette var et af de store emner, der var rigelig tid til at diskutere på Imagicon 2.

Panelet **"From a foreign perspective"** behandlede det fremmede sted. Det at sætte sig i andres sted. Og erkendte med det samme: det kan ikke lykkes 100%. Men man skal prøve. Man kan og bør bruge research. Man skal også bruge fantasien, så man netop kan skrive om det man ikke ved. Man skal skrive mere, end man faktisk putter på papiret, som et led i at den verden man beskriver bliver plausibel – uanset om man nu skriver om eksisterende mennesker eller ej. Man skal også huske, at selvom man skriver om noget fremmed, er man selv "lokal". Måske skriver man for at lære dette fremmede bedre at kende. Måske er man en opdagelsesrejsende, der ikke kan sproget endnu. Eller måske er man læserens tolk. Det er vigtigt at beskrive det fremmede som det er – i stedet for at beskrive sine fordomme. Det er også vigtigt at beskrive hvordan det fremmede ser ud. Og husk, at ens egen fortid også til en vis grad er noget fremmed, også for en selv. Og

gør det så ordentligt! Det er distraherende, fx hvis navnene er et mærkeligt mix af walisisk og indisk.

"Goblins in the backyard" tog til gengæld det fremmede op, der huserer i kendte omgivelser. Hvordan slipper man afsted med at hævde, at naboen er vampyr? Og et langt stykke hen ad vejen er svaret: læserne vil gerne have at naboen er vampyr! Det giver nogle nye, spændende muligheder. Psykologisk set har vi brug for det mærkelige i vores liv. Og hvis man kigger dybt nok på et sted, opdager man stedets eksisterende historie, der har lidt magi nede i det ene hjørne. Hvis man ønsker at skrive en X-historie i Y, vil Y's X-egenskaber springe i øjnene. Dette er specielt stærkt hvis stedet er ens barndomsegn – fordi ens egen barndom havde et element af magi. Et andet element er, at det er meget effektivt at blande det realistiske og det fantastiske – hævde at en kendt politiker kender en vampyr, eller genbruge navne fra en ægte kilde, fx Bibelen. Nu har jeg brugt vampyrer som eksempel hidtil, men kunne naboen også have været robot eller alien? Ja, sagtens. Det ville i den færdige historie være en anden side af "mig selv" jeg fik vist frem, fordi goblins og vampyrer er super-mørke, mens robotter er super-rationelle, og jeg ville ende med at skrive en historie, der demonstrerer den aktuelle modsætning mellem mig og naboen. Ovenfor talte jeg om vigtigheden af research – men hvordan researcher jeg en goblin? Nemt, prøv at google ham! Eller gør det forfattere ofte gør: tag en lille snak med ham.

Panelet **"Kräver fantasy ett eget språkbruk?"** behandlede det sprog, vi lader karaktererne i vores fantastiske historie tale. Og nogle gange skal der så lidt til. En karakter, der ofte bruger ca. 8 fremmede (skotske) ord, og dermed bliver fremmed (skotsk). Hagrid, der, hvis man læser hans pudsigt stavede replikker højt, taler almindeligt engelsk! Og for dem, der er interesserede i mere om emnet, anbefales *From Elf-*

land to Poughkeepsie af Ursula K le Guin.

Det var dog ikke kun det at skrive det fremmede, der blev behandlet på panelerne. Med så mange forfattere i huset blev der nødvendigvis talt om alt muligt.

Hædersgæst nr. 2, Graham Joyce, talte i sit **interview** bl.a. om hvorfor og hvordan han skriver. Hans rute til forfatterskabet har været drømmen-der-gik-i-opfyldelse: at sige op i frustration, flytte til Grækenland, skrive løs, og faktisk få romenen solgt! (Der gik dog 10 år inden da med at skrive også.) Han skriver fantastisk, fordi der her bliver stillet større krav til plottet – man er nødt til at have "the narrative", og kan ikke nøjes med god stil. (Efter hans mening er der mange mainstream-forfattere, der har masser af stil, men ikke er værd at læse.) Fornylig skrev han *Memoirs of a Master Forger*, der er en ikke-eksisterende persons autobiografi. Når nu så mange andre kan slippe afsted med at skrive erindringer, der ikke er sande, autobiografier, de ikke selv har skrevet, eller roman-skrevet-af-kendt, der i virkeligheden er skrevet af en anden, hvorfor skulle han så ikke kunne opfinde en person, og skrive vedkommendes erindringer. Oveni har denne "forfatter" sin egen blog, og "hans" bog har solgt bedre end Joyces! (Og ih hvor blev der grinet på den blog, da det faktum blev opdaget!)

En anden gæstende forfatter, Åsa Schwarz, fortalte om **"Att berätta en bok på Facebook"**.

Man hyrer en skuespillerinde til at spille sin nye bogs hovedperson (Nova Bakarel), og opretter en passende profil på Facebook. Så sørger man for at denne profil får 1000 venner, og begynder så at genfortælle hvad der sker i bogen. Det er en noget anden måde historien skal genfortælles på: der skal repeteres og resumeres af hensyn til dem, der ikke var med fra starten eller lige missede en dag. Og læserne skal være med på, at der pludselig står "Nu retter han en pistol mod mig" – hvis hun virkelig er i den situation, skriver hun så på Facebook samtidig? Men ellers læner man sig tilbage og afventer reaktionen, når vennerne opdager, at de har levet med i en bog, og ikke virkeligheden. Og den reaktion blev stor, fordi det var første gang noget i den retning skete i Sverige, og måske også, fordi Facebook er interaktivt – vennerne havde jo faktisk talt med Nova!

Til sidst vil jeg nævne, at endnu et panel talte om hvad forfatteren skylder sit publikum. Og af mærkelige sideveje nåede vi frem til, at et godt våben mod pirateri vil være, hvis dem der faktisk betaler også får lidt ekstra: ekstra indhold, adgang til forfatteren osv.

Fanniske finner

Hvorfor vi ikke er fragmenterede? Nej, I har vendt spørgsmålet om. Hvorfor er I så fragmenterede?

Finsk fan

Der er naturligvis nogle dele af en stor con som Imagicon 2, der ikke lige lader sig putte i en kategori. Denne gang var det en meget interessant snak om den meget succesfulde fandom i Finland, plud et par andre detaljer.

(Og hvorfor var det lige, at jeg var den eneste dansker på con'en, men der var masser af finner?)

Sidst der blev afholdt Finncon, kom der 10.000 gæster! Hvad gjorde de, og kan vi lære noget af det? Tja. Man kan jo i hvert fald høre, hvad de har

gjort, og så stjæle hvad der lader sig stjæle.

Finske Jukka

Con'en er primært fokuseret på bøger, men har lidt af alting. Der er lidt om rollespil, lidt om animé, alle former for fantastik, noget om TV osv. – også selvom nogle af disse emner også har deres egen con. Af ukendte årsager er finsk fandom (fansk fin-dom?) ikke fragmenteret, måske fordi den er opstået uden at kende til den model, der blev brugt i andre lande. Således kan trekkes godt gå til bog-paneler og omvendt.

Finncon er både fandom og marketing. Der er gratis adgang, og der er masser af stof for nye fans. Dette opnås bl.a. ved at 1/3 af finansieringen ikke kommer fra billetindtægter, men offentlige fonde (der godt kan lide at give noget til gratis arrangementer, der har et bredt publikum). Og jo, det tog 10 års stædig søgen, før der begyndte at komme penge fra denne kilde, men nu er der til gengæld noget hvert år.

Con'en er i sommerferien, så folk har tid til at arrangere den, man kan leje lokaler på universitetet billigt osv.

Con'en nyder godt af forbindelser. Con'en får god presse via kontakter til pressen, 1-sides-artikler i avisen, tv-omtale osv. Og når den bliver afholdt på et universitet, kan der være et naturvidenskabs-spor, som de studerende kan følge, skrive essay om, og få godskrevet som studier! Ligesom der kan være et sprog-spor.

Finncon skifter mellem 4 byer, der alle er lette at rejse til.

Fandom nyder også godt af, at der er mange adgangsveje. Nogle har fundet vej til almen fandom via Tolkien-society, der

blev oprettet i 1992. Andre finder vej via de fanzines, der står på bibliotekerne. Atter andre finder vej via personligt at blive inviteret til et pub-møde, fx når de lige er startet på deres studier.

Ligesom fanzines i Finland mere er et samarbejde, end et udtryk for store egoer, er der også stort samarbejde om at afholde con fra år til år. Både formelt (et årligt møde) og uformelt er det nemt at komme til at tale med arrangørerne fra sidste år, høre hvad de gjorde, og lære af det.

Til næste Finncon håber man på 2000 gæster.

Se det ville jo ikke gøre noget, hvis man kunne lære af den model!

Star Trek

Jeg kan en masse god sladder. Men da der er båndoptager på vil jeg nøjes med at sige: George Takei er en hædersmand: han kommer til tiden, kan sine replikker og tager godt mod gæsteskestespillere. Han er imødekommende, så episoden bliver optaget til tiden og overholder budgettet. Ja, han er en fornøjelse, en Gud!

David Lally

Man kan nok ikke gå til en stor SF-con som Imagicon 2, uden at Star Trek bliver nævnt hist og her og alle vegne. Sådan gik det i hvert fald denne gang. Så lad mig komme med et par citater.

Klassisk skal en historie indeholde en konflikt. Da Føderationen er perfekt, er Enterprise derfor nødt til at rejse til et andet, ikke-perfekt sted, og finde nogle dumrianer at have en konflikt med.

Hård SF har et bestemt forhold til videnskab. Technobabble er ikke nok, og derfor er ST ikke hård SF.

Hvad nu hvis man aldrig har set SF på TV før? Hvor skal man så begynde? Star Trek! Dels har denne serie inspireret mange andre, dels er den ikke så indviklet.

Con'en, økonomien og NoFF

Selve arrangementet af Imagicon 2 var på mange måder bemærkelsesværdigt. Alting virkede rigtigt godt planlagt på forhånd, også som panel-deltager, hvor jeg fik mange detaljer på forhånd om hvad panelet ville handle om. Det ene panel jeg deltog i, havde en virkelig god moderator (til gengæld havde denne moderator ikke forberedt sig på at stille de spørgsmål, jeg havde forberedt svar på ...). Der var gode mikrofoner, og flotte navneskilte, og panelerne startede og sluttede til tiden. Og så var der en fin detalje i, at programmet indeholdt tid og sted for dead dog party. Meget bedre tror jeg ikke det bliver.

(En af arrangørerne var Sten Thaning. Hans tovholder-forcon-karriere startede med, at man skulle vælge mellem to forskellige udvalg, der skulle arrangere den næste con. Det ene udvalg havde tid, sted, æresgæst og alt det andet. Det andet udvalg havde Sten, der jo nok mente, at man en dag ville finde på tid. Og sted. Og æresgæst. Stens udvalg vandt retten til at afholde con! Derefter rejste Sten tilbage til Italien, hvor han arbejdede det år, og overlod til andre at afholde con'en, der efter sigende blev udmærket. Se, den slags mennesker må vi have flere af i Danmark! :-))

På den anden side var con'en ramt af alle de store og små ændringer, så stort et arrangement nødvendigvis rammes af, og der var ikke en plan for, hvordan disse ændringer skulle håndteres. Således sad jeg en time og ventede på at dørene til con'en skulle åbnes – kun for at opdage, at jeg sad ved de forkerte døre. Hvordan hulen kan jeg have været inde på hjemmesiden et par dage inden jeg tog afsted, og misset så stor en ændring? I det hele taget ville det have været en god idé hvis centrale oplysninger (fx programmet) var forsynet med en dato, og hvis man så fik oplysninger i hånden, der havde

en nyere dato, vidste man at det man allerede havde var forældet. Supplerende kunne der være en opslagstavle på con'en, hvor de sidste ændringer bliver slået op.

Men hvor vigtigt er det? Vi er trods alt amatører, og en rigtig con skal have en par små kiksere. Eller hvad?

Undervejs fik jeg nogle tanker. At hvis man sætter æresgæsten i et panel med en fan, så skal det være en fan der er godt smurt for tungebåndet. At hvis man sætter moderator foran panelet (på 1. række), i stedet for ved siden af, så vil panelet hele tiden kigge på publikum. (Men igen, skal man forvente at panelfans og moderatorer bliver behandlet som "fans som alle andre", og dermed igen holde fast i amatørånden?)

Et enkelt panel kiksede lidt for mig. Panelet om SF på TV endte nærmest med at blive en lang opremsning (de her 30 serier er gode), hvor det kunne være svært at følge, hvis man aldrig har hørt om nogle af serierne. Det kunne nemt have været rettet op på, hvis der var blevet holdt fast i: sig lige 10 ord om hvad serien handler om.

Endelig lagde jeg mærke til pudsige detaljer, vi vist ikke har i Danmark. En pris givet af fans til en fan – Alvarpriset. Og at con'en blev åbnet/lukket ved at en flaske blev åbnet/lukket – en flaske der angiveligt indeholder Swecons ånd. (Imagicon 2 er navnet på denne con, og til en vis grad på den gruppe mennesker der holder den, mens Swecon er et navn der vandrer mellem de forskellige cons, der bliver holdt i Sverige.)

Der var 176 fremmødte deltagere.

Før jeg bliver helt færdig med at snakke om Imagicon 2, vil jeg også snakke lidt om hvad denne con kostede mig. Det havde jeg nemlig ikke helt en idé om på forhånd. Togbilletten til og fra Stockholm blev ca. 1150 kr. Jeg købte 5 bøger, der havde noget med sagen at gøre, og som for mig bliver en del af con-oplevelsen, i alt 140 kr. Jeg rejste med tog og bus i Stockholm for

ca. 200 kr., plus en ikke-planlagt taxa-tur til 70 kr. Og dead dog party blev afholdt på en restaurant, og kostede mig derfor 170 kr. I alt ca. 1830 kr. Plus det løse. Til gengæld gjorde man meget stads af mig og købte mig drinks. Flink svenskere.

Noget af årsagen til at denne opregning af udgifter er vigtig er, at jeg fik 1950 kr. som kompensation for at være NoFF'er.

Og hvad er så en NoFF'er?

NoFF står for Nordic Fan Fund, altså en fond der har til formål at gøre noget godt for nordiske fans. Man får en tur til en nordisk con finansieret (altså, en con ens eget land ikke holder), til gengæld for at man skriver en rapport og samler penge ind til næste års tur. Konkret skriver jeg en rapport til Himmelskibet, Novum og Subspace.

Hvordan bliver man næste års NoFF'er? Fx ved at lægge et indlæg på den danske NoFF-side

<http://news.fantastik.dk/thread.php?group=fantastik.noff>

Og hvordan bidrager man til næste års NoFF'er? Ved at besøge denne side:

www.fantastik.dk/noff.shtml

Før jeg runder helt af vil jeg også nævne det læsestof jeg har fået med hjem, men ikke fået læst endnu:

Sven Christer Swahn, er han den eneste svensker der har skrevet SF-noveller? 7 x *framtiden*, *Ljuset från Alfa Centauri*, *Tagning: Framtid*

Memoirs of a master forger (inkl. autograf fra Graham Joyce)

Links:

www.imagicon.se

www.alvarfonden.org

www.enhorningen.net/noff

www.fandom.se/forum/

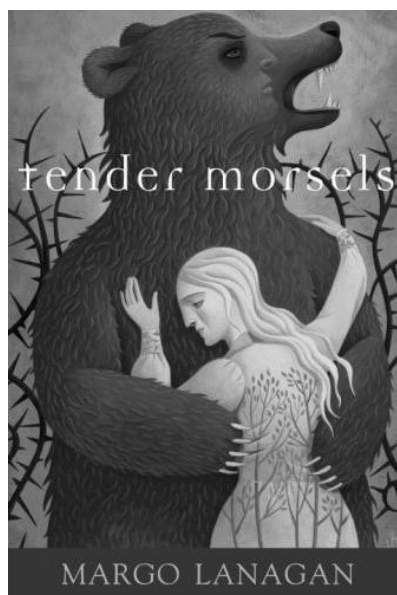
anders.hultman.nu/

NYT OM FANTASTIK

af Klaus Æ. Mogensen

Kilder til nyhederne er hovedsageligt Ansible og Locus

Priser og andre nyheder

Dan O'Bannon
(30/9-43 - 17/12-09)

Ursula K. Le Guin

Priser

World Fantasy Award er tildelt følgende:

- Roman: Delt mellem Jeffrey Ford for *The Shadow Year* og Margo Lanagan for *Tender Morsels*
- Kortroman: Richard Bowes for *If Angels Fight*
- Novelle: Kij Johnson for "26 Monkeys, Also the Abyss"
- Antologi: Ekaterina Sedia, red., for *Paper Cities*
- Novellesamling: Jeffrey Ford for *The Drowned Life*
- Kunstner: Shaun Tan
- Særpris/professionel: Kelly Link & Gavin J. Grant (Small Beer Press, Big Mouth House)
- Særpris/ikke-professionel: Michael Walsh (Old Earth Books)
- Livslang indsats: Ellen Asher og Jane Yolen

Den amerikanske forening for science fiction- og fantasy-forfattere, SFWA, har udnævnt **Joe Haldeman** til *Damon Knight Grand Master*, en pris for livslang indsats.

Dødsfald

En af Storbritanniens største fantasy-forfattere **Robert Holdstock** er død, kun 61 år gammel, som følge af en alvorlig coli-infektion. Holdstock er mest kendt for den prisbelønnede *Mythago Wood* og relaterede tekster, men skrev også introduktionsnovellen til det gamle computerspil *Elite*. Holdstocks fantasy har dybe rødder i britisk mytologi, blandt andet myterne om Kong Arthur og Merlin.

Den amerikanske tegneserietegner **George Tuska** er død, 93 år gammel. Tuska tegnede for flere amerikanske forlag og var blandt andet fast tegner på *Iron Man* i over ti år.

Fantasy-forfatteren **Louise Cooper** er død efter en pludselig hjerneblødning, kun 57 år gammel. Hun har skrevet et halvt hundrede romaner, mest til børn og unge. Mest kendt er hendes *Time Master*-trilogi og fortsættelser.

Science fiction-forfatteren **Christopher Anvil**, der i virkeligheden hed Harry C. Crosby, Jr., er død, 84 år gammel. Anvil var mest aktiv i 1950'erne og '60'erne. Forlaget Baen Books er ved at genudgive hans samlede værker i 11 bind.

Filmmanden **Dan O'Bannon** er død, 63 år gammel. Han skrev manuskript til flere genrefilm, bl.a. *Dark Star*, *Alien*, *Return of the Living Dead*, *Screamers* og *Life Force*. Han var også involveret i special effects; bl.a. sad han bag den berømte cafescene i den oprindelige *Star Wars*.

Andet

Den berømte amerikanske fantasy-kunstner **Frank Frazettas** søn Alfonso Frank Frazetta er blevet arresteret for at forsøge at stjæle 90 af faderens malerier fra et museum, angiveligt efter ordre fra sin far. Hele sagen skyldes uenighed blandt kunstneren børn om hvad der skal ske med billederne. Frank Frazetta (81) lider af demens, og det er uklart om han faktisk har bedt sin søn begå indbruddet.

Den amerikanske forfatter **Frederik Pohl** (kendt for bl.a. *Gateway*) blev 90 år 26. november. Pohl. Som stadig skriver, er den science fiction-forfatter, der har haft den længste aktive karriere (han debuterede professionelt i 1937).

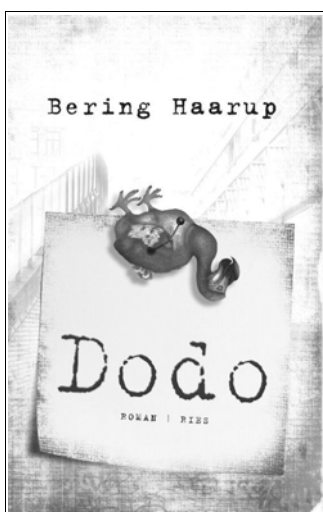
Andre runde fødselsdage: Ursula K. Le Guin blev 80 år 21. oktober. David Lally (fanæresgæst ved Fantasticon 2005) blev 60 år 4. december. Carl Sagan ville være blevet 75 år 7. november.

Abebooks.com som er en side hvor man kan søge boglister fra en lang række antikvarier fra hele verden, kåret den originale udgave af J.K. Rowlings *The Tales of Beedle the Bard* til **Most Collectible Books of the Decade (Published 2000-2009)**.

NYT FANTASTIK PÅ DANSK

af Janus Andersen

Listen i denne udgave
gælder fra Juli og til og
med december 2009.

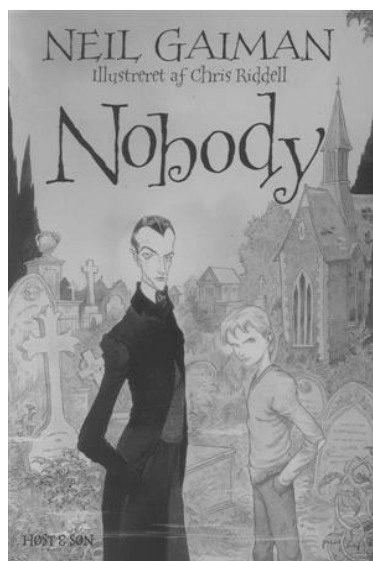
- Amory, Jay: *Azrael - den vingeløse* (En verden bag skyerne; 1). Tellerup, 360 s. kr. 398,00
- Adjoh, Anja: *Jaget*. Nathaphi, 216 sider, kr. 250,00
- Audur Jónsdóttir: *Depositum*. Tiderne Skifter, 319 s., kr. 299
- Barry, Brunonia: *Søstrene i Salem*. Bazar, 410 sider, kr. 299,95
- Boström, Thomas: *Maskine*. Hurricane, 44 sider, kr. 150,00
- Canavan, Trudi: *Den hvide død* (Den hvide præstinde, 5). Tellerup, 184 sider, kr. 348,00
- Canavan, Trudi: *Gudernes tjener* (Den hvide præstinde, 4). Tellerup, 208 sider, kr. 348,00
- Colfer, Eoin: *Og noget andet er*. Lindhardt og Ringhof, 318 sider, kr. 299,95
- *Den hemmelige dal* (Lige under overfladen, 3), redaktør: Carl-Eddy Skovgaard. Science Fiction Cirklen, 289 s., kr. 289
- *Dystre Danmark*, redaktør: Henrik S. Harksen. H. Harksen Productions, 251 s., kr. 200
- Edwards, Selden: *Den lille bog*. Kastaniehøj, 461 s., kr. 298,00
- Flanagan, John: *Belejring af Macindaw* (Skyggens lærling, 6), 2. oplag. Borgen, 395 sider, kr. 149,95
- Flanagan, John: *Clonmels konger* (Skyggens lærling, 8). Borgen, 478 sider, kr. 169,00
- Hansen, Jørgen: *Jerntæppet i Storebælt : Danmark delt og forenet : 50 års alternativ Danmarkshistorie*. Books on Demand, 274 sider, kr. 198,00
- Haarup, Bering: *Dodo*. Ries, 326 sider, kr. 300,00
- Jacobsen, Ken: *Klart syn*. Lindhardt og Ringhof, 328 sider, kr. 299,95
- Jones, Gwyneth A.: *Græsprinsessen & andre historier*. Ny Science Fiction, 128 s., kr. 160
- Jürgensen, Dennis: *Dødens mange facetter*. Tellerup, 227 sider, kr. 398,00
- Kamp, Michael: *I mørke er alle helte grå* (Bobs saga; 3). Books on Demand, kr. 249,00
- Kaufman, Andrew: *Alle mine venner er superhelte*. Republik, 112 sider, kr. 179,00
- King, Stephen: *Efter solnedgang*. Lindhardt og Ringhof, 398 sider, kr. 299,95
- Koontz, Dean R.: *Odds mare-ridt*. Cicero, 238 sider, kr. 249,95
- Lagerlöf, Selma: *Selma Lagerlöf : fortællinger, legender, essays og taler*. Gyldendal, 326 sider, kr. 299,00
- Larsen, Steen: *Mørke*. Books on Demand, 356 sider, kr. 295,00
- Madsen, Svend Åge: *Mange sære ting for*. Gyldendal, 410 sider, kr. 299,00
- McGowan, Kathleen: *Kærlighedens bog* (Magdalene-linjen, 2. bog). Lindhardt og Ringhof, 541 sider, kr. 349,95
- McIntosh, Fiona: *Haremmet* (Percheron-sagaen, 3). Tellerup, 264 sider, kr. 348,00
- McNamee, Graham: *Når knoglerne fryser*. Høst, 284 sider, kr. 249,95
- Meyer, Stephenie: *Daggry* (Tusmørke-serien, 4. del). Carlsen, 850 sider, kr. 399,95
- Meyer, Stephenie: *Formørkelse* (Tusmørke-serien, 3. del), 2. opl. Carlsen, 684 s, kr. 299,95
- Meyer, Stephenie: *Tusmørke* (Tusmørke; 1), 3. udg., 2. oplag. Carlsen, 505 s., kr. 249,95
- Meyer, Stephenie: *Vandrende sjæle*. Lindhardt og Ringhof, 764 sider, kr. 349,95
- Miller, Karen: *Stortroldmanden* (Tronraner-kroniken, bind 2). Tellerup, 255 s., kr. 348
- Nielsen, Flemming Chr.: *Dyrets tal*. Bindslev, 214 sider, kr. 199,00
- Nohr, Steffen: *Det 14. punkt*. Siesta, 240 sider, kr. 249,00
- Paver, Michelle: *Sjælenes nat* (Urtidskroniken, 6). Carlsen, 250 sider, kr. 299,95
- Pratchett, Terry: *Vintersmeden* (de små blå mænd; 3). Borgen, 361 sider, kr. 279,00
- Scarrow, Alex: *Vintermørke*. Cicero, 318 sider, kr. 299,95
- Stross, Charles: *Antistof*. Science Fiction Cirklen, 196 sider, kr. 199,00
- Vadmand, Per: *Mit liv som fugl eller Mikael Helmers besynderlige rejser i tid og rum*. Attika, 199 sider, kr. 250,00
- Aagaard, Peter: *Centro*. People's Press, 303 sider, kr. 299,00

BØRNE- OG UNGDOMSBØGER

- Appel, Vibeke: *Uffe i jætternes hus*. Gyldendal, 64 s., kr. 133,75
- Barrett, Sigurd: *Detektiv Dunkeldirk og julemysteriet*. DR, 170 sider, kr. 199,95
- Beastly Boys: *Havuhyrer og andre delikatesser (En uhyrlig historie, 2)*. Carlsen, 171 sider, kr. 229,95
- Becker, Tom: *Darkside (Darkside, 1)*. Flachs, 271 sider, kr. 288,00
- Bidstrup, Lise: *Monets beskytter (Shinobi; 6)*. Facet, kr. 99
- Bidstrup, Lise: *Ninja-genføerd (Shinobi; 5)*. Facet, kr. 99,00
- Bidstrup, Lise: *Tranernes ritual (Shinobi; 4)*. Facet, kr. 99,00
- Blade, Adam: *Edderkoppekongen Arachnid (Monsterjagten, 11)*. Flachs, 113 s., kr. 168,00
- Blade, Adam: *Løveuhyret Trillion (Monsterjagten, 12)*. Flachs, 118 sider, kr. 168,00
- Blade, Adam: *Slangemanden Viper O (Monsterjagten, 10)*. Flachs, 112 sider, kr. 168,00
- Blade, Adam: *Troldkvinden Soltra (Monsterjagten, 9)*. Flachs, 113 sider, kr. 168,00
- Brandt, Hanne: *Tyvens tøs*. Høst & Søn, 151 s., kr. 199,95
- Bødker, Benni: *Dragens vej (Kimura, 5)*. Gyldendal, 48 sider, kr. 133,75
- Bødker, Benni: *Gert (De 7 nøgler, 3)*. Gyldendal, 84 sider, kr. 158,75
- Bødker, Benni: *I blækspruttens tegn (Kaptajn Prometheus, nr. 1)*. Gyldendal, 77 s.r, kr. 158,75
- Bødker, Benni: *Islabyrinten (Helvedesporten, 3)*. Alinea, 31 sider, kr. 143,75
- Bødker, Benni: *Sarin og Stjernetårnet (Sarin-bøgerne; 6)*. Alinea, 31 sider, kr. 143,75
- Bødker, Benni: *Sarin, 1. samlede udgave*. Alinea, 185 sider, kr. 161,25
- Bødker, Benni: *Ulvegabet (Helvedesporten, 2)*. Alinea, 31 sider, kr. 143,75
- Bødker, Silja: *Mørkets dæmon (Forbandelsen; 2)*. Sisters, kr. 198,00
- Bøgh Andersen, Kenneth: *Dødens sang - og andre gys*.

Forum, 88 sider, kr. 169,95

- Carranza, Maite: *Odis forbandelse (Hunulvens klan, 3. bind)*. Phabel, 491 s., kr. 229,00
- Cashore, Kristin: *Bedrageren (Talentian, 2)*. Tellerup, 240 sider, kr. 348,00
- Chapper: *Dødningens øje : en horror rap*. Gyldendal, 32 sider, kr. 79,00
- Chapper: *Saffrans hjerte : en fantasy rap*. Gyldendal, 32 sider, kr. 79,00
- Chapper: *Tentaklernes nat : en sci-fi rap*. Gyldendal, 32 sider, kr. 79,00
- Christiansen, Jesper Nicolaj: *Kaptajn Blod (Robert og robotten; 2)*. Gyldendal, 68 sider, kr. 133,75
- Deutsch, Stacia: *Dragonball evolution*. Carlsen, 148 sider, kr. 99,95
- Einspor, Henrik: *Uhyggen breder sig!* Gyldendal, 66 sider, kr. 133,75
- Fleischer, Charlotte: *Den lille heks og gåden*. Alrune, 47 sider, kr. 135,00
- Fleischer, Rune: *Klinky og Klunk*. Så til Hest, 15s., 59,95

- Gaiman, Neil: *Nobody*. Høst, 268 sider, kr. 249,95
- Gatti, H. J.: *Tim og Steve - og de fremmede fra Red-dungerus*. Skriveforlaget, 306 sider, kr. 199,00
- Golding, Julia: *Sirenernes hemmelighed (Emblem, #1)*. Tellerup, 318 sider, kr. 398,00
- Gotthardt, Peter: *Brænd heksen! (Det fortryllede slot, 8)*.

Carlsen, 67 sider, kr. 49,95

- Gotthardt, Peter: *Den gyldne drage (Elverdronningens riddere, 8. bog)*. Carlsen, 65 sider, kr. 169,95
- Gotthardt, Peter: *Farlige vikinger (Det fortryllede slot, 7)*. Carlsen, 67 sider, kr. 49,95
- Gotthardt, Peter: *Kejserens slave (Det fortryllede slot, 6)*. Carlsen, 64 sider, kr. 49,95
- Gotthardt, Peter: *Magiske huler (Det fortryllede slot, 5)*. Carlsen, 69 sider, kr. 49,95
- Gray, Keith: *Når mørket falder på*. Flachs, 73 sider, kr. 168,00
- Hansen, Hans: *Sødrukkens hævn*. Cadeau, 92 sider, kr. 99,00
- Harsberg, Nete & Tina Sakura Bestle: *Nissernes bog : et leksikon af eventyrlig art - kun for nisser*. DR, 139 sider, kr. 199,95
- Hartmann, Nils: *Odin får sin hest*. Gyldendal, 46 sider, kr. 133,75
- Hartmann, Nils: *Tors fisketur*. Gyldendal, 42 sider, kr. 133,75
- Hartung Nielsen, Jørgen: *Dødens hus*. Cadeau, 50 sider, kr. 99,00
- Helbl, Ingrid: *Ørnens mission*. Books on Demand, 130 sider, kr. 199,00
- Herzog, Annette: *Hårde tider for mr. Vam*. ABC, 63 sider, kr. 199,95
- Higgins, F. E.: *Knoglemagi : nyt liv til gamle knogler (Den sorte bog; 2)*. Carlsen, 301 sider, kr. 299,95
- Horowitz, Anthony: *Nekropolis (De 5; 4)*. Carlsen, 359 sider, kr. 349,95
- Hurley, Tonya: *Ghostgirl*. Phabel, 342 sider, kr. 199,00
- Jensen, Jørn: *De udstødte (Knivens magi, 1. del)*. Alrune, 63 sider, kr. 168,75
- Jensen, Jørn: *Den giftige drik (Knivens magi, 2. del)*. Alrune, 60 sider, kr. 168,75
- Jensen, Jørn: *Kampen mod Zakka (Spejlslottet, 6)*. Alinea, 39 sider, kr. 152,50
- Jensen, Jørn: *Modos plan (Spejlslottet, 5)*. Alinea, 39 sider, kr. 152,50
- Jessen, Søren: *Den sorte terning*. Gyldendal, 375 sider, kr. 279,95

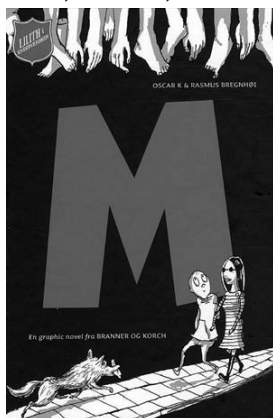
- Kerr, Philip: *Skovens øje (Lampens børn, 5. bind)*. Modtryk, 382 sider, kr. 249,00
- Kerven, Rosalind: *Dronningens gift (Vikingskurken Grim den Grusomme, 2)*. Flachs, 191 sider, kr. 248,00
- Kjær, Jan: *KimEkko (Ekko-Basens helte)*. Gyldendal, 48 sider, kr. 133,75
- Kokborg, Ib: *Nisserne i Halvmåneskoven*. Wisby & Wilkens, 80 sider, kr. 298,00
- Konzack, Lars: *Græskarmanden og andre gys til halloween*. Books on Demand, 115 sider, kr. 98,00
- Korman, Gordon: *En falsk tone (The 39 clues; 2)*. Egmont Litas, kr. 119,95
- Kristensen, Henrik: *Historietimen*. DR Medier, 110 sider, kr. 199,95
- Krog, Niklas: *Øksekcæmperen Tanarog*. Lindhardt og Ringhof, 120 sider, kr. 199,95
- Landy, Derek: *Gravflab Flink - De Ansigtsløse (Gravflab Flink; 3)*. Borgen, 319 sider, kr. 179,00
- Lenschow, Helle: *Kadaver-natten*. Cadeau, 32 sider, kr. 99,00
- Lerangis, Peter: *Sværdtyven (The 39 clues; 3)*. Egmont Litas, kr. 149,95
- Lidbeck, Cecilia: *Vilma og spøgelseshuset*. Klematis, 37 sider, kr. 198,00
- Lloyd, Saci: *Laura Browns CO2-dagbog 2015*. Politiken, 364 sider, kr. 150,00
- Lund, Birgit: *Drageblod og vampyrbid*. Elysion, 40 sider,
- Lund, Birgit: *Heksehyl og troldebrum*. Elysion, 40 sider,
- Lyngvild, Jim: *Skyggernes bog (Kongen; 1)*. Carlsen, kr. 199,95
- Maguire, Eden: *Jonas (Beautiful dead; 1)*. Politiken, kr. 200
- Martinsen, Vibeke: *Drageprøven (Dragernes beskytter, 1)*. Forum, 71 sider, kr. 199,95
- Martinsen, Vibeke: *Drageskolen (Dragernes beskytter, 2)*. Forum, 76 sider, kr. 149,95
- McAllister, M. I.: *Urchin og ravnekrigen (Krøniken om Mistelten, 4)*. Fokal, 326 sider, kr. 249,95
- McIntosh, Fiona: *Emissæren (Percheron-sagaen, 4)*. Tel-
- lerup, 253 sider, kr. 348,00
- Mejlhede, Kirsten: *Ønskestenen*. Alrune, 76 sider, kr. 187,50
- Milton, Freddy: *Questland*. Wisby & Wilkens, 223 sider, kr. 248,00
- Mould, Chris: *Drabelige drager*. Borgen, 91 s., kr. 169
- Mould, Chris: *Forbandelsen (Skrækkelig skummelt, nr. 4)*. Flachs, 175 sider, kr. 248,00
- Mouritzen, Peter: *Dukkedrenge*. Dansklærerforeningen, 77 sider, kr. 157,50
- Møller Jørgensen, Lene: *Jagten på det hellige barn*. Høst, 230 sider, kr. 199,95
- Nix, Garth: *Høje Lørdag (Rigets nøgler, 6)*. Bahnhof, 243 sider, kr. 250,00
- Nix, Garth: *Lady Fredag (Rigets nøgler, 5)*. Bahnhof, 271 sider, kr. 250,00
- Næsted Nielsen, Michael: *Genfærdet i præstegården*. Cadeau, 80 sider, kr. 99,00
- Olivecrona, Lotta: *Vren - evighedens port (Vren, 3)*. Carlsen, 266 sider, kr. 299,95
- Ollmark, Lena: *Spøgelsesskibet Vallona*. Gyldendal, 131 sider, kr. 179,95
- Ottesen, Josefine: *Genfødt (Det døde land, 2)*. Høst, 313 sider, kr. 199,95
- Ottesen, Josefine: *Hvem kan man stole på? (Den skjulte nøgle, 3)*. Alrune, 47 sider, kr. 143,75
- Ottesen, Josefine: *Lynild og ormehug (Hullerikkerne fra Syvstammetræet, 2)*. Høst, 121 sider, kr. 199,95
- Philip, Gillian: *Tankelæserne*. Flachs, 52 sider, kr. 168,00
- Rasmussen, Kit A.: *Mit livs værste sommer*. Gyldendal, 116 sider, kr. 133,75
- Rasmussen, Nis: *Voodoo dukken - og andre gysere*. Cadeau, 139 sider, kr. 169,00
- Rendtorff, Ida-Marie: *Dødebjerget (Dalia Dragehvisker, 4)*. Gyldendal, 151 sider, kr. 99,95
- Riber Schacksen, Poul: *Miranda - den eventyrlige heks*. DarkLights, 86 sider, kr. 279,00
- Richardson, E. E.: *Et djævelsk håndslag*. Flachs, 293 sider, kr. 268,00
- Riordan, Rick: *Knoglelabyrinten (The 39 clues; 1)*. Egmont Litas, kr. 149,95
- Sage, Angie: *Qurér (Septimus Heap, bog 4)*. Gyldendal, 602 sider, kr. 299,95
- Science fiction fortællinger, red. af Benni Bødker. Gyldendal, 103 sider, kr. 186,25
- Sigsawa, Keiichi: *Kinos rejse, 1. bog*. Carlsen, kr. 79,95
- Sigsawa, Keiichi: *Kinos rejse, 2. bog*. Carlsen, kr. 229,95
- Sigsawa, Keiichi: *Kinos rejse, 2. bog*. Carlsen, kr. 79,95
- Skou, Christine: *Krabaterne i Kongelunden*. Politiken, 264 sider, kr. 250,00
- Stanton, Andy: *Hr. Gump og trolde (Historier fra Krøllet Svagbærd, 3. bog)*. Carlsen, 196 sider, kr. 199,95
- Stewart, Paul: *Hugo Peber (Vilde eventyr)*. Carlsen, 226 sider, kr. 299,95
- Stine, R. L.: *Mine venner kalder mig Monster (Gåsehud horrorland, 7)*. Borgen, 157 sider, kr. 69,95
- Stine, R. L.: *Mumier til middag (Gåsehud horrorland, 6)*. Borgen, 153 sider, kr. 69,95
- Stine, R. L.: *Smil og dø med et skrig! (Gåsehud horrorland, 8)*. Borgen, 157 sider, kr. 69,95
- Syhler, Kasper: *Begyndelsen (Nattens helte, nr. 1)*. Så til Hest, 15 sider, kr. 59,95
- Thomsen, Thorstein: *Faster Heks og de onde øjne*. Gyldendal, 48 sider, kr. 133,75
- Toft, Jon Brændsgaard: *To sider, samme sag (Vampyrkrøniken; 1)*. Mellemsgaard, kr. 170
- Watson, Jude: *Hinsides graven (The 39 clues; 4)*. Egmont Litas, kr. 149,95
- Weinreich, Jacob: *Krybet*. Borgen, 99 sider, kr. 199,00
- Widmark, Martin: *Den trettende gæst*. Carlsen, 172 sider, kr. 249,95
- Wikke, Michael: *Du ser spøgelser, Arne*. Politiken, 151 sider, kr. 200,00
- Wilson, N. D.: *Mælkebøtte-ild (100 låger; 2)*. Borgen, 527 sider, kr. 299,00
- Zimakoff, Daniel: *Tror du på vampyrer?* Gyldendal, 56 sider, kr. 133,75

TEGNESERIER

- Arleston, Christophe: *Den fjerde metamorfose (Zanfyst fra stjernerne; 8)*. Faraos Cigarer, kr. 99,50
- Arleston, Christophe: *Dolphanernes hemmelighed (Zanfyst fra stjernerne; 7)*. Faraos Cigarer, kr. 99,50
- Franquin: *Splint & Co. 1938-1946*. Egmont Serieforlaget, kr. 299,00
- Froideval, F. Marcela: *Helvædernes port (Den Sorte Månes krøniker, 12)*. Arboris, 48 sider, kr. 99,50
- Gjørup, Ivar: *Fabula Rasa (Egoland, 19)*. Ydun, 224 sider, kr. 198,00
- Haverholm, Allan: *Resistansen*. Aben maler, 24 sider, kr. 35,00
- Ishiyama, Kei: *Grimms Manga*. Carlsen, ca. 180 sider, kr. 149,95
- Jansson, Tove: *Mumitrolden : de samlede striber, 2. bind*. Carlsen, kr. 249,95
- Jarry, Nicolas: *Nibelungens ring*. Donovan Comics, 79 sider, kr. 249,95
- Jodorowsky, Alexandro: *Fire gange John Difool (Den sidste inkal;1)*. Faraos Cigarer, kr. 148
- Jodorowsky, Alexandro: *Meta-baronens våben*. Faraos Cigarer, 59 sider, kr. 129,50
- Kibuishi, Kazu: *Stenvogterens forbandelse (Amulet;2)* Carlsen, kr. 249,95
- Kjær, Jan: *Taynikma - legenden om Gekko*. Phabel, 125 sider, kr. 129,00
- Krarup, Johan F.: *For statens sikkerhed (Foxtrot, 1)*. Fahrenheit, 112 sider, kr. 69,00
- Loisel, Regis: *Pauline (Den døde kæmpe; 2)*. Faraos Cigarer, kr. 128,00
- Mignola, Mike: *Hellboy - mærkværdige steder*. G. Floy Studio, ca. 130 sider, kr. 198,00
- Morvan, Jean-David: *Kilden til Z (Splint & Co. (Kbh.), 50)*. Egmont Serieforlaget, 50 sider, kr. 99,95
- O'Malley, Bryan Lee: *Scott Pilgrim kører stilen (Scott Pilgrim; 1)*. Aben maler, ca. 180 sider, kr. 80,00
- Ohba, Tsugumi: *Nul (Death*

note, 7). Carlsen, 210 sider, kr. 59,95

- Oscar K.: *M (Lilith i underværelsen, 2)*. Branner og Korch, 89 sider, kr. 179,95

- Richard A. Knaak: *Starcraft – frontlinje, bind 2*. Egmont Serieforlaget, kr. 50,00
- Richard A. Knaak: *Warcraft – legender, bind 2*. Egmont Serieforlaget, kr. 50,00
- Shinozawa, Kozumi: *Manga metamorfose*. Bibelselskabets Forlag, 287 sider, kr. 99,95
- Strid, Jakob Martin: *Strid*. Gyldendal, 159 sider, kr. 269,95
- Thirault, Philippe: *Karthagos spøgelse (Gudernes skat, 2)*. Fahrenheit, 56 sider, kr. 129,50
- Trondheim, Lewis: *Goddag Jule Julemand*. Fahrenheit, 46 sider, kr. 129,50
- Vincent: *Sjælenes hvissen (Albatros; 3)*. Faraos Cigarer, kr. 99,50
- Woodring, Jim: *Alkymisterne*. Aben Maler, ca. 110 sider, kr. 160,00

FAG- OG ANDRE UDGIVELSER

- At fortælle Svend Åge Madsen : toogtyve gensejlinger. Klim, 229 s., kr. 249,00
- Bistrup, Hanne & Jan Toxværd Jørgensen: *Axel Mathiesen : en tegner og hans tid*. Attika, 320 sider, kr. 299,00
- Ebbesen, Christina Elisabeth: *Mødet med en trolldmand*. Unitas, 180 sider, kr. 199,00
- Egholm, Morten: *En visionær fortolker af andres tanker : om Th. Dreyers brug af litterære forlæg*. Det Humanistiske Fakultet, Københavns Universitet, 288 sider

- Frello, Otto: *Otto Frello - en uforbederlig maler*. Museet for Varde By og Omegn, 77 sider, kr. 185,00
- Goddin, Philippe: *Hergés liv og værk, bind 2: 1937-1949*. Co-bolt, Fry, Jason: *Star wars - klonkrigene : afgørende slag*. Carlsen, 127 sider, kr. 249,95
- Kofoed, Niels: *Esoterismen i dansk litteratur*. ABC Publishing, 91 sider, kr. 199,00
- Madsen, Svend Åge: *Når man mailer*. Bindslev, 330 sider, kr. 299,00
- Oxfeldt, Elisabeth: *H.C. Andersens eventyr på film*. Syddansk Universitetsforlag, 163 sider, kr. 198,00
- Skyum-Nielsen, Erik: *Møder med Madsen*. Aarhus Universitetsforlag, 226 sider, kr. 198,00

GENUDGIVELSER

- Adams, Douglas: *Farvel, og tak for alle fiskene. Unge Zaphod tager ingen chancer, 3. udgave*. Lindhardt og Ringhof, 168 sider, kr. 69,95
- Adams, Douglas: *Håndbog for galakse-blaffere, 3. udgave*. Lindhardt og Ringhof, 160 sider, kr. 69,95
- Adams, Douglas: *Livet, universet og det hele, 3. udgave*. Lindhardt og Ringhof, 175 sider, kr. 69,95
- Adams, Douglas: *Næsten ufarlig, 3. udgave*. Lindhardt og Ringhof, 203 sider, kr. 69,95
- Adams, Douglas: *Restauranten for enden af universet, 3. udgave*. Lindhardt og Ringhof, 187 sider, Kr. 69,95
- Andersen, H. C.: *De vilde Svaner*. Ill. Dronning Margrethe II. Kristeligt Dagblad, JJ Film, 90 sider, kr. 249,00
- Lagerlöf, Selma: *Nils Holgerssons forunderlige rejse gennem Sverige, 2. udgave*. Gyldendal, 520 sider, kr. 199,00
- Moebius: *Inkalen, 1. samlet udgave*. Faraos Cigarer, 351 sider, kr. 398,00
- Stevenson, R. L.: *Den ejendommelige sag om Dr. Jekyll og Mr. Hyde*. Vandkunsten, 82 sider, kr. 149,00

Vanviddets rand af Thomas Strømsholt

*Why do I yield to that suggestion,
Whose horrid image doth unfix my
hair?*

Shakespeare, *Macbeth*

For fem år tilbage blev Thomas Strømsholts to første fortællinger trykt i henholdsvis Nyarlathotep og Himmelskibet. På <tstromsholt.dk> kan den nysgerrige se, hvad der siden er blevet udgivet. I indeværende år udkommer novellesamlingen De underjordiske – gotiske fortællinger og sære historier (H. Harksen Productions).

I

Mennesket har skildret sin historie som en udvikling fra frygtssom overtro og barbari til viden og civilisation; vi opstod i et fundamentalt fjendligt miljø, nøgne, men udstyrede med en overlegen hjerne, som ikke blot gjorde os istand til at tilpasse os vore omgivelser, men tillige tilpasse og betvinge omgivelserne vores behov. Historien om mennesket er således historien om en art, der kæmpede sig op og blev fødekædens sidste led: intet over, intet under. Set i lyset af denne position er Aristoteles' klassifikation af mennesket som det rationelle dyr blevet en af disse utallige truismer, kun de færreste sætter spørgsmålstegn ved. Ikke desto mindre er der ikke blot noget over os, som vi i sidste ende står magtesløse over for, der er også noget i os, der givet de rette omstændigheder underminerer de rationelle egenskaber, som mennesket unægteligt besidder.

En amatørastronom fortalte mig engang, at vi med fuldt overlæg ignorerer det faktum, at vi lever på en planet i frit fald gennem et usympatisk intet under tæt beskydning af projektiler på størrelse med bjerge – han var indlagt med en angstneurose på den psykiatriske afdeling, hvor jeg tilbragte min kandidatid. Dengang som nu fandt jeg hans angst for fjern til rigtigt at forstå den; det er min erfaring, at den mest alment forekommende angstfaktor stammer fra de nære og familiære ting, i angstneurotikerens tilfælde fra misfyrende neuroner begravet dybt under hjernebarkens fedtlag. At jeg altid har betragtet fornuften som en tynd fernis omkring en irrationel og evolutionært ældre kerne, kunne måske udlægges som en konsekvens af min omgang med mennesker på lukkede afdelinger. Min gamle ven og kollega Jacob Weall, som tillagde menneskets rationelle fakulteter større vægt end jeg, plejede at kalde det en erhversskade, men alligevel delte vi den samme illusionsløse livsanskuelse; vi vidste begge, hvor skrøbeligt menneskesindet er, hvor udsat vi alle er for det lægmand med et politisk ukorrekt men præcist ord kalder galskab. Men at selv desillusion kan fungere som selvbedrag er en indsig,

som jeg har måttet sluge i kølvandet på erkendelsen af, at hverken Kumar & Clark eller den seneste udgave af *Diagnostic and Statistical Manual of Mental Disorder* eller Freuds mest pessimistiske skrifter har beskrevet endsige skitseret det mareridt, der konstituerer menneskesindets dybder; det er hinsides patologi, hinsides menneskets fatteevne; og jeg ville gerne kalde det galskab, men i så fald er det en galskab med et godstogs momentum.

Det hele begyndte da Jacob for lidt over et halvt år siden fik pludselige epileptiske anfald med kortvarige kramper og talebesvær. Når epilepsi optræder sent i livet er årsagen sandsynligvis en hjerne-svulst; Jacob var femogfyrre år gammel og en CT-skanning viste som frygtet en lille men ondartet svulst i det midterste område af venstre temporallap. Alle kirurgiske indgreb i hjernen er forbundet med store risici, men i tilfælde som Jacobs er der den yderligere komplikation at det ikke er tilstrækkeligt at fjerne svulsten alene, men også det ar dens vækst har dannet i det omkringliggende væv, ellers vil de epileptiske anfald fortsætte. Operationen, der blev udført af Danielle Bennett fra *Sperry Medical Center*, var en succes – eller sådan så det i det mindste ud fra et rent kirurgisk synspunkt.

I de første dage af februar, en måned efter indgrebet, besøgte jeg Jacob. Han boede alene i et stort hus fra kolonial-tiden i udkanten af Concord, omtrent tyve minutter i bil fra min bopæl. Vi sad, som vi plejede, i biblioteket på førstesalen. Huset havde været i Weallslægten i fire eller fem generationer, og ligesom møblementet var bogsamlingen gået i arv. Både Jacobs far og bedstefar havde været samlere af americana, men der var også en del græsk filosofi, hermetisme, forældet kosmologi og zoologi. Jacob, der aldrig havde haft interesse for de gamle bøger, beholdt dem kun af sentimentale årsager. Hans egne tilføjelser bestod næsten udelukkende af fagrelevante tekstbøger og tidsskrifter. Han var en af den slags mennesker, der hverken kunne læse skønlitteratur eller se en film uden at beklage sig over eventuelle naturvidenskabelige unøjagtigheder.

Selv drømme generede ham; ikke fordi han ikke kunne se det rationelle formål med dem, men fordi selve mekanismen forekom ham usandsynligt dårligt konstrueret. Han var med andre ord den mindst sandsynlige til at give det irrationelle indrømmelser.

Umiddelbart forekom Jacob ikke mærket af operationen. Med sin brede mund, små venlige øjne, brune hår og sideskilning kunne han minde om sit store forbillede, Roger Penrose, bortset fra at tweedjakkens knapper var spændt til det yderste. Kun en lille plet med kortere hårvækst på venstre tinding røbede det kirurgiske indgreb. Selvom arret, der udgør det epileptiske fokus, er fjernet, vil den medicinske behandling fortsætte mindst fem år. Jacob fik Gabapentin, men mærkede efter eget udsagn ikke noget til de bivirkninger, som selv de mildeste antiepileptika kan afstedkomme. Vi talte kort om operationens forløb og gik derefter over til andre emner. At han under mit besøg var mere opløftet end normalt; at hans blik undertiden blev fjernt og på andre tidspunkter flakkede; at han ikke foreslog det sædvanlige parti skak, hæftede jeg mig først ved langt senere.

I de seneste år mødtes Jacob og jeg sjældent. Foruden sin private klinik havde han lektioner på universitetet, og min arbejdsuge sneg sig jævnlige op på de tres timer. Der var således intet usædvanligt i, at der gik to måneder, før jeg igen hørte fra ham. Min eneste kilde til den mellemliggende tid er Jacobs efterladte optegnelser, der dels består af hans videnskabelige journal, dels hans personlige dagbog. Jeg har efter bedste evne forsøgt at samle disse disjuncta membra til en sammenhængende delineation. Visse af mine kolleger vil le uden tvivl affærdige det hele som konfabulation; andre som noget lagt værre. Jeg bebrejder dem ikke, eftersom de ikke har set, hvad jeg har set.

II

Jacob Wealls dagbogsoptegnelse fra den 17. januar begynder med et citat fra Samuel Johnson: "All power of fancy over reason is a degree of insanity." Det forekommer altså klart, at Jacob fra begyn-

delsen har været bevidst om sin afvigende sindstilstand, om end ikke foruroliget. Dette indtryk bekræftes af hans summariske reference til Michael Persingers såkaldte "gudshjelm" eller transkranial magnetisk stimulation. Hjelmen, der aktiverer centre i temporallappen, skaber hos otte ud af ti forsøgspersoner en stærk fysisk oplevelse af en "sensed presence", som ofte tolkes religiøst. Det samme fænomen kan opstå hos epileptiske patienter, som i forbindelse med en operation får foretaget kortikografi, altså måling ved hjælp af elektroder af det område i hjernen, der udløser de invaliderende anfald. Hver gang elektroderne blev tændt havde Jacob fornemmet en mørk skygge i operationsstuen. Først var den tilsyneladende bag ham til højre, så til venstre, men hele tiden lige akkurat uden for hans synsfelt, som om nogen legede kispus med ham. Det føltes ubehageligt, men da dr. Bennett, opmærksom på sin patients uro, forklarede ham den simple neurologiske baggrund, følte han sig nærmerst pinligt berørt over sin reaktion.

Det var altså, fortsætter han, ganske trivielt; han ville slet ikke have omtalt fænomenet, hvis ikke skyggen var vendt tilbage, to dage efter at han var blevet udskrevet fra hospitalet. Natten til den 14. januar var han vågnet, overbevist om at han ikke var alene i soveværelset. Han tændte lyset og så i et glimt ligesom en rest af mørket svævende i midten af rummet. Det var alt. Først afviste han skyggen som en drøm, men fornemmelsen af en tilstedeværelse forsvandt ikke med lysets og efterrationaliseringens mellemkomst. Det mindede ham om hans afdøde hund, Rita; selv når han ikke kunne se hende, havde han altid vidst, hvornår hun var i nærheden.

Dagen efter var fornemmelsen endnu ikke aftaget, og Jacob konkluderede, at han led af en mild hallucination. Han fandt en beskrivelse af sine egne oplevelser på operationsbordet i en artikel fra *Nature* om epilepsi og kortikografi. Men i modsætning til Persingers positive vendinger omtaler artiklens forfatter, neurokirurgen Olaf Banke, fænomenet som "mistfostre fra hjernens dyb." Eftersom hverken Persinger eller Banke

nævner noget om eftervirkninger, antog Jacob, at hans skygge snart ville forsvinde; men efter tre dage følte han stadig, at der var noget lige bag ham. "Det er ikke ubehageligt," indrømmer han i dagbogen: "Tværtimod er der noget trygt over skyggen, og det er fristende at spekulere over, om jeg, hvis opdraget i den kristne tro eller i en anden tid og kultur, ville opfatte min elusive skygge som en slags skytsengel eller daimon?"

Af optegnelserne fra de efterfølgende uger kan det umiddelbart synes, som om Jacobs ellers solide dømmekraft har svigtet. Når en hallucination har fået en fod inden for døren, hvor uskyldig den end kan forekomme, vil den før eller senere få overhånd. Som en erfaren psykiater har Jacob ikke været ubekendt med dette damoklessværd, men alligevel – måske fordi han har været mere ensom i sit store hus, end jeg vidste af – negligerede han alle faresignalerne. Han burde have søgt hjælp, da fornemmelsen af en præsens først optrådte; ved sin passivitet bød han i stedet vanviddet velkommen. På den anden side fremgår det tydeligt, at han i perioden fra den 17. januar til den 12. februar har følt en støt stigende opstemthed, en glæde ved livet og sine omgivelser, som ellers lå hans jordbundne og til tider kynisk rationelle sind fjernt. Alene af denne grund finder jeg det svært at dadle hans adfærd. Men den 12. februar, et par dage efter mit besøg, skete der noget, der endelig fik alarmklokkerne til at ringe.

Hændelsen er nedfældet med en detaljerigdom og sanselighed, der bryder med Jacobs sædvanlige tørre og summariske stil. Det var en kold formiddag, men solen skinnede og vinden var mild. Jacob, der havde været en tur omkring det offentlige bibliotek på Main Street, var på vej hjem til fods. Da han passerede Monument Square standsede han op, forvirret uden at vide over hvad. Først langsomt gryede det for ham, at obeliskens havde en sær glans, som om det stengrå monument var blevet overtrukket med et tyndt lag kobber, gyldent med strejf af koralgrønne nuancer i solens lys. Pludselig erindrede han en drøm, men trods forsøg på at genkalde sig flere detaljer forblev obeliskens det

eneste objekt fra drømmen, der skyllede op på bevidsthedens kyst. Det undrede ham, at der tilsyneladende ikke var andre, der havde bemærket obeliskens forvandling; da han senere nedfældede oplevelsen tilføjede han ordene "optisk illusion" i en parentes. Fra torvet fortsatte han ikke som sædvanligt ad Cornell Road men ad Monument Street op langs Sleepy Hollow Cemetery, en betagtelig omvej. Under hans fødder begyndte fortovet at bølge som blød gummi eller luft; han mere svævede end gik. Det næste han ved er, at han står på Old North Bridge og ser ud over det klare vand. Alt omkring ham er i langsom bevægelse: Concord-floden, de nøgne bøgetræer og den gamle træbro selv, og igen får han associationer til koralrev. Optegnelsen fra den 12. februar slutter lakonisk: "Der er noget i vejen."

På sin vis markerer gåturen kulminationen på Jacobs maniske periode. Den opløftede sindsbevægelse ebber ud og giver efter for en tung unaturlig træthed. Han lider af svimmelhedsanfald og en følelse af klamhed trods gentagne afvaskninger. I dagevis befinder han sig i en tilstand af halvsøvn, hvor velkendte omgivelser glider over i fremmedartede landskaber: havgrønne mosørkener med røde korroderede klipper og mørke ruiner, og enkelte plante- eller kød-lignede formationer i forrådnelse. Flere gange beklager han sig over, hvorledes hans sproglige kategorier simpelt hen ikke dækker disse drømme eller delusioner, og hans beskrivelser er derfor sammentrængte, grove og ufyldstgørende – han famler sig frem i blinde. Tilsyneladende har han i sin hjælpeløshed og desperation søgt vejledning blandt de gamle bøger i sit bibliotek, i hvert fald citerer han en passage fra et alkymisk skrift af Thomas Vaughan: "My fancy placed me in a region of inexpressible obscurity, and – as I thought – more than natural, but without any terrors." Men hvor meget Vaughans delusioner eller visioner end ligner Jacobs, er der to betydelige forskelle: For det første har Jacob af gode grunde ikke en alkymisk udlægning parat, og for det andet aner han noget foruroligende og potentielt rædselsvækkende – skyggen. Langt

fra at inspirere tryghed har skyggen fået noget dæmonisk over sig. "Hvorfor er skyggen hele tiden på randen af min bevidsthed, ikke helt udenfor, men heller ikke helt indenfor?" spørger han, "og hvad vil den med mig?"

Den 18. februar tog Jacob hen til SMC. Om de hjerneskanninger han fik foretaget var en del af hans forløb, eller noget han selv fik arrangeret, er uvist, men jeg finder det sidste mest sandsynligt. Jacob havde altid været mere interesseret i forskning end i praksis, og både journalen og dagbogen giver indtryk af, at han har betragtet sig selv som et studieobjekt. I de første optegnelser formår han at opretholde en vis afstand mellem iagttager og den iagttagede, men som tiden gik, blev afstanden uundgåeligt mindre. Endnu den 18. februar har han dog været i stand til at se sin situation gennem psykiaterens blik, om end ikke så objektivt og skarpt som man kunne ønske sig. Nøgternt noterer han, at skanningerne som forventet viste forhøjet aktivitet i amygdala og hippocampus, hvorefter han kaster sig ud i en længere og usammenhængende udredning om religionens ophav i særlige neurale netværk. Det har længe været kendt, at visse religiøse handlinger kan forhøje aktiviteten i temporallapperne og det limbiske system, og således frembringe en religiøs følelse eller oplevelse. Særlig interessant er amygdala, der registrerer og behandler adskillige ydre og indre stimuli på én gang, hvoraf størstedelen frasorteres og derfor aldrig bliver genstand for vores opmærksomhed. Hvis ikke hjernen havde dette filter ville bevidstheden blive oversvømmet med uvæsentlige informationer. Men udøvelsen af bøn, meditation, faste, seksuel aktivitet eller afholdenhed hensætter åbenbart amygdala i en hyperaktiv tilstand hvor normalt frasorterede stimuli sanses – det er det vi traditionelt udlægger som hallucination. Jacob drog en anden konklusion: "Jeg ser nu," skriver han, "at jeg hidtil har været halvt blind og ignorant. Der er lyksalighed i uvidenhed; visse ting bør forblive skjulte. Gid jeg kunne vende tilbage!"

Resten af Jacobs optegnelser er mere eller mindre ulæselige. Der

er daterede fragmenter af drømme eller rettere mareridt; referencer til hviskende stemmer og pludselige, uforklarlige lyde; teorier, der er påbegyndt og forladt midt i en sætning; citater fra og henvisninger til obskure værker; alt sammen Jacobs triste forsøg på at forstå sin hastigt forværrede tilstand og ikke mindst skyggen, hvis præsens blev mere og mere overvældende og truende. Hvis Jacob på dette tidspunkt var blevet indlagt, ville ingen psykiater være i tvivl om diagnosen. Hvis jeg ikke havde haft andet end Jacobs optegnelser at dømme efter, eller hvis han havde betroet sig til mig, ville heller ikke jeg have tøvet med at reducere det hele til patologi. Men da Jacob, sikkert velovervejeth, endelig valgte at indblende mig, var det paradoksalt nok både det rette moment og alt for sent.

III

I slutningen af februar sendte Jacob en email, som jeg desværre først åbnede omtrent et døgn efter afsendelsen:

Kære ven.

*Jeg tog fejl og du havde ret, fornuf-
ten er kun en tynd æggeskal. Men
vi tog begge fejl. Hele vores viden-
skab – hele vores moderne ver-
densbillede – bygger på et falsk
grundlag. Husker du, hvad den
angstneurotiske amatørastonom
sagde, at vi går med skyklapper?
Kom snart! Jeg kan ikke længere
holde det på afstand.*

JW

Skønt ordlyden var foruroligende, havde jeg vagt på hospitalet og kunne derfor først tage af sted ved elleve-tiden om aftenen. Som jeg kørte ad motorvejen mod Concord, havde jeg en svag forud-
nelse, men det ville være forkert at sige, at jeg forventede det værste; min forestillingsevne rakte slet ikke så langt. Det var en klar nat og fuldmånen kastede sit hvide halvllys over de næsten mennesketomme veje. Jacobs hvidmalede hus kastede lyset tilbage, men vinduerne var gabende mørke øjne. Jeg ringede på, ventede, og ringede igen. Ingen svarede. Eftersom jeg tidligere uden held havde forsøgt at ringe til ham fra hospitalet, antog jeg at have gjort turen for-

gæves. En indskydelse fik mig dog til at tage i håndtaget. Døren var ulåst. Når man finder en ulåst dør, ved man, at noget er galt; altså gik jeg ind.

Der var helt stille. Månelys set faldt blødt ind gennem vinduerne og blotlagde et rod, der mindede mig om nogle af mine patienters sørgelige hjem. Bøger og papirer lå på gulvet sammen med junkfood-emballage og flasker, møblerne stod hulter til bulter. Fra køkkenet udgik en kvalmende stank, hvis kilde ikke behøvede nærmere undersøgelse. Efter en hastig runde i stueetagen, som forstærkede mit initiale indtryk af menneskelig tragedie, stod jeg igen i den brede entré. Jeg var på vej op ad trappen til førstesalen, da jeg hørte en fjern ringen. Først troede jeg, at lyden, der var ledsaget af et svagt tryk for ørene, ligesom når man kører ned i en tunnel eller letter med et fly, var en mild form af tinnitus, men efter nogle flere skridt var det, som om lyden steg i styrke og samtidig spredte sig ud i en vifte af skalaer, hvis sære atonalitet kunne minde om Ligetis eller Zahns mest uhyggelige temaer. Det gav mig kuldegysninger.

Kuldegysninger kan være en indikation på fare, reel såvel som indbildt; skønt jeg ignorerede muligheden af det første og fortsatte op på førstesalen, var det ikke uden ængstelse. Jeg er ikke en modig mand, men min bekymring for Jacob var stærkere end min instinktive lyst til at vende om. Trykket for ørerne var ikke forsvundet, og musikken – i mangel af bedre betegnelse – var blevet mere intens, idet den stadig forekom underligt fjern. Jeg kunne ikke bestemme lydkilden, men nærmest automatisk begyndte jeg at gå mod biblioteket. Fra døråbningen kom et skær, som ikke kunne forveksles med månelys; det glødede og blafrede som levende ild, men det manglede ildens varme og blødhed; det var et skær som lysets spil i en ravnevinge.

Det er tvivlsomt om jeg den nat virkelig lagde mærke til så mange detaljer, eller om jeg blot ekstrapolerer. Øjet er ikke et kamera, hvis billeder lagres et sted i baghovedet, hvorfra de senere kan hentes frem til bevidsthedens projektor, rene og ukorrumpere. Men jeg så et eller andet ubestemmeligt

komme fra den døråbning; og da jeg stod på tærskelen, så jeg noget, der stred så meget imod virkeligheden, at det kun svært lader sig omsætte til ord.

Weall-slægtens bibliotek er placeret i et stort, højloftet og rektangulært værelse. De omkring fem tusind bind er opstillet på reoler, som dækker det meste af væggene, kun et vestvendt vindue med sorte gardiner bryder bogryggenes regiment. I midten står to Chesterfield-stole på hver sin side af et lille bord, der lige har plads til et skakbræt og et par glas. For enden af værelset er et skrivebord i mahogni med små løvefødder og bagved dette et stort glasskab med de mest værdifulde bøger. Men den frygtelige nat så jeg ikke glasskabet. I stedet så jeg lige ind i et mørkt ovalt hul, som befandt sig mellem skrivebordet og endevæggen.

Synet var paralyserende. Hvis min hjerne udklækkede nogle tanker, var de dødfødte på stedet. Jeg kunne ikke gøre andet end at stirre dumt, og måske også fascineret. Det ovale hul var dækket af en glinsende membran, der indimellem sitrede eller pulserede som et uregelmæssigt hjerte. Det skær, jeg havde set fra gangen, kom fra hullet. Omkring hullet kurvede geometrien på en måde, der ikke stemmede overens med Euklid, det var som om hullet havde trukket resten af værelset til sig i en sugende malstrøm. Men værelset var ligeså stivnet som jeg, den eneste bevægelse kom fra hullet – og ikke kun fra dets overflade.

Måske havde mine øjne langsomt vænnet sig til det mærkelige fænomen; i hvert fald blev min opmærksomhed fanget af noget bag den glinsende hinde. Jeg kan ikke med sikkerhed sige, at det var Jacob, dertil var membranen for forvrængende, og alt hvad jeg kunne se, var en menneskelig skikkelse. Men det må have været ham. Jeg forestiller mig endog, at jeg hørte ham kalde mit navn, et desperat nødråb fra en druknende. Og tårnende sig over Jacob så jeg et skyggeagtigt væsen, en sort konveks kurve med lemmer som en krabbe. Jeg imødekom ikke nødråbet, tværtimod; en paroksysme af frygt skyllede ind over mig, og jeg havde sikkert stukket halen mellem benene, hvis ikke hullet i

samme øjeblik havde trukket sig sammen og efterladt mig i et tomt og stille værelse.

Jeg lod bilen stå og gik hjem, et tomt og desillusioneret hylster gennem tomme gader. Dagen efter meldte jeg mig syg. Jeg befandt mig i en tung feberdøs, hvor natens begivenheder blev gentaget igen og igen, uden at jeg af den grund blev klogere. På et tidspunkt kom et bud forbi og afleverede en pakke, som indeholdt Jakobs optegnelser. Der var intet følgebrev. En uge efter sagde jeg op uden begrundelse.

Jacob er officielt blevet meldt savnet og jeg gør mig intet håb om at gensé ham igen. Som en del af hans bekendtskabskreds har jeg været til en formel afhøring, hvor jeg naturligvis spillede uvidende. Visse ting bør forblive skjulte for visse personer.

Jeg kan stadig ikke give en tilfredsstillende forklaring på Jakobs og mine egne oplevelser, men jeg har mistet tilliden til mit fag. Hvad vi kalder delusioner og vanvid, er muligvis udtryk for en svigtende forståelse af det, der ligger uden for vores vante forståelsesramme. Vi har sat skel mellem virkelighed og fantasi, det reelle og ireelle, men skellet holder ikke tæt; trykket fra den anden side er massivt, og fra tid til anden opstår der sprækker, hvorigennem den glemte virkelighed siver ind, engle eller dæmoner eller "misfostre fra hjernens dyb." Vi kan forsøge at lappe hullerne via terapi og psykofarmaka, men jeg frygter, at vores metoder er ligeså nyttesløse som danaidernes kar. Selvfølgelig kan jeg ikke udelukke muligheden af, at jeg simpelt hen hører hjemme på en lukket afdeling sammen med alle de andre stakler, der har stået på, eller er faldet ud over, vanvid-dets rand.

Spiel '09 & Comic Action 2009

Af Thomas Winther

Fotos: Thomas Winther og Morten Greis Petersen

COMIC
ACTION

Komm,
spiel mit!

En gang om året stimler brætspillere fra hele Europa sammen i den tyske by Essen, og således også vores flok. Sidste år bestod flokken kun af 3, men den beretning de vendte hjem med, gjorde at vi i år var 14 der tog turen. 12 i et fly, og 2 i en bil, således der var mulighed for at transportere de spil hjem, som vi skulle ned og købe. Vi havde hørt historier om et paradys fyldt med pap og meebels - og det var det vi fik!

Essen Spiel Messe er Europas største brætspilsmesse, med et kvadratmeter antal på 44.100, 760 stande og et forventet besøgstal på 150.000 fra over 30 lande. En række butikker har stande hvor de sælger spil til priser på halvdelen eller en tredjedel af prisen i Danmark. Mere interessant er dog de stande som spildesignere og producenter har, hvor man bliver præsenteret for spil der ikke er at finde på det danske marked, og som måske aldrig kommer til at blive forhandlet herhjemme. Designerne og producenterne er der nok primært for at finde distributører, der vil kunne tage deres spil ud til forhandlere i Europa. De tager sig dog også tid til at sætte sig en time og spille spillet med os andre, selvom det nok max vil give et salg på ét spil pr. gruppe. Det gælder dog for dem om at få skabt opmærksomhed om deres spil, en opmærksomhed de bl.a. ville kunne få hos *BoardGameGeek*. Folkene bag denne populære hjemmeside havde også en stand. Her var stillet en række computere op,

med adgang til en side hvorpå man kunne rate de spil man havde prøvet eller købt. Via en projektor blev en opdateret top 25 vist, og kunne inspirere til hvad man burde opsøge. Jeg ved ikke hvilke spil der endte med at være på førstepladsen, men udvidelserne til *Agricola* og *Powergrid* var hele tiden godt placeret.

I 2008 var det tjecken Vlaada Chvátils spil der var det store hit, med spil som *Galaxy Truck-er* og *Space Alert*. I år var hans spil *Dungeon Lords* et af de mest populære (i vores flok var der 5-6 stykker der købte spillet). I spillet skal man bygge hver sin dungeon, og fylde den med monstre og fælder, således at de omstrejfende helte ikke kan ødelægge det for en. Spillet er underholdende, og det er ikke sådan lige til at få bygget en solid dungeon, for såvel arbejderne som monstrene skal have mad, og fælder er dyre.

Selvom de fleste spil var i tyske udgaver, var udvalget af engelske stadig stort, og da man til

de fleste af de tyske spil ville kunne finde engelske oversættelser af reglerne på spillets hjemmeside, gav det et overvældende udvalg.

Rollespil var også godt repræsenteret og havde en hel hal for sig selv, sammen med Live RPG og CCG, man kunne her bl.a. se at *Magic* bestemt ikke er dødt endnu. Specielt tiltrak en stand med brugte spil sig min opmærksomhed. Her var *Dungeons and Dragons* udgaver fra start halvfjerdsene, og generelt supplementer man ikke havde set i mange år.

Et par af hallerne var reserveret til tegneseriemessen *Comic Action 2009*. I stil med *Komiks.dk* så var der her en lang række forhandlere, men også tegnere der tegnede og signerede. Køerne var dog meget lange, og man skulle komme tidligt for at få et nummer i køen der ville gøre at man kunne få en illustration fra de kendte tegnere, men der var også mange andre, der sad med deres selvproduktioner. Sammen med tegneserierne var der også figurbutikker, og med så meget andet var det til fornuftige priser, man dog alligevel hurtigt ville kunne købe sig fatig i.

Messen forløber over 4 dage, hvilket var 4 meget forskellige dage. Den første dag, torsdag, men også fredag var præget af samlere og storindkøbere. Folk gik rundt med trolleys og sækkene for at kunne have deres indkøb. Da det blev weekend havde samlerne fået købt det meste af det de skulle, og publikum var nu generelt udskiftet med familier. Da de fleste stande med familiespil var samlet i en bestemt hal, så var der nu bedre plads (dog stadig med mange mennesker) til at komme rundt, og nu også noget lettere at kom-

Bilen ved at være pakket til hjemturen.

me til at få plads ved de forskellige spilborde.

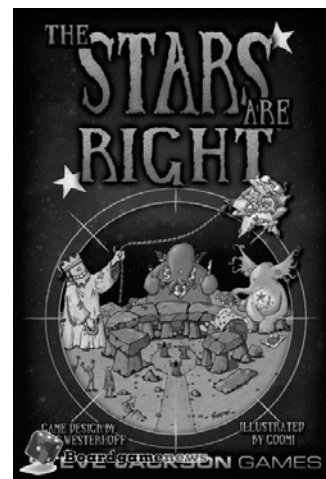
Det var intet problem at bruge 4 dage på messen, nogle dage blev dog ikke til lukketid, men tog tilbage på hotellet, for at prøve de spil vi havde købt. Ved at bytte rundt på møbler, og pille en skabslåge af til bordplade, kunne man sagtens få plads til at stille an med et brætspil på værelserne.

En af de ting der også er en del af en sådan messe, er jagten på de specielle gratis promotion ting, som skal lokke folk hen til boderne. I år var det ekstra kort til *Agricola*, en ekstra terning til *Dice Town*, og et ekstra powerplant til *Power grid*. Ofte ikke ting der bidrager det store til spillet, men som er sjove at have.

For nogle år siden satte jeg mig for at samle rollespil, der bygger på Lovecrafts Cthulhu-mythos, men opgav efter noget tid da det gik op for mig hvor mange bøger der efterhånden var udkommet. På messen blev jeg bekræftet i at dette var en rigtig beslutning, for mængden har været fortsat stigende. Ligeledes er mængden af brætspil der bygger på Lovecraft ved at være enorm, så her er jeg ikke engang startet på at samle. Det blev dog til at tre af typen. *Arkham Horror*, hvor man spiller sammen imod spillet - og spillet har alle de gode kort. Man skal

forsøge at lukke portaler således der ikke komme monstre igen til vores verden, og endeligt skal man sikre sig at der ikke er en af de dvælende gamle guder der vågner.

Et andet Lovecraft spil det blev til er *The Stars are Right*. Jeg har endnu ikke fået spillet dette spil, men da det er illustreret af Goomi, der også står bag tegneserien *Unspeakable Vault (of Doom)* kan det ikke være helt skidt.

I alt blev alles kufferter og tasker fyldt, og alligevel blev bilen også fyldt med spil. Vi har således kunnet spille nye spil hver uge siden turen.

Der er vist ingen tvivl om at vi skal af sted igen til 2010 messen, nu må vi bare se hvor stor flokken bliver til den tur.

Foreningen Fantastik

Kontaktadresser

Medlemskab & abonnement

Thomas Winther
Haydnsvej 1 1TH
2400 København SV
kasserer@fantastik.dk

Hjemmeside

webmaster@fantastik.dk

Himmelskibets redaktion

Himmeskibet@fantastik.dk

Foreningen

forening@fantastik.dk

Bestyrelsen

Formand:

Jesper Rugård Jensen
Cæciliavej 68
2500 Valby
formand@fantastik.dk

Næstformand:

Flemming R. P. Rasch
C.F. Richs Vej 101 E
2000 Frederiksberg

Kasserer: og sekretær:

Thomas Winther
Haydnsvej 1 1.th
2450 København SV

Menigt medlem:

Erik Pedersen
Voldfløjen 2 st th
2700 Brønshøj

Menigt medlem:

Bjarne Sinkjær

Menigt medlem:

Rasmus Wichmann
Brydes Allé 23, vær. 535
2300 København S

Suppleanter:

Tue Sørensen

Kalender

Caféaften

TID: den 2 og 20 hver måned
kl. 19:00

STED: Bankerået, Ahlefeldtsgade
27-29

Uformel caféaften på Café Bankerået. Kaffe, øl og hyggesnak i afslappende omgivelser. Vi plejer at sidde inde i baglokalet. Skulle det være umuligt at få plads eller er der lukket, rykker vi hen på Kalaset, Vendersgade 16.

Fantask Spilfestival 2010

TID: 20.03.2010 10:00-18:00

STED: Vanløse Kulturhus.

www.spilfestival.dk

Dancon 2010

TID: 9/5 2010

STED: Valby Kulturhus på 5 sal.

http://dancon.sciencefiction.dk/

Komiks 2010

TID: 21-23/5 2010

STED: Øksnehallen.

Gæster: Daniel Clowes (Ghost World), Dave Gibbons (Watchmen), Peter Adolphsen m.fl.

www.komiks.dk/

Fantasticon 2010

TID: 18-19/9-2010

STED: Vanløse Kulturhus

Æresgæst: Catherine Asaro

www.fantasticon.dk

Fantastiks novellekonkurrence 2010

Fantastiks årlige novellekonkurrence tager denne gang udgangspunkt i at 2010 er udnævnt til biodiversitets-år. Novellen skal være fantastisk, dvs. indeholde et fantastisk eller spekulativt element, og desuden skal der forekomme et usædvanligt væsen eller dyr i den (som kan være det fantastiske element, men ikke behøver at være det). Længden kan være op til 8000 ord. Send novellen til:

novelle2010@fantastik.dk

senest 1. juni 2010. Hvis du er under 20 år, kan du desuden deltage i ungdomskonkurrencen, ved at angive at du ønsker dette. Det udelukker dig ikke fra hovedkonkurrencen. Vinderne afsløres på Fantasticon 18. september 2010. Ved at deltage giver man Fantastik ret til at trykke historien. Denne ret bortfalder et år efter konkurrencens afslutning.

Silver Surfer: First app. Fantastic Four # 48. Created by Jack Kirby.

(Four Color) : A printing process in which all primary colors plus black are used. Also refers to the Four Color series published by Dell.

Four
Color
Comics

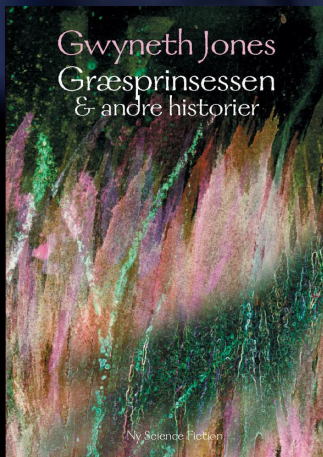
www.fantask.dk
SURFTIME SHOP

COMICS
SCIENCE FICTION MANGA
GAMES FANTASY

FANTASK SKT. PEDERSSTRÆDE 18 & 35 1453 KØBENHAVN K
GAMES: 33 93 85 38 COMICS/POSTORDRE: 33 11 85 38 FAX: 33 13 85 01
E-MAIL: FANTASK@FANTASK.DK WWW.FANTASK.DK

NY SCIENCE FICTION

Græsprinsessen & andre historier

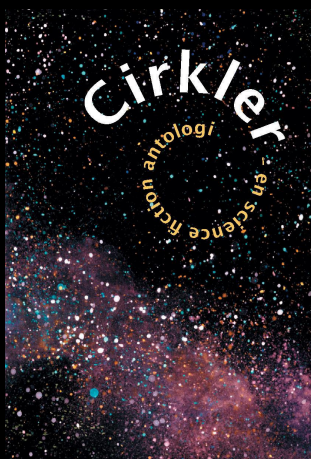
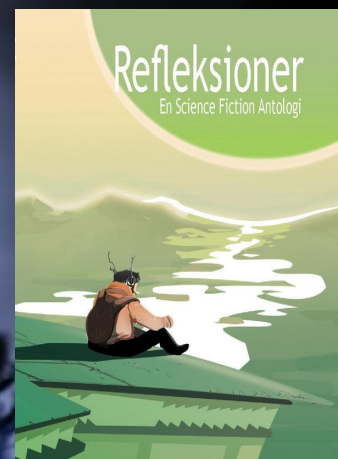
Fem oversatte historier samt to essays af den britiske forfatter Gwyneth Jones. Jones spænder meget vidt, fra ren røverhistorie-fantasy til meget dybsindig science fiction, og er samtidig en meget skarp anmelder og kritiker. Samlingen her forsøger at få lidt af det hele med. Indeholder blandt andet det meget specielle eventyr om *Græsprinsessen* og et essay om nogle af de problemer der er med at skrive science fiction.

Pris 160 kr.

Refleksioner

En samling science fiction-noveller af danske forfattere. Som i forgængeren *Cirkler* er der et bredt udvalg af forskellige typer historier – satire, cyberpunk, space opera og meget mere. Læs om manden der er besat af at få repareret den gamle radio han har nede i kælderen, den udsendte journalist der har fået til opgave at skrive om universets kedeligste planet og meget andet.

Pris 190 kr.

Cirkler

Forlagets første antologi fra 2007 med danske science fiction-noveller.

Pris 98 kr. Ved samtidig køb af en anden bog fra forlaget gives 50% rabat på Cirkler.

Bogbestillinger og forespørgsler kan sendes til sf@flasch.dk. Der lægges et fast gebyr på 30 kr. til porto og forsendelse på alle ordrer, uanset størrelse.

Se også hjemmesiden www.nysciencefiction.dk.

Fantasy-antologi

Ny Science Fiction planlægger at udgive en antologi med dansk fantasy. I den forbindelse udskrives en novellekonkurrence, hvor præmien blot består i at få sin novelle trykt.

Fantasy vil groft sagt sige at historien foregår i et univers hvor magi er virkelig. Fantasy-beslægtede genrer som magisk realisme og new weird accepteres også.

Noveller på mellem 2000 og 10000 ord foretrækkes.

Bidrag sendes til fantasy2010@flasch.dk senest 1. september 2010.